

Tractatus .I.

Et cacerenis et ascachillis 22

et pprie q est flegmonides in sn? non minus ista pnt cari ab alio fm q appet in isto cap. lz qz magis ab illis. io dic quodamod. Ro at pfirmas hac expone pot esse: qz cu cancrena et ascachillos et bestiomenus sint vlcera pprie et no apata. io qz est ex b videf determinatio ipsoz spectare potius ad tractatu de vlcerib q ad istu tractatu: lz tn qz ista pportio nant pdictis apatib in b qz dcm est ia. vt. A. ondat cam: qre de istis determinat in hoc tractatu: et no in tractatu vlcey dixit. Sermo de his reb pportioat fmo ni rē. p hoc. n. dcm ondit. qre pnr post pdicta dtermiet de istis. Alio pot exponi illd vbu. fmo de his reb e pportio nabil. i. est silis quodamod fmoni de reb qru rememora tio pcessit. i. prune et ignis pfici vt intelligat q silis est iste fmo fmoni digne pfico et pruna in b: qz sic pruna et ignis pficus e uehementi colericus et pruna e min colica et ue hemeti melica. et io sub eode cap. determinauit. ita et ista no dnt nisi fm maiore et minore corruptoez. vt appebit ifra in b cap. et io oia ista sub eode cap. dtermianf. et pp b fmo de istis e pportioabil et silis fmoni de reb qru reme moratio pcessit. i. prune et ignis pfici. et ista expō est aprior pma. lz et pma sit bona. Tūc segē illa ps.

Dico ergo q mebro accidit corruptio et putrefactio pp cam corrupentē pphonem eius et spm aialem q est in ipso. Aut ppter aliud prohibens eum puenire ad ipsuz: aut ppter aliqd congregas vtrascqz itentoes.

In qua pte pbat pportoez et psecutoez istoz ad pdicta apata. et pbado b duo facit. pmo qz illa accidit ex putrefactoe et corruptoe numerat cas corruptiois et putrefactois. 2. manifestat illas cas corruptiois. et ibi ostedit q pdicta apata sunt maxie via in ista. ibi 2. (Sicut venena cala) Circa ista pte est itelligedu q mebru putrefit trib modis. vt poit Aui. vno pp corruptoez pphonis membru particularis. alio rone phibitois spūs aduetus ad mebru. 3. mo rone vtriusqz. et ro pmi pot ee: qz cu mebru opet et iunct rone caloris et pphonis pprie ipsi et rone vtutu et caloris influentiū sibi p spm a corde. io si corrupit ppho membru ppria membru tendit ad morte. Itē qz si corrupit ppho mebru. tūc mebrz reddit ineptū ad receptoez vtutu aie et spūm deferentiū tales vtutes. Itē et corrupit spm veniētē ad eū. et io reddit eū ineptū ad receptoez virtutu aie. et ideo tēdit membru ad morte et putrefactoez ipsius.

Ro at scdi. s. qre opilō e ca putrefactois mebru est: qz dato qz ppho ipsi ppa nō sit corrupta: tn qz phibet spūs deferēs vtutes aie veire ad ipm sine qb mebrz nō pot opari et viuere vt dcm ē. io p b mebrz tēdit ad putrefactoez et morte. Et ex istis duob appet rō tertij: qz si mebrz putreficit pp altez istoz mlto fortij pp abo. Alteri e itelligedu qz p spm aiale nō itelligit spm q pcedit a cerebro q est instrū vtutu aialiu. i. vtutu sensitiuaz et motiuaz: qz pp phibitoes spūs aialis tale mebrz nō putreficit nec morit: qz mebrz pot viuere. et dato qz mebrz non sentiat nec moueat: sic appz in mebro stupido et paletico. sic dic Aui. in p cap. de vtute vitali: lz itelligit b p spm aialez. i. spm vitalē q pcedit a corde: qz iste spūs e ferēs vitā oī mebro. et est deferēs vtutē q cū fuerit in mebro disponit tūc ad recipiēdu oēs alias vtutes sicut appz p Aui. in p: qz sensus et mot nō pnt in mebro esse nec vtus sensitiua et motiua nisi pūs vita et vtus vitalis sint in eo. Et io si talis spūs phibeat venire ad mebrz. tūc mebrz morit et putrefit. Et qz p spm aiale possit itelligi vitalis appz p Aui. in p. vbi vocat in caplo vtutis vitalis vtutes vitales aiales. et io et spūs q est instrū vtutis pot dici vitalis et aialis. virtutes aut sensitiuas et motiuas vocat vtutes aiales comprehendētes fm qz apparet in suo capitulo.

Sicut venena cala et frida et ea que euz sua suba sunt tria spūali aiali: et sicut apā et pustule et vlcera mala ambulatiua venenose sube.

Et ea in qbus errat sicut erratur in effundēdo oleuz in vlceribus pfundis: quare putrefit caro. et cum ifrigidatōe uehementi super apostemata calida. quare corrupit complexio que est in ipso. Prohibēs aut eū puenire ad ipsum aut aggregas vtrascqz intentionem.

In ista pte Aui. manifestat in spali pdictas cas putrefactiois mebru. et duo facit. p manifestat cas putrefactionis mebru rone corruptiois pphonis pprie ipsi mebru. 2. manifestat cas putrefactois mebru ipsi rone phibitois aduetus spūs aialis ad mebruz. et ex istis duob manifestat. 3. ca putrefactois mebru. 2. ibi (Et phibēs qdē e opilō) Dicit g. sicut venena cala et frida supple putrefaciūt mebru et corrupūt pphonē ipsius. vñ reddūt ipm ineptuz ad susceptoez spūs aialis: p venena cala et frida itelligit ea q corrupūt pphonē corpis rone qlitatis eoz vt rone nimie caliditatis: vt euforbiū vel lepus marinus. et alia venena bz. vel rone nimie friditatis vt opiu. ista. n. corrupunt pphonē mebru: qz ppho mebru consistit in qdā armonia et pportioe calidi et fridi hūidi et sicci. et ea q cū sua suba sunt tria spūi aiali. i. ea q sūt tria a forma specifica ipsi aiali: sic est napellus q triat a forma specifica ipsi hoi et silia q corrupunt pphonē corpis nō rone qlitatis pncipalis: lz qz triat corpi a tota suba. Un nota q triplicia sunt venena fm q apparet p Aui. 4. cap. Sen. 6. Quedā. n. sunt q corrupunt pphonē corpis rone nimie caliditatis. et ista dicuntur venena cala. Alia corrupūt rone frigiditatis. et ista dicuntur venena frida: alia aut corrupūt pphonem corpis a forma specifica. et sunt peiora. et dicuntur venena absolute. Et sicut apata et pustule supple corrupūt pphonem. et p hoc itelligit apata et pustulas q corrupūt pphonē mebru rone materie nimis calide vel nimis fride sicut est in flegmone et igne pfico. et alijs rē. Ista. n. corrupūt complexioē sicut venena calida et frida. et vlcera mala et ambulatiua venenose sube. p hoc itelligit pustulas et vlcera que corrupūt pphonem mebru rone materie venenose que est cōtraria corpi a forma specifica sicut dcm fuit de venenis q sunt tria a forma specifica. Et ea in qbus erratur sup. corrupūt etiā pphonē mebru rē. Et nota hic q oleū nocet vlceribus rone nimie hūiditatis. cū aut vlcus indigeat exiccatioe maxime nocet vlcerib pfundis: qz ista indiget plus exiccari rone pluriū humiditatu et superfluitatū q colligunt in eis. et ideo si nimis ministrētur olea et nō fm q opz corrupit et putrefit ppho membru: qz ppho mebru nō solū corrupit a nimis calidis et a nimis fridis: lz etiā a nimis sicco et a nimis hūido: qz sicut membruz pportioes bz in calido et frigido. ita cū hūido et sicco. Et sic in ifrigidatōe uehementi rē. supple errat: qz corrupit ppho mebru. Et reddit cam. phibēs. i. ifrigidatio eum. i. spm aialem venire ad ipm. i. membruz. aggregans. i. ifrigidatio vtrascqz itentoez hoc est: qz corrupit et phibet. Un nota qz Auicē. vult dfe q nimia ifrigidatio in apate calido pducit ad putrefactionez ppter duo: et qz opilat. vñ phibet spm aialez venire ad membruz: et qz corrupit pphonē mebru: qz ppter nimia ifridatōez corrupit calināle et membruz tendit ad morte.

Prohibens qdez est opilatio. et illa opilatio aut est accñtalis primitiua sicut pstricrio quorundā mebroz in radice sua fortis. Nā illa qñ pseuerat corrupit mebru ppter retentoez spūs

in fusio olei in vlc. carius. et applicatio narcoticorum in apo. sematibus calidis quod exoneu est.

id maxime conuolunt qd sententia dnm lib. 5. me. 15. id pro lib et d

complexio mebroz consistit in quada armonia.

nota quod triplici aia sunt venena. 1. qz pportioe calidi et fridi hūidi et sicci. 2. qz pportioe calidi et fridi hūidi et sicci. 3. qz pportioe calidi et fridi hūidi et sicci.

oleū nocet vlcerib

et leganter innuit in no ho corpo n generan triplia ve venoz qz nora. et quo d rōtionē ca diditahy me mebru de perdit. et

id accidit in apoz pmatibz calidiz et quod officia frigiditahy ergo et a humoribz frigidiz pnoho nas. quod rō a forma spūali aduocatur apuz nūq sentit qz in ambulatiue rē dcm

mebru putrefit trib modis. vt poit Aui. vno pp corruptoez pphonis membru particularis. alio rone phibitois spūs aduetus ad mebru. 3. mo rone vtriusqz. et ro pmi pot ee: qz cu mebru opet et iunct rone caloris et pphonis pprie ipsi et rone vtutu et caloris influentiū sibi p spm a corde. io si corrupit ppho membru ppria membru tendit ad morte. Itē qz si corrupit ppho mebru. tūc mebrz reddit ineptū ad receptoez vtutu aie et spūm deferentiū tales vtutes. Itē et corrupit spm veniētē ad eū. et io reddit eū ineptū ad receptoez virtutu aie. et ideo tēdit membru ad morte et putrefactoez ipsius.

notandum in quatuor primis scilicet, qd est in membris...
notandum in quatuor primis scilicet, qd est in membris...
notandum in quatuor primis scilicet, qd est in membris...

De cura

III. aialis ab eo: aut retentōem virtutis sparse sup
 spm̄ aialem q̄ est in ipso q̄ expandit̄ ex corde z
 aia: q̄re corrupit̄ p̄lo eius z morit̄. z q̄nq̄ sit
 pp̄ opilatōez corporalē sicut ap̄a cal̄m malum
 fixū magnū grosse materie opilans meat̄ z in-
 troitū anbelit̄ quo idiget sp̄s aialis: z hoc cū
 hoc qd̄ retinet̄ et corrupit̄ p̄lonē.

¶ Dic manifestat̄ cās putrefactiōis mēbrū rōne p̄hibitiō
 nis a v̄tīs sp̄s aialis ad mēbrū. z ponit̄ duas cās p̄hibē-
 tes venire sp̄m̄. vna ē p̄mitiua s̄c̄ nimia p̄strictio in mem-
 bro: sicut q̄nq̄ faciūt restauratōes ossiū: qz fiat opilo spiri-
 tus zc̄. Alia cā pōt̄ eē opilo corporalis sicut ap̄a magnū zc̄.
 aut p̄ retentōez v̄tutis vel remotōez p̄ se sup̄ spm̄ aialem
 q̄ est in ipso. Dicit̄ hīc Aui. p̄ rāto: qz sp̄s est vehiculū vir-
 tuti ad mēbra. z ideo virt̄ spargit̄ sup̄ spiritū quo mediā-
 te sup̄tinent̄ ad mēbra. z si retinet̄ sp̄s z p̄hibet̄ venire
 ad mēbra. tūc retinet̄ v̄tutē z p̄hibet̄ venire ad mēbra q̄
 s̄. spiritus expādit̄ sup̄ple ad mēbra ex corde z aia in aia-
 li ex societate. i. cū societate sup̄ple virtutū aie: qz sp̄s est
 instr̄m̄ aie mediāte quo differt̄ virt̄ aie ex corde ad mem-
 bra. sic q̄ tūc si p̄hibet̄ spiritus venire ad mēbra prohibe-
 tur etiā virtus aie venire ad ipsa. z iō corrupit̄ comple-
 xio mēbrū z morit̄. z introitus anbelit̄. i. sp̄s quō. s̄. introi-
 tu indiget̄ sp̄s aialis. z hoc. s̄. ap̄a est opilans meatus cuz
 hoc qd̄ retinet̄. i. rōne eius qd̄ retinet̄ in illo ap̄ate: qz ra-
 tione materie opilant̄ ibi illi meatus.

¶ Et qd̄ de hoc est in p̄ncipio z nō corrupit̄ cū
 eo sensus ei⁹ cui est sensus noiā cancrena z p̄-
 p̄rie qd̄ est flegmonides in p̄ncipio.

¶ In parte ista Aui. assignat̄ d̄ntia inter cancrenaz z ascā-
 chillos z bestiomenu. z ostendendo hoc ostendit̄ quid est
 v̄nūquodq̄ istoz. p̄mo q̄ ostendit̄ qd̄ est cancrena z dicit̄.
 Et p̄prie q̄ est flegmōides in p̄ncipio. Dic̄ habes q̄ cancrena
 maxime causat̄ ex p̄dictis ap̄atibus s̄z q̄ d̄c̄m̄ fuit̄ supra.
 Et exponē flegmonides. i. ap̄a cal̄m: qz maxime causat̄ ex
 ap̄ate calo vel ex flegmone v̄l herisipilla zc̄. z hoc siue rō-
 he malitie ap̄atis siue rōne erroris medici in curādo apo-
 stema. ¶ Et nota hic q̄ cancrena differt̄ a cancro: qz can-
 cer est ap̄a melācolicuz zc̄. in quo est sensus z dolor z pul-
 satio. Cancrena v̄o est q̄n ap̄a vel aliquod vlcus tendit̄ in
 corruptōez z putrefactionē mēbrū.

¶ Et qd̄ ita p̄firmatū est vt destruat̄ sensus ei⁹
 cui est sensus. z illud est vt destruat̄ caro. z qd̄
 ipsam sequit̄ z vsq̄ ad os siue sit icipiens aut
 succedēs ap̄ati noiā ascachillos. Et q̄nq̄ cācre-
 ne fiunt̄ ascachillos: imo sunt̄ via ad ipsa et to-
 tum hoc accidit̄ in carne et accidit̄ in osse. et cū
 eius corruptio incipit̄ pambulare in mēbro et
 ap̄at̄ qd̄ est in circuitu corrupti et fortasse pue-
 nit̄ ad corruptiōez: tūc dicit̄ totum acc̄ns be-
 stiomenus. et dicit̄ dispō partē mēbrū que iāz
 putrefacta est et nisi esset p̄pter grossitudinem
 materie sue nō adbereret: s̄z expelleret̄.

¶ Dic̄ ostendit̄ qd̄ est ascachillos z planū est. Et cuz eius cor-
 ruptio. In parte ista Aui. ostendit̄ qd̄ est bestiomenu z di-
 cit̄. Et cuz corruptio eius. i. mēbrū incipit̄ pambulare in
 mēbro. i. occupare totū mēbrū fortasse pueit̄ ad corruptio-
 nē. i. toti⁹ mēbrū. ita q̄ corrupit̄ mēbra simplicia z cōpo-
 sita. tūc d̄r totū acc̄ns. i. tota ista corruptio bestiomenu. z
 nisi eēt p̄pter grossitiē materie sue nō adbereret. i. bestiome-

nus z ps ista putrefcā in mēbro: s̄z expelleret̄. i. caderet p̄
 se. s̄. illa ps putrefacta cū amplī nō recipiat vltā in mēbro
 cū sit totalr̄ putrefacta. ¶ Et est nōndū h̄ circa p̄cedētia
 qz cācrena ascachillos z bestiomenu nō d̄nt nisi s̄z ma-
 gis z min⁹ z s̄m̄ diuersa tēpora. nā cācrena d̄r q̄n̄ icipit̄ ca-
 ro corrupi z putrefieri. v̄n̄ in cācrena ē p̄ncip̄m̄ putrefactiōis
 z corruptiōis. z iō nō ē ibi adhuc sic caro corrupta q̄ p̄dat
 sensum. z iō d̄r cācrena q̄si corrodēs: qz i ea icipit̄ corrosio
 z corruptio. S̄z q̄n̄ sic p̄cedit̄ v̄lterius corruptio in carne
 vsq̄ ad os. z itantuz ē ibi corruptio q̄ destruit̄ sensus car-
 nis. tūc d̄r ascachillos. z tūc interpret̄ ascachillos. i. corru-
 p̄s. z q̄n̄ v̄lteri⁹ sic p̄cedit̄ corruptio q̄ p̄hēdit̄ totū mē-
 brū: v̄l icipit̄ pambulare z p̄hēdere totū mēbrū z corru-
 pit̄ ibi caro z nervus z os. tūc d̄r bestiomenu. Et iō diffinit̄
 ip̄z Albugasis d̄cēs. corrodēs nō ē nisi corruptio pambu-
 lans in mēbro z corrodit̄ ip̄m̄ sic ignis corrodit̄ ligna sic
 ca. z iō interpret̄ bestiomenu. i. hostis hois. z ideo ex hoc
 apparet̄ q̄ v̄nū istoz est via in aliud sicut cancrena ē via
 in ascachillos z ascachillos in bestiomenu. z ideo oia ista
 sub vno capitulo determinavit̄.

CAP. XVI.
De cura.
De cancrenis qd̄ d̄r in p̄ncipio p̄le-
uerat sperat̄ q̄ sanet̄. Cum aut̄ cōfir-
matur corruptio in carne. tūc necessa-
riū est accipe totum ipsius.

¶ Sup̄ Aui. determinavit̄ de cācrenis z ascachillos z be-
 stiomeno i via theorice. h̄ loq̄ d̄ cis i via p̄actice: qz pōit̄
 curā eoz. Circa h̄ duo facit̄. p̄ pōit̄ curā eoz in gn̄ali. z. in
 sp̄ali ibi z. (Lū ḡ videris colorē). d̄c̄ ḡ zc̄. p̄seuerat̄. i. s̄r̄.
 sperat̄ q̄ sanent̄ itellige h̄ sine icisiōe mēbrū vel alicuius
 ptis mēbrū z sine cauterizatōe cū ferro igneo vel medicia
 caustica: qz ē ascachillos z bestiomenu sanant̄: s̄z nō sine
 icisiōe vel cauterizatōe. Lū at̄ p̄firmat̄ corruptio i carne
 .i. cū cācrena sit ascachillos vel bestiomenu. tūc neciū ē
 accipe totū ipsi⁹. i. totū coruptū. z h̄ itellige cū igne caute-
 rio z icisiōe vel medicina caustica. z itellige q̄ ponant̄ ita
 caustica q̄ accipiāt de carne sana i toto circuitu ita vt era-
 dicet̄ malitia p̄fecte. z tale causticū pōt̄ eē sic illud qd̄ sit
 ex calce z sapōe z capitello fortissimo. Et itellige q̄ q̄nq̄
 in isto morbo caro mortificat̄ z denigratur subito vsq̄ ad
 quēdā terminū z nō incedit̄ plus. z h̄ ego vidi sepe in vir-
 ga z idiget̄ solū scarificatōe: eo q̄ facit̄ cadere nigrū sicut
 assongia lota z butir̄ cū medulla fermēti z sale z vitellis
 oui cum sale: qz h̄c̄ mitigat̄ dolorē z facit̄ cadere nigrū z
 desiccāt: vel sicut est puluis de farina ordei z melle z aq̄
 postea q̄n̄ cecidit̄ escara indiget̄ puluere p̄solidatiuo vel
 vnguento mundificatiuo.

¶ Cum ergo vides mēbrū colorē alterari: et est
 in via putrefactiōis: sic opz vt succurras linē-
 do ip̄m̄ cū eo qd̄ p̄hibeat putrefactiōez sicut ē
 bolū armenu et terra sigillata cū aceto. Si aut̄
 illud nō valet nō inuenis excusationē quin scal-
 pellationē p̄fundā facias diuersoz modoz in
 locis: et ponas sanguisugas et flebotomes ve-
 nas p̄ximas ei paruas vt accipiatur sanguis
 malus cum cautela eius quod circundat locuz
 sicut cū ep̄it̄ bimaribus p̄dictis. z ponatur sup̄
 ip̄m̄ locū scalpellatus qd̄ p̄hibeat putredinē z
 sit ei p̄riuz de illis qd̄ iest̄ p̄fundatio fortior sic
 farina herbi cū syrupo acetoso aut cū farina fa-
 bar. z p̄prie p̄mitta cuz sale. Et de illis q̄ de-

nota quod cum
uigilauit
clare significati
one
bulā
quia
dicet̄ esse
transitum
h̄m̄ ad nō to
ruptum: dicit̄
uigil. per allian
uigil. s̄. de ente
in nō ens. p̄one
quia vidit̄ sua
ficatū sit. ad huc
ent̄ est. imo ea
uigil. v̄z. q̄ uiuere
uigil. v̄z. q̄ uiuere
mors: quz est nō
quis sepe uigilibz
ana eiusdem loci
p̄p̄a. de cosa a nō
est nō uiuere uiuētibz

est falsa. nā licet q̄n̄o mēbrū
ad huc sumpta in vigore uel
diminuta est. qz legendū est. qz nō
est ab actu ad priuā
corruptiōem. n. est ab actu ad priuā
corruptiōem. n. est ab actu ad priuā
corruptiōem. n. est ab actu ad priuā

sup linunt est assa z semen vrtice et z aristologia ro. z succus folioꝝ acoꝝ de vnoquoꝝ sumat ps. i. floꝝis eris pars. s. terat euz aqua donec fiat sꝑm spissitudine mellis: z line cū eo vulnus z in circuitu ei⁹. Et de medicis phibētib⁹ corrosione est vt sumant floꝝis eris z mellis z aluminis equales partes z liniant cum eis: phibet enī z facit cadere illud qd est putrefactum: z seruas illud qd sequitur.

CIn ista pte. A. psequit de cura istaz in spali. z circa hoc tria facit. pmo ponit curā cācrene. z⁹ ponit curā ascachillos. 3⁹ pōit curā bestiomēi. z⁹ ibi (Oz si ps carnis icipit corumpi) 3⁹ ibi (Et cū incidit membrū) pma in duas. pmo ponit curā inity cācrene. z⁹ ponit curā ipsi⁹ qñ videt tendere in viā putrefactōis z ascachillos. z⁹ ibi (Si aut p transferit dispositio apatis) pma posset diuidi in plures pticulas: s; nō est vis. dicit gꝛc. alterari. i. denigrari z ē in viā putrefactōis. i. cācrenatōis. tūc oz vt succurras linien do supple in circuitu sic est bolū armenū z terra sigillata cū aceto. Intelligo hic qd qñ ponit illud medicamen. i. de bolo armenō cū aceto qd sepe renouet licinium inunctū in hoc medicamē sup mēbrū. z hoc ē ne opilet z exiccet locus ob hoc qd calefiat. Si aut illud nō valz. i. nō suffic ꝛc. nō iuenis excusatōez qñ scalpellatōez pfundā facias diuersoz modoz in locis diuersoz locoꝝ: qz sꝑm diuersa loca dz fieri scalpellatio diuersi modi: qz in mēbro carnoso pōt fieri profundior scalpellatio qz in neruoso vt sanguis malus accipiat cū cautela. i. cū pseruariōe a putrefactōe ei⁹ qd circūdat locū sicut cū epithimatib⁹ pdictis. i. de bolo z terra sigillata cū aceto. **C** Et pōat sup locū. Dic pōit medicamē qd debēt poni sup locū scalpellatū: qz aliud est medicamē qd ponit in circuitu loci cācrenati: z aliud qd ponit sup locū cancrenatū: qz in circuitu dz poni medicamen repcussiuū vt phibeat putrefactōez puenire ad partes sanas: s; sup locū dz poni medicamē resolutiuū z aperitiuū cū forti absteriōe z forti exiccatiōe sicut ista medicamē qd ponit z pprie pmixta cum sale. dicit hoc qñ volumus fortius desiccare vt qñ eēt maior putrefactio: qz sal fortiter desiccet. Uel pōt fieri istud emplm pbatū. B. farine fabaz farine orobi z multū salis z pice cū succo ablinthy vel vrtice z pone aliqd mellis. Istud. n. emplm est optimū sup locū scalpellatū: qz mūdificat z abstergit z desiccet. Et de medicis phibētibus bestiomēni z corrosione. i. ne cancrena fiat ascachillos z bestiomēni. Et itellige qd medicamē qd p ponit ē optimū z exptū: qz illud medicamē facit cadere illud qd putrefactū est. z hoc ē rōne floꝝis heris. z seruat a putrefactōe carnē sanā. z hoc ē rōne aluminis: qd ē phibitiuū z fortiter desiccatiuū. z rōne mellis abstergit z desiccet. tūc seqꝛ illa ps.

C Si aut p transit dispō dispōnē apatis z dispōnem corruptōis coloris ei⁹ z icipit puenire in mollitiē z hūectat parūper: tūc hec est iceptio ei⁹ in putrefactōe: quare oz vt puluerizet sup ipm aristologia rotū. z galle equali mēsurā accepte donec desiccet. Et silr dragātum itez z colcotar sūt bona pprie cū aceto z folia nucis. z silr cucume. asī. aut succ⁹ ei⁹ epithimādo.

CIn qua pte ponit curā cancrene qñ vt tēdere in viā putrefactōis z ascachillos. z planū est. S; itelligas B qd iste medicie quas hic ponit Aui. debēt applicari sꝑm diuersaz dispōnē corpis z morbi: qz in maiori corruptōe debent eē

magis desiccatiue z acutiores qz in minori. z in cōplexione corporis sicca debēt apponi sicciores qz in pplone hūida. z iō Aui. pōit B medicias magl acutas z min⁹ acutas z desiccatiuas pnuerādo diuersaz dispōnē corpis z morbi.

C Oz si pars carnis incipit corūpi icide eā aut fac eā cadere cū eis q sunt sicut trocisci andara caron z forti⁹ eis calcadicon. Cūqz feceris cadere ordinē vnū succurre cum butiro ponēdo desup: deide fac cadere secūdo donec pueniat ad cutē sanā. z dragātū rubeū est puluerizatio bona sup mollitiē z putrefactōez. Et cū apparet putrefactio nō expellas cū incisione z cōsumptōe: qm magnificat malū.

CIn ista pte pōit curā ascachillos. z tria facit. p pōit curaz ipsi⁹. z⁹ docet vitare quedā erroꝛē. 3⁹ remouet erroꝛem quozūdā circa B. z⁹ ibi (Cū appet putrefactio) 3⁹ ibi (Et qñ magis figat apā) de pma pte dic. z ē planū. de z⁹ dicit. Et cū appet putrefactio. i. in pn⁹ non expellas. i. nō remoueas illā cū incisione z cōsumptōe. i. causticatōe cū medicinis. z B itellige si talis putrefactio sit cum icisiōe qd possit remoueri: qz si sit pauca putrefactio z i pn⁹ si pōt remoueri cū medicis desiccatiuis pdictis nō dz remoueri cū incisione z causticatōe: qz p illa magnificat malū: eo qd pilla fit dolor: dolor aut ē cā attractōis hūoz ad locū apat. Et iō dicit Hal. lib. de inge. sa. Laue dolorē qñ ptes: qñ nihil est cā apatis sic dolor. Alio⁹ exponit: qz iā dixit qd si ps carnis icipit corūpi icide eā aut fac eā cadere cū eis. vñ p B voluit qd si caro putrefiat z corūpat qd icidat vel remoueat cū medicis causticis. Et iō exponit alio⁹. Et cū apparet putrefactio nō expellas cū icisiōe z cōsumptōe. i. cū icisiōe z causticatōe sil: vt qz icidas z caustices sil: s; soluz fac cū vno. qz si tu facis cū ābob⁹ tūc magnificat maluz: qz fit magn⁹ dolor: qd ē malū sꝑm qd declaratur ē. **C** Uel exponit aliter. Et cum apparet putrefactio non expellas cum incisione z cōsumptōe. i. non expectes cum incisione z cōsumptōe solū illi⁹ ptes quā dixit s. s; icide totū mēbrū sic dicit ifra (Et cū icidit mēbrū) nā plus ipoztat B qd dic appz putrefactio qz B qd dicit euz icipit corruptio: qm magnificat malū. i. qz ambulat sꝑ malitia ei⁹ egritudis. z sic exponēdo dicimus qd B icipit ponere curā bestiomēni.

C Et qñ magnificat apā in circuitu putrefacti. tunc laudatū est ei sauich euz succo byusqami albi. Uel apud me nō est bonū ei: imo opz vt hūiusmodi administret sup locū sanum vt phibeat ab ipso z repellat.

C Dic remouet erroꝛez quozūdā q dicebāt qd qñ magnificatur apā in circuitu putrefacti debet poni emplm de farina ordeī cū succo iusqami albi. Aui. enī dicit qd istud nō est bonū: sed opz vt tale emplm administret sup locū sanum vt phibeat ab ipso z repellat. i. putredinē. Et est hic itelligendū qd dicit Aui. est sicut dictū fuit. z alie medicie competunt in isto morbo sup locū infirmum z alie sup sanum: qz sup locū infirmū competūt medicie aperitiue z desiccatiue sicut sunt empla qd posuit Aui. Sup locū non sanū ppetūt medicie repcussiuē vt phibeat z pseruent sicut bolū armenū cū aceto i modū vnguēti factū vt repellat putrefactōez. Iste aut si ponerent sup locū infirmum pculcarēt hūozes z plus putrefierēt. z iō qz istud emplz ē repcussiuū rōne iusqami. iō ppetit i circuitu loci putrefacti apatis. Itez ē nō ppetit: qz est mollitiuū sup locū saltem infirmū: eo qd medicie isti⁹ morbi debēt eē fortiter desiccatiue. istud. n. emplm est mollitiuū rōne farine ordeī: qz est

pance desiccationis respectu talis morbi. Et intellige hic quod per aqua intelligit tumorem qui accidit in circuitu putrefacti. Modo iste tumor potest esse duobus modis. Uno ratione materie morbi. et tunc super tale tumorem non competunt mollitina nec repercussiva: sed exiccata emplastra sicut emplastrum ex farina fabarum et aceto et melle. Alio modo potest esse ibi tumor ratione medicie caustice: quia quando ponitur medicamentum causticum. tunc post operationem eius accidunt dolores et tumores in locis circumstantibus. et in tali tumore post operationem medicie bene potest poni emplastrum mollitinum donec cadat eschara facta a medicie caustica. unde emplastrum tale est ibi sicut emplastrum factum ex farina ordei et maluis et malua visco et farina fenu greci. et seminis lini impiguationis cum butyro: quia tunc tale emplastrum mitigat dolorem et detumescere facit locum et facit cadere escharam sicut butyrum. Tunc sequitur illa pars.

Et cum incidit membrum quod putrefactum est. tunc oportet ut cauterizet illud quod continet ipsum cum igne: quoniam illud est cum cautela aut cum medicis cauterizantibus adurentibus et proprie in membris facile suscipientibus putrefactionem propter caliditatem suam: et quia superfluitates calide approximant eis sicut sunt testiculi et anus. hec est ergo quantitas quam diximus hic. Et tu quidem inuenies in sermone nostro quod est de vlcibus putrefactis quod oportet te addere huic capitulo.

In quo preponit curam estioni. et dicit cum incidit membrum quod putrefactum est. quod dicitur quoniam membrum putrefactum est totaliter et herpestiomeatum vel non est adhuc totum corruptum: sed semper icedit. tunc icidat in iunctura si ibi est putrefactio vel iuxta sanum. et post icisionem cauterizet illud quod continet ipsum cum igne aut cum medicis cauterizantibus. et si ibi remanet os quod indiget sectione: tunc cum serra ferretur: quia non nascetur ibi caro nisi os adequetur cum carne etc. Intelligit autem sic ponit Albugasis. cap. de cacrenis. quod melius est cauterizare post icisionem cum igne quam cum medicis: quia cauterium cum igne est securius et velocius inuameti. Et intelligit quod vltimum vbi dicitur quod petit cauterium. scilicet cum igne sicut in putrefactionibus maxime quod melius est quam cauterium cum medicis. sicut ponit idem Albugasis. cap. de cauterio cum igne. dicitur. et scitote filij quod exactio curacionis per cauterium cum igne et bonitate eius super cauterium cum medicis oburere est: quoniam ignis est simplex cuius actio non puenit nisi ad membrum quod cauterizat et non nocet membro alij iuncto cum eo nisi cum non cum modo modico pro. medicie vero comburentis actio puenit ad aliud quod elongatur ex membris. Et addit vlcere. et fortasse facit accidere in membro egritudine difficilis sanationis et fortasse interficit. Ignis autem propter subtilitatem suam et bonitatem subeius non facit istud nisi superfluat. hec sunt verba sua. Et si quis vult utilitatem cauterij et dispones ipsi gratia in illo capitulo. Et tu quidem inuenies. Dicit Avicenna. remittit nos propter plenitudo curacionis horum ad capitulum de vlcibus putrefactis: quia vult dicitur fuit supra ista sunt vlcera. et ideo curatio eorum dependet ex curacione illi tractatus. Sed Avicenna. hic determinat de ipsis propter conuenientiam quam habebat cum predictis secundum quod fuit declaratum in presenti capitulo. et patet quod dicitur.

De althoboin. CAP. XVII.
Antiquissimi antiquorum nominauerunt eius nomine quod translatum est in arabico althoboin omne aqua exiens in membris glandulose carnis aut alibi.

In isto capitulo Avicenna determinat de quodam aqua calida quod est ex materia calida venenosa quod vocatur althoboin nomine arabico: et nomine greco vocatur carmata et tursios secundum quod ponit Avicenna. et nomine latino vocatur antras: et nomine vulgari vocatur quebuoni a gbusi.
nota circa hoc apud uarietate nome.

da: et a gbusda vocatur quemalladicti. posui tamen hec nomina ut non erret in cognitione ipsi: quia multi errant circa hoc et in cura et in cognitione: imo tantum errant circa hoc quod aliqui attribuerunt cura huiusmodi. et credit vulgus illos scire hoc aqua curare: quia vulgus peritum ab impito non discernit. et ideo dicit Galenus in illo de ingenio sani. Et nescio an a deo an a fortuna mihi contingat: quoniam vulgus pro odio huiusmodi quod pitum ab impito non discernit et veritate dilexi. Interpretatur autem althoboin a gbusda. id est attrahens se itus: quia id aqua est ex materia venenosa que statim petit cor et attrahit se ad interiora. et ideo dicit Avicenna in isto capitulo. quod istud aqua adducit qualitate malam interficiet cor ex via arteriarum. et ideo accidunt in hac egritudine pulsus cordis et sincopis et vomitus. a gbusda autem et huiusmodi althoboin a quodam vulgari francigenarum althoboin. id est althoboin. Nam gallici cum volunt dicere de aliquo quod est mortuus dicunt althoboin. Et ideo quia id apostema est mortale et interficiens. ideo a gbusda interpretatur althoboin. id est occidens ab illo vulgari gallicorum. Vel potest dici antras ab itro: quia in antro ponit basim suam. Diuiditur autem pars hec in duas. Primo Avicenna determinat de hoc aqua theoria et practice. et ibi in 2o capitulo (Euaquatio quod est cum flobotomia) Circa primum Avicenna duo facit. Nam quia illud nomen althoboin erat equocum apud antiquos. ideo ponit primo tria significata huius nominis althoboin que non sunt ad propositum et de gbus non intendit. 2o ponit quartum significatum ipsi de quo intendit hic. et ponit accutia et signa illius. 3o ibi (Deinde dictum est omni aqua pncioso) prima in tres secundum quod ponit tria significata de gbus non intendit hic. et patet presens. Prima in duas. primo ponit unum significatum huius nominis althoboin. 2o quia mentionem fecerat de glandosis carnis distinguit inter carnes glandosas et comparat eas inter se. 3o ibi (Et sensibilia quod sunt) dicit primo. Antiquissimi. scilicet medici antiquorum. scilicet medicorum nominauerunt althoboin nomine quod translatum est de greco in arabicum. id est quod nomen althoboin est nomen arabicum translatum de greco est suum. omne aqua exiens etc. aut alibi. alia lra. dicit alibi. si dicat alibi est tunc textus planus. scilicet quod althoboin est aqua exiens in membris glandulose carnis: aut alibi. id est in alio loco corporis. sed tamen hoc non videtur bene probabile quod sic dicat: quia tunc videtur quod althoboin esset nomen generale ad omne aqua. ita quod idem esset dicere althoboin quod aqua: nisi velle exponere quod per glandulosas carnes intelligeret carnes emunctorias sicut caro inguinum et ascellarum et caro que est post aures in collo. per hec autem quod diceret alibi vltimat ad omnes carnes glandulosas: quia bene sunt alie carnes glandulose preter istas que non sunt emunctorie: sicut caro mamille et testiculorum et radice lingue etc. Sed si dicat alibi. tunc exponatur ut inueni expositum: aut. scilicet isti antiquissimi suum. nominauerunt althoboin alibi. id est aqua exiens in locis emunctories ita ut per alibi intelligat aqua exiens in locis emunctories.

Et sensibilia quod sunt sicut caro glandosa que est in maxilla et origine lingue: et illa que sensus non habent sunt sicut caro glandosa que est in mamilla in subascellis et inguinibus et eis similibus. Deinde dictum est post hoc ei quod est cum hoc apostema calidum perdens.

Quia fecit mentionem de carnis glandosis distinguit inter ipsas et comparat eas adiuicem. et per quod dicit.

Sed hic sunt duo dubia. et vnum est: quia dicit sensibiles carnes glandulose sunt sicut caro mamille et testiculorum. Trius dicit Avicenna in 3o de anatho. dicitur. in capitulo de anatho mamille sic. Et ipsa est corpus propositum ex nervis et artariis et venis iter que existit vacuitas quam caro glandosa implet cui non est sensus. Hanc dicit quod iter carnes glandulas sensibiles sunt sicut caro mamille et testiculorum que sunt glandulose. Aliud duum est. quia dicit quod caro que est sub ascellis:

inguinibus et his filibus sensum non habet illud videtur esse falsum ad sensum, videmus enim quod in istis carnibus accidit dolor: imo aliquando accidit magis dolor, hoc autem non est nisi sentiret, sed falsum dicit Avicenna. Ad remotioem horum dubiorum est primo intelligendum quod caro est quicquid est caro simplex in qua sunt admixti solum vili nervosi quod non discernunt ad sensum, et hec caro est illa de qua loquitur Avicenna in capitulo de membris que est ad implendum loca vacua. Alia est caro que est caro musculosa ut est lacerta ipse. Tertia est caro que dicitur caro pura, et ista est illa que est pars lacerte secundum quod dicimus lacerta componitur ex carne nervo et ligamento. Alia est caro que dicitur caro confusa sicut est caro viscerum et stomachi. Alia est caro que dicitur caro glandulosa, et de ista est hic intentio. Modo est et ulterius intelligendum quod carni glandulosa que dicitur est que est magis nobilis et magis sensibilis ut est caro mamille glandulosa et caro testiculi et radices lingue. Alia est caro glandulosa que non est ita nobilis nec ita sensibilis sicut est caro locorum emunctorio: quia iste carnes emunctorie sunt deputate ut in eis euenit superfluitates membrorum principalium, ille autem alie non, et ideo iste sunt ignobiliores illis, sunt et minus sensibiles: quia ibi non sunt tot nervi et arterie sicut sunt in carne mamille et radices lingue. Unde dicit Avicenna de carne mamille in capitulo de anathomia, ipse. Et vene que dicitur et arterie et nervi positi in suba mamille coicant in ea usque in partes musculosas, et habet in ea revolutioem et circuitioem plurimas. Item et caro radices lingue est sensibilissima ratione nervorum et arteriarum que veniunt ad linguam que approximant illi, scilicet carni, unde dicit Avicenna in capitulo de anathomia oris, Et in ipsa, scilicet lingua sunt nervi plures procedentes ex nervis quatuor venientibus ad ipsas quos iam diximus in anathomia, et in ipsa est ex nervis et venis ultra que credatur esse in suo filio. Sic ergo tunc appetit quod caro mamille et radices lingue sunt sensibiliores et nobiliores quam caro que est in inguine et subascellis, et his filibus, ut dicit Avicenna, et intellexit per his filibus carne glandulosa que est in collo post aures. Tunc ad id quod tu opponis primo de carne mamille: quia dicit Avicenna in 3o quod reperitur carne glandulosa cui non est sensus. Ratione quod caro mamille est quasi tota glandulosa: quia suba tota carnis mamille est mollis et alba, cum sit generativa lactis: sed tamen duplex est pars carnis mamille que dicitur fundata super lacertos costarum, et ista est sensibilissima, et de illa loquitur hic Avicenna. Alia est pars eius que respicit spogiositate eius sicut illa que magis pedet, et ista est magis filis carni glandulose quam illa: imo est ita glandulosa quod multoties cirurgici decipiuntur in curando aliquod vlcus quod fit in illa carne: quia credunt quod aliquando sit ibi caro mala: et tamen erit bona, et ponunt medicinam corrosivam: cum tamen cooperat ibi carnis generativa, et ista caro est illa que non est quasi sensibilis, et de illa intelligit Avicenna in 3o. Ad illud quod tu dicis 2o dico quod Avicenna non intelligit quod caro que est in subascellis et inguinibus non habeat sensum absolute: sed intelligit quod non sunt ita nobiles: nec ita sensibiles sicut caro mamille et radices lingue. Deinde dicitur, post hoc dicitur. Dicitur ponit secundum significatum altoym, et intelligit quod id significatum dicitur primo: quia in primo significato altoym significat omnem partem extrinsecam in membris glandulosis: sed in 2o significato significat partem calidam extrinsecam in alijs locis. Tunc ponit 3o significatum, et per id est 3o significatum dicitur secundum: quia ibi significat partem calidam pudentem. Tunc sequitur illa pars.

Deinde dicitur est apatio putrida per conversionem materiei eius ad subas venenosas quod corrumpit membra et alterat colorem eius quod sequitur ipsam, et quicquid resudat sanguinem et virtus et similia illis et adducit qualitatem malam ad cor ex via arteriarum: quare accidit vomitus et pulsus cordis et sincopis: et quando eius accidentia fiunt vehementia interficit.

In qua parte ponit 4o significatum habet nomine altoym de quo

intendit hic Avicenna, et dividit per hec in quatuor, primo ponit significatum illud de quo intendit, et cum hoc ponit signa altoym in 4o significato, 2o ostendit quomodo nominabantur predicti antiqui altoym, 3o dicitur unum altoym ad aliud in isto significato, 4o ostendit quomodo maxime multiplicat, 5o ostendit quomodo appellatur nominibus grecis, 2o ibi (Et videtur quod primo) 3o ibi (Et est nequius ut sit deterior) 4o ibi (Et altoym quod multiplicat) 5o ibi (Et invenimus nomina greca) Dicitur primo, Deinde dicitur est de omni parte putrida etc. Sed tu dices, in quo differt id 4o significatum a 3o, dico quod differt id 4o a 3o, quia in 3o significato significat partem calidam putridam pudentem absolute, modo partem calidam potest esse putridam ratione plurium: quia ratione multitudinis materie putrefacte ut in bestimento, et potest esse pudentem: quia materia est venenosa, unde ita interficit sicut venenum exhibitum ab eodem, et ita est in isto 4o significato, sicut ergo quartum significatum dicitur est tertium, et ideo addidit et Avicenna per conversionem materie eius ad subas venenosas. Et quicquid resudat, Dicitur ponit signa altoym in isto significato, signa sunt ista que ponit hic Avicenna. Et ratio que accidit sincopis et pulsus cordis in parte plana est: quia hec est per qualitatem venenosam que venit ad cor ab isto parte ex via arteriarum, accidit et vomitus ex compassione quam habet stomachus ad cor, unde quia stomachus habet coitatem cum corde respirat ille fumus malus ad stomachum, que accidit vomitus: et signa eius sicut ponit Rasis sunt botus et partem cum quibus egreditur inflatio et inflamatio vehementer ledens valde pertransiens mensuram in hoc, scilicet in inflatoem: quia in circuitu ipsi fit maximus tumor et pustula in se pura est, et fit quod est in circuitu nigrum vel viride vesicam, Et quia eius accidentia, i. vomitus et pulsus cordis et sincopis fiunt vehementer interficiunt, et hoc est quod dicit Rasis, Et cum superfluit iste intentio est mortifera ut plim cito.

Et videtur quod primi nominabant hoc postremum carmata.

In parte ista Avicenna ostendit quomodo primi antiqui nominabant id altoym in quarto significato carmata interpretatur carminatio: quia carminat totum corpus cum sit id mortale.

Et est nequius ut sit deterior eorum illud quod accidit secundum plurimum in subascellis et inguinibus et post aures propter vicinitatem eius ad membra que sunt vehementer principalia, et saluus althobota mortalius est illud quod est rubrum: deinde citrinum, Et ex eo quod ad nigredinem est declivum non evadit aliquis.

In ista parte Avicenna comparat unum altoym ad aliud, Et primo comparat unum altoym ad aliud ratione loci ubi fit ostendit quod est peius: quia illud est peius quod fit in locis emuncto, rius propter pinguitatem quam habet ad membra principalia: imo ex talibus nullus evadit vel rarissime (Et saluus altoym) Dicitur comparat unum altoym ad aliud ratione materie: quia altoym potest esse triplex, quod dicitur est rubrum et hoc est id quod fit a materia sanguinea adusta venenosa, aliud est citrinum vel viride secundum quod appellatur ipsum Rasis, et illud fit magis ex colera adusta venenosa, Aliud est nigrum, et illud fit magis ex melancholia adusta venenosa, et unusquisque est malus secundum quod dicit Rasis, sed tamen ut dicit Avicenna, minus est mortale rubrum: quia est ex humore minus malo: deinde citrinum vel viride: quia est ex humore peiori: sed peius iter omnia est nigrum: quia est ex humore peiori et magis adusto venenoso, Sed ex hoc quod dicitur hic Avicenna, appetit quod dicitur dicitur dicitur quod aliud est album non est nisi dicitur ydeotax: quia faciunt credere vulgibus quod omnis pustula sit antrax vel altoym.

Sed hic est dubitatio de hoc quod dicit Avicenna, ex eo quod ad nigredinem est declivum non evadit aliquis: quia istud videtur falsum: quia ego iam vidi multos de hoc evadere, Dico quod sine dubitatione non possumus hoc negare quia ex isto aliquis evadat: quia ego iam vidi ex isto multos evadere.

Sed Aui. forsan dixit pro tanto q̄ non euadit aliquis: q̄ forte illa regio in qua erat Aui. est calidissima. ⁊ iō q̄ iste morbus est de materia calida adusta ⁊ ille q̄ est niger est de materia magis adusta. iō q̄ fit in regione calida auget ei⁹ malicia ⁊ adustio: ⁊ q̄ regio in qua erat Aui. forte erat calida multū. iō exauget eius malicia ⁊ adustio: ⁊ est ille qui est niger de materia venēosa ⁊ multū adusta: forte in sua regione nullus euadebat de illo q̄ erat niger. iō dixit forte. Et ex eo q̄ ad nigredinē est declinē nō euadit aliquis: q̄ videbat oēs mori in regione sua: sed in regione nostra nō est tātus calor. ideo nō addit eius malicia ex aere. ⁊ ideo pōt aliquis inde euadere: imo multi in ista regione ⁊ spāliter quādo ap̄a nō est multe materie: sed pauce licz venēose.

¶ Vel pōt aliter rñderi ⁊ meli⁹ q̄ Aui. q̄ dicit ex eo q̄ ad nigredinē est declinē nō euadit aliq̄: intellexit quādo altoym est in locis emūctorijs. tunc est mortale. ⁊ de istis montalib⁹ saluus est rubeū: deinde citrinū. ex nigro autē nullus euadit ppter maliciā materie. ⁊ vt sic intelligat oꝝ: quia p̄us ipse dixit. ⁊ est necessariū vt sit deteri⁹ eoz illud q̄ accidit ⁊c. ibi. n. intellexit q̄ altoym q̄ fit in locis emūctorijs est mortale. postea statim post illū textū dicit. Et saluus altoym mortaliū. i. illoꝝ altoym qui fiūt in p̄dictis locis: q̄ illi sunt mortales: salui⁹ est: hoc est min⁹ malum q̄ est rubeū: deinde citrinum ⁊c. q̄ ex citrino ⁊ rubeo pōt aliq̄ euadere dato q̄ sint in locis emūctorijs: s̄ ex illo q̄ est nigrus in locis emūctorijs nō euadit aliq̄. ⁊ hoc ppter maliciā materie. vñ ppter p̄pingtatē ad membra principalia nullus euadit. Qd̄ ḡ tu dicit: q̄ dicit q̄ multi euadūt v̄z est q̄ nō nascit̄ in locis emūctorijs: s̄ certe q̄ nascit̄ in locis emūctorijs certe nūq̄ vidi aliq̄ euadere: sed q̄ nō est niger possibile est vt euadat: q̄ materia nō est ita mala vt dcm̄ est p̄us.

¶ Et althoboin quidem multiplican̄ in pestilentijs et in regione pestilentiali. et inueniuntur nomina greca rez que assimilant̄ althoboin si cuturios et carmata et carmakile et furios. V̄z apud nos non est magna distinctio inter eorum nominationem.

¶ Dic ostendit in quo tpe maxime multiplicat̄. ⁊ dicit q̄ multiplicat̄ maxime in pestilentia ⁊ in regione pestilentiali. ⁊ nō est mix⁹ d̄ hoc: cū iste morbus sit pestilentialis: eo q̄ est ex materia putrida venēosa q̄ contrariat̄ cordi a tota substantia. vñ quodq̄ sile generat sibi suuz sile. ⁊ ideo dicit Rasis q̄ si in aere fuerit pestilentia. tūc erit malū: imo est quasi icurabile cū adiungat̄ tūc malitia aeris cū malitia morbi. Itēz etiā generat̄ maxime vt dicit Rasis in p̄ncipio autūni ⁊ in fine estatis. ⁊ hoc est ppter sanguinē adustū ⁊ melancolicū q̄ generat̄ in istis t̄pibus rōne caloris ⁊ siccitatis. ex tali aut̄ humore fit tale ap̄a (Et iuenit̄) Dic ponit plura noia greca q̄ significat̄ quasi idē cū althoym. vñ dicit Aui. q̄ apud nos nō est magna distinctio inter eoz noiatōez: q̄ vt dicit Gal. in libro de igenio sani. De noib⁹ nō est curādū dūmō itentōez eoz habeamus.

Est autem vnum dubiū circa totū caplm̄. dicitū est. n. q̄ antras est ap̄a q̄ interficit: eo q̄ adducit malā qualitātē ad cor ex via artariay. Illud nō videt̄: q̄ ista materia venēosa antracis est expulsa a natura ab interiorib⁹ mēbris ad exteriora sicut ad cutem. ḡ si tūc ista materia exiis in interiorib⁹ corporis nō potuit naturā vicere: imo expulsa est ad exteriora multo minus poterit naturā vincere exiis in exterioribus p̄ expiratōez ad interiora: q̄ si exiis in interiorib⁹ nō potuit vincere: imo fuit expulsa. ḡ exiis in exteriorib⁹ nō potuit fumus eius respirare ad interiora ⁊ naturā vince-

re: imo multo. fortius poterit expelli a natura. quomodo ergo interficit: ¶ Dcm̄ est breuiter vt spectat ad p̄positū q̄ natura aliquando dñat̄ materie morbi totaliter. aliq̄ partim dominat̄ ei ⁊ non totalr. aliq̄ aut̄ nullo mō ei dominat̄: mō tunc ad p̄positū q̄ natura expellit istā materiā de interiorib⁹ ad exteriora: natura p̄mo dñat̄ isti materie non totaliter: q̄ si dñaret̄ ei totalr nō generaret̄ inde ap̄a: sed resolveret ipsam vel sensibiliter vel isensibiliter p̄ poros. dñatur ḡ sibi aliquo mō in hoc q̄ est potēs ipsaz expellere ad exteriora: ⁊ q̄ non dominat̄ ei totaliter ista materia retinet̄ in cutē ⁊ fit inde ap̄a: ⁊ q̄ ista materia est venēosa: ⁊ de natura veneni est reperere ad cor. sicut videmus si aliq̄ morderet̄ a serpēte: tūc venenum nisi succurrat̄ statim petit cor: ⁊ etiā interficit. sic ista materia: q̄ venēosa est retēta in cute statim repit ad cor p̄ viam artariay: ⁊ nisi succurrat̄ ei interficit: imo aliq̄ cū omni succursu interficit. ppter multitudinē materie ⁊ ei⁹ malignitatē. ¶ Et tu dices. natura fuit potēs expellere de interioribus ad exteriora. ḡ multo fortius erit potēs resistere ei existēti exterioris. istud nō valet: q̄ licz natura fuerit p̄us potēs in interioribus sup̄ ipsaz mām quodā mō: q̄ fuit potēs in expellēdo ad exteriora. tamen q̄ materia illa retēta in cute ⁊ facit ap̄a ⁊ est venēosa: ⁊ de natura veneni est petere cor. iō cum natura sit debilitata p̄mo ex illa expulsiōe nō pōt resistere ei sicut p̄mo: ⁊ p̄mo cū materia ē venēosa ⁊ multa: ⁊ ē nisi ei succurrat̄ sicut est de venēis appositis exteri⁹. vt dcm̄ est de venēis serpētis. ¶ Ulterius intellige vñ notabile circa istū morbus q̄ althoym si fiat in febre ita q̄ ipsaz sequat̄ vel p̄cedat. tūc est signū mortis p̄xime: eo q̄ materiā significat corruptā ⁊ venēosam exiēte in venis q̄ facit febrē. ⁊ hoc ē q̄ dicit Hypo. in p̄nosticis. Si in egro corpore fuerit antras v̄l carbūculus vel vlcus maluz siue p̄cesserit siue supuenerit opus ē attendere q̄ si exiccatio fuerit ⁊ colorē viridē vel citrinuz vel liuidū ptulerit dicit mortē p̄ximā. Qz aut̄ Hypo. addidit. q̄ exiccatū fuerit. q̄ras in cōmēto Gal. sufficientez expōnē. Et tu potes intelligere vno mō breuiter q̄ antrax exiccat̄ aut q̄ nō emittit aliud q̄ virus: aut q̄ nō tument partes circūstantes sicut p̄suevit esse in ipso: q̄ tūc significat debilitatē vtutis nō potētis regere illas partes propter malitiā materie venēose ⁊ multitudinē ipsius. ⁊ tūc est p̄nciosus. S̄ si althoym non fiat in febre acuta: s̄ fiat febris in ipso rōne caliditatis sicut vt plurimū ap̄ata cala multū rōne caliditatis eoz sequunt̄ febres non propter hoc dicit mortē p̄ximā. vñ Hypo. q̄ dicit. si in egro corpore. intellexit in egro pp̄ febrē acutam.

¶ Cura althoym.

CAP. XVIII.

Evacuatio q̄dez cū flebotomia et cū eo q̄ tolerat hora aut fit necessariuz ex eis que educunt humores putrefactum est necessaria.

¶ In isto caplo Aui. determinat de cura althoym in q̄rto significato de quo intēdit. ⁊ circa hoc duo facit. p̄mo pōit curam vlem ipsius: q̄ attendit̄ penes rectificatōem totius corporis ⁊ cordis. 2⁹ ponit curā localē. 3⁹ ibi. (Althoym v̄o ipsum) p̄ima diuidit̄ in plures p̄riculas: s̄ nō est vis. p̄mo. n. ponit curā vlem rectificatē totū corp⁹. ⁊ hoc ratiōe eūonis. ⁊ dicit q̄ evacuatio quidē cū flebotomia est. i. cōuenit cū eo q̄ tolerat hora necessaria.

Sed statim est hic dubitatio: q̄ nō videt̄ q̄ cōpetat flōmia in ista egritudine p̄ textū Rasis dicētē sic. Et nō oꝝ vt fiat flōmia cū hac egritudine: s̄ festinetur ⁊ denē infirmo oia q̄ confortāt cor ⁊c. ¶ Dcm̄ est ad hoc q̄ flōmia cōpetit in hac egritudine: cōpetit sibi p̄mo si corp⁹ est p̄lectoricū totū: eo q̄ p̄ flōmiaz

minuif plectoria corporis q̄ plectoria est cā maioris apha-
tis. Iterū cōpetit ēt sibi rōne sui. ⁊ B̄ dupl̄. p̄ rōne m̄ae: eo
q̄ fit ex sanguie adusto pmixto cū cola vel melia adusta.
in tali aut̄ hūoze cōpetit flōmia et farmacia. Et hoc est q̄d
dicit Gal. li. de i. ge. sa. loquēs de carbūculis ⁊ prunis ⁊ oi-
bus talib⁹ q̄ fiūt ex sanguie adusto ⁊ malo. q̄bus oib⁹ nil ē
adeo iuuatiuū vt flōmia si recordaris q̄ dixi in flegmoni-
bus. qm̄ si sanguis vsq̄ ad defectiōē trahat̄ vtilissimum
erit si p̄ B̄ nō appeat̄. Iterū ēt cōpetit flōmia isti egrit-
tudini rōne q̄ est acutissima ⁊ maxia ⁊ nō solū cōpetit flō-
mia rōne hui⁹: imo p̄petit ei vsq̄ ad sincopiz. ⁊ B̄ est q̄d di-
cit Gal. i. p̄ illi⁹ affo. Que egerunt̄ nō multitudinē ⁊c. diē
eni. Cū eni flōmam⁹ vsq̄ ad defectiōē in pacutis egritu-
dinib⁹ sic in acutissimo apate refrigerat̄ statim corp⁹ ⁊ fe-
bris extinguit̄. Addit at̄ Auic. Cū eo q̄ tolerat̄ hora necia
vt ostēdat q̄ flōmia d̄z fieri in p̄n. Et qm̄ vtus est fortis qz
nō cōpetit qm̄ supuēit ei sincopiz ⁊ pulsus cordis: eo q̄ tūc
ē timor de casu vtutis. ⁊ iō bñ dixit in illo affozissimo. q̄ ege-
runt̄ ⁊ B̄ facere si sufficiat egrotās. ⁊ pp̄ B̄ bñ addidit Ga.
in textu p̄allegato si p̄ B̄ nō appeat̄. qz si appeat̄ hūi
vtputa debilitas vtutis nō d̄z fieri pp̄ timorē de casu vtu-
tis. Tūc ḡ ad istud q̄d tu opponis p̄ textū Raf. dico q̄ qm̄
Rafis diē. Et nō fiat flōmia in hac egritudine nō intelligit
B̄ absoluta B̄ ē nō fiat flō⁹ cū istis accitib⁹. s. cuz sincopiz ⁊
vomitu ⁊c. vt dcm̄ ē. qz cuz imediate fuerit locut⁹ de istis
accitib⁹. Dixerat eni. Et accidit qm̄q̄ cū eo vomit⁹ ⁊ pul-
sus cordis ⁊ sincopiz. Et cū supfluūt iste itentioēs ⁊c. iō di-
xit. Et nō fiat flō⁹ cū hac egritudine. s. qm̄ ē cū istis acciti-
bus: imo dico vlt̄er⁹ q̄ ex isto dicto pōt h̄ri q̄ itentio sua
fit q̄ fiat flōmia cū hac egritudine: qz ipe in illo ca. nō facit
mentionē de solone ventris nec de aliq̄ eūone corporis nisi
de flōmia cū ḡ in illa egritudine vt manifestū est competat
eūo: iō qz dixit. ⁊ nō fiat flōmia ⁊c. itellexit q̄ in ista egritu-
dine fiat flōmia: s. nō cū illis accitib⁹. Sic ḡ dcm̄ Auic. ve-
rū ē qm̄ diē. Eūo cū flōmia ⁊c. aut. s. q̄ sit ne cūz q̄ fiat sup-
ple eūo ex eis q̄ educūt hūozē corruptū. sic sunt tamaridi
⁊ cassia fistula. qz ista mūdificāt sanguinē ⁊ educūt hūozē
corruptū sine supcalefactione. vñ d̄z dari tale solutiū q̄
nō sit supcalefaciēs: imo habeat̄ secū admixtū siue admi-
xtas res fridas ⁊ acetosas. qz talia cōpetūt in ista egritudi-
ne sic est id solutiū. B. violarū. 3. s. prunoz n. x. tamaridi
3. s. vel. 3. vi. fiat decoctio in q̄ ponat̄ medulle cassie fistule
3. i. id eni ē optimū solutiū ī tali morbo. Et nota q̄ illud
aut. pōt teneri copulatiue ⁊ disiunctiue. Copulatiue ponit̄:
qz qm̄ pmittit vtus etas ⁊ p̄plo d̄z fieri. vt runcq̄. s. flōmia ⁊
farmacia. teneat̄ disiunctiue. qz qm̄ nō pmittit etas vel aliud
d̄z fieri saltem solū. s. v̄tris nisi sit ibi casus vtutis. qz q̄tū
ad B̄ idem est iudiciū de flōmia ⁊ farmacia.

Sed aliquis opponeret v̄ q̄ nō competat in isto
morbo aliq̄ eūo in p̄n: sic ponit Auic.
nec flōmia nec solū v̄tris. qz in illo morbo mā est veneno-
sa vt positū est in p̄ ca. ⁊ est ista mā venenosa in exteriori-
bus corporis: s. qm̄ mā venenosa ē in exteriorib⁹ corporis nō d̄z
facere ipsaz redire ad iterioza: imo debemus B̄ pbibere:
imo qz cura tota antracis ē pbibere ne mā illa vadat ad
cor. S. eūo in p̄n: isti⁹ morbi faciet redire mām ad iterio-
za. ḡ nō p̄petit eūo isti⁹ morbi in p̄n: qz aut̄ eūo faciat redi-
re māz ad iterioza pbat̄ hoc p̄ textū Auic. cap. de curatio-
ne morbus canis rabidi. Diē eni. Et nō d̄z vt p̄peres in die-
bus p̄mis ad euacuatiā: s. occupa te ī trahēdo ad exteriori-
ra. nā eūo qm̄z adiuuat ad B̄ vt venenū penetret ad p̄fun-
dū ⁊ pbibet attractionē ei⁹ ad exteriora. ⁊ qm̄ ipsa trahit
hūozes ad iterioza tūc trahit cū eis venenū. sic ḡ vt h̄ de
itentioē Auic. exp̄sse q̄ eūo trahit venenū ad iterioza. Cū
ḡ venenū sit h̄ in p̄mis in exterioribus nō d̄z ḡ fieri eūo in
p̄mis in apate isto. C̄ dcm̄ est ad B̄ q̄ eūo d̄z fieri in p̄nci-

pio in isto apate cū flōmia ⁊ cū farmacia sic ponit Auic. in
fra tunc ad id q̄d tu opponis tu dicis qm̄ mā venenosa est
in exteriorib⁹ corporis nō debemus facere ipsam redire ad
iterioza. cōcedo. s. tu dicis eūo in p̄n: isti⁹ morbi faciet redi-
re māz venenosaz isti⁹ morbi ad iterioza interim. tu
p̄bas p̄ textū Auic. in cap. de morbu canis rabidi. vbi pōit
q̄ eūo qm̄z adiuuat vt venenū penetret ad p̄fundū. Di-
co q̄ nō est sile in morbo vbi ē mā venenosa expulsa ab i-
terioribus ad exteriora. ⁊ in veneno q̄d est in exteriorib⁹
corporis ex morbu canis rabiosi. nā qm̄ aliquez mordet ca-
nis rabiosus nō debemus statī eūare. qz cū de rōne vene-
ni sit ire ad iterioza ⁊ maxie ad cor si statiz fiat eūo cū eūo
trahat hūozes ad iterioza. iō erit cā penetratiōis veneni.
hoc aut̄ est malū: ⁊ ideo in tali casu nō d̄z statim euacuari
corpus s. p̄us d̄z attrahi ex loco cū fortiter attrahentibus
per duos dies vel p̄ tres postea euacuare. qz nō trahit ve-
nenū tunc ad iterioza: imo potius euacuat q̄d penetratuz
est. sed qm̄ venenū vel mā venenosa expellit̄ ab iteriorib⁹
ad exteriora tunc debemus statī euacuare. qz illa mā fuit
p̄us in iterioribus. ⁊ ideo hoc est signū humozū corruptio-
nis in iterioribus mēbris. ⁊ ideo statī debemus euacuare
timēdo ne remaneat ibi mā corrupta in iterioribus mem-
bris cū illa expulsio nō p̄cedat nisi ex corruptione hūozū
in mēbris iteriorib⁹. Vñ maius est iuuamētū q̄d habetur
ex eūone humozū corruptoz ex̄tūz in mēbris iteriorib⁹
q̄ sit nocumētū ex attractiōē m̄ae exterioris ad iterioza.
⁊ iō nō est simile de venenis q̄d accidit ex morbu canis ra-
biosi ⁊ de veneno expulso ab interioribus ad exteriora in
p̄ncipio. Sed est simile qz sic nos ibi postea post tres dies
euacuamus p̄pter illud q̄d penetratū ē sicut ibi diē Auic.
post illū textū allegatū. sic hic euacuamus statim in p̄n:
timēdo de remansione humozū corruptoz in mēbris ite-
riorib⁹: imo diē ibi Auic. q̄ si accidit ibi negligētia in eūo
ne tunc eūo in ea hora est magis necia. Et iste est textus
suus. Cuz ḡ trahis q̄d tibi pole est post duos dies aut tres:
tūc occupa te in euacuādo. q̄ si forsan iaz penetratū est. ⁊
si nō fuerit facta attractio ⁊ accidit negligentia tūc eūo in
ea hora est magis necia. C̄ Sic ḡ videtis q̄ tūc post eūo
ne qm̄ penetrat ad iterioza venenū. ⁊ ita etiā h̄. qz ē corrup-
tio in mēbris iterioribus q̄d significat nobis māz corrup-
ptā expulsaz statiz in p̄ncipio euacuam⁹ vt nō stet illa mā
corrupta in iteriorib⁹. vel dato ēt q̄ expelleret̄ a nā ad ex-
teriora fieret id malū si nō eūem⁹ qz augeret̄ apā p̄mū.

Beide d̄z vt reuertaris ad cor cū defensione
ei⁹ ⁊ cōfortatione ipsius cū eis in q̄bus sint ifri-
gidatio ⁊ odoramentū sicut acetositas citri ⁊
miue ⁊ rob pomoz ⁊ cydonioz ⁊ sic granata
acetosa valde ⁊ olfatus sic rosaruz ⁊ cāphoze
⁊ sandali. Et cibus sit sicut lentes cū aceto ⁊ si-
cut cibus cum aceto valde acetosus factus ex
carnibus arabengi ⁊ bedozū.

Dic Auic. postq̄ posuit curā v̄lez q̄ attenditur penes re-
ctificationē totius corporis rōne eūonis. ponit hic curam
v̄lem que attendit̄ penes rectificationē cordis. ⁊ hoc fac-
cū cibo ⁊ potu ⁊ medicinis ⁊ cū odoribus frigidis ⁊ aceto-
sis. ⁊ hoc est quod dicit Rafis in ca. p̄allegato. Et dentur
ifirmo oia que cōfortant cor cū ifrigidatione ex eis q̄ dixi-
mus in caplo calefactiōis cordis. ⁊ cōferunt ad illud gra-
nata acetosa ⁊ acetositas citri ⁊ odoramētū redolētū fri-
gidoz. Rō aut̄ q̄re in ista egritudine maxie d̄z confortari
cor cuz fridis ⁊ acetosis est vt qz dcm̄ est mā isti⁹ mēbz
est venenosa calida ⁊ adusta. de nā aut̄ veneni vt dictum
est superius est petere ⁊ respirare ad cor eo q̄ cōtrariatur
ei a forma specifica. ⁊ ideo maxime debz respici cor in ista

egritudine. et dicitur confortari cum cibis et potibus frigidis. quia illa materia est calida venenosa et adusta. et ideo dicitur confortari cum frigidis. dicitur etiam confortari cum acetosis. quia acetosa resistit corruptioni et putrefactioni. et ideo quia de natura istius morbi est corrumpere spiritum et replere cordis ideo debent esse cibi acetosi et frigidi: sicut sunt cibi habentium febrem pestilentialem. quia iste morbus est pestilentialis: ut dicitur supra: eo quod sicut in pestilentia corrumpitur prope cordis et spiritus. ita est in isto morbo propter respirationem fumi putridi ad cor per vias arteriarum. et ideo maxime generatur in aere pestilentiali. et ideo ideo est regimen istius morbi et habentium aerem pestilentialem sicut dicitur infra. Sic ergo bene dicitur Avicenna post eumque et flomiam dicitur ut revertaris ad cor cum defensione et confortatione ipsius. et hoc est quod dicitur Rasis. Et subleua plim intentionis tue ad confortandum virtutem et ifrigidandum cor. loci vero ipsius curatio non possibilis est nisi post id. Et ex hoc quod dicitur huius Avicenna. et Rasis apparet quod pessime faciunt illi qui dant tyriacam in ista egritudine et habent calas. ista autem faciunt humorem plus furere et cor supercalefieri et totum corpus. et ideo istis citius inducunt mortem in egritudine.

C Dis ergo premissis dicitur huius Avicenna. et mine. i. siropus de succo pomorum acetosorum. Rob pomorum est succus pomorum decoctus versus ad spissitudinem. Et cibus sit sicut lentes in aceto. et fiat ita. excoquantur lentes et franganter et fiat ideo sicut faba cum aceto eiecta earum prima lixatura vel coquantur cum aqua et pauco aceto: quia non possunt bene decoqui cum aceto. Et sit cibus cum aceto valde acetosus sicut sunt spinacia cum aceto vel agresta. s. lixata prius in aqua: et ex carnibus althayu. i. vituli lactetis. Et videte in isto morbo debet esse ea que ifrigidant sanguinem et igrossant. vnde dicitur Rasis. Et dicitur ei quod fuerit ex cibis cum letibus excoctis et aceto et cibus congelatis et oem quod igrossat sanguinem et confortat cor et extinguit superfluitates corporis.

C Sed alius diceret non videtur quod cibus istius morbi dicitur esse ifrigidans et igrossans sanguinem quia in isto morbo est sanguis grossus eo quod sanguis adustus tendit in naturam melie aduste. Vnde Rasis in capitulo de pruna et igne perisco precipit dari subtiliata sanguinem. quia in istis est sanguis grossus propter adustionem. ergo sicut modo debemus dare subtiliata sanguinem cum hic sit sanguis adustus.

C Dico quod sine dubio sanguis in isto morbo et in se et in sui substantia est grossus cum sanguis est adustus. et ideo quod ex parte huius propter cibis subtiliantes sanguinem sicut competunt in pruna et in igne perisco: sicut dicitur Rasis. sed tamen quia iste sanguis ultra hoc dicitur quod sit venenosus: ut dicitur supra. et de natura veneni est statim petere et effumare cor. ideo ratione huius dantur cibi igrossantes sanguinem: ubi non possit ita effumare et penetrare ad cor. Et quia multa caliditas est in reliquo sanguine propter quam in ipso est ebullitio. vnde dantur cibi congelantes et igrossantes ipsius.

C Et dicitur ut roretur māsio infirmi cum aceto plurimo et folijs salicis et vio. et ro. et nenufere et similibus: et ponantur super cor epithimata ifrigidantia confortantia ex eis que cognoscuntur de medicinis habentium pulsum cordis calidum et habentium pestilentiam.

C In parte ista Avicenna docet rectificare aerem in quo dicitur esse talis infirmus. quia dicitur ut irroretur et madideat māsio cum rebus frigidis et acetosis. et debet balneari linteamina cum aceto et aqua rosa. et ponere super pericardium circa lectum. et ponantur super cor epithimata. Dicitur revertitur ad confortandum cor cum epithimatis et potest poni tale epithimata super cor. R. sandalorum. s. rubeorum et citrinorum: et alborum: boli armeni: rosarum rubeorum: semis psilly oiumque an. 3. y. semis portulace lactuce an. 3. i. capthore. a. 3. te rant oia simul et proficiantur in modum unguenti cum aqua rosa. et agresta. et cum eis ponantur farina ordeii quantum ad oia.

C Et ad ultimum regantur regimine habentium

aerem pestilentialem.

C Dicitur Avicenna. vltimat de regimine istorum quo ad oia dicta. s. quo ad regimen cibi et potus et medicinarum et ad rectificationes aeris. quia dicitur regi regimine habentium aerem pestilentialem: et superple est habentium morbos pestilenciales. quia sicut in febribus pestilentialibus dicitur regere cum frigidis et acetosis. et dicitur confortare virtutem eorum cum istis cibis. et parum in vice: imo si non appetunt debemus eos rogare ad comedendum sicut ponunt auctores. Unde non debemus ita dietare in istis sicut in alijs febribus: quia cum in istis febribus spiritus sint corrupti exites circa cor ex aere pestilentiali dicitur sepe cibare ut renouentur spiritus isti circa cor. Et sicut etiam in isto morbo debemus regere eos cum talibus cibis et virtutem eorum confortare cum istis cibis dando eos sepe ut renouentur spiritus isti infecti et corrupti a fumo putrido veniente ab ipso a parte ad cor per vias arteriarum: ut prius dictum est.

C Et intelligendum est quod Avicenna. tetigit curam versus istius morbi quantum ad rectificationem corporis per eumque et quantum ad rectificationem cordis per cibos et potus et odores et epithimata. et tetigit etiam rectificationem aeris. sed de somno et vigilia nihil tetigit nec aliquis auctor. Et de hoc dico quod quidam dicunt quod in tali morbo non dicitur eger permitti dormire. et mouentur forte ex hoc. quia materia huius morbi est venenosa. sed in veneno exhibito corpori auctores prohibent somnum. Dicitur enim Avicenna. 4. libro capitulo canon curationis eius qui in potu sumit venenum. Et oportet ut non dormiat omnino et non dimittat seipsum taliter ut dormiat. imo oportet ut euigilare faciat ipsos et rideant et clament in circuitu eius. ergo similiter in morbo isto debet prohiberi somnus cum sit ex materia venenosa.

C Nos vero dicimus quod non est totaliter simile de materia istius morbi et de veneno dato in potu. quia quando venenum datur in potu per os: tunc statim venenum petit cor in interiori: et interficit calorem et spiritum in interioribus. et ideo prohibetur somnus. quia somnus retrahit et reuocat humores ad interiora et maxime ad cor. vnde cum tunc venenum petit interiora: tunc si fieret somnus posset esse causa citioris penetrationis veneni ad interiora. sed in ista egritudine est expulsa materia venenosa ab interioribus ad exteriora corporis. et ideo non est ita in interioribus sicut quando datur venenum in potu. et etiam quia statim potest succurri scalpello et extrahendo venenum. et ideo non facit tale iuuamentum hic vigilia sicut ibi. et ideo cum non faciat tale iuuamentum: et faciat alia nocumenta: quia dissoluit virtutem et supercalefacit corpus: et adurunt magis humores. et ideo non est oino prohibendum sicut ibi. sed est tenenda via media. quia nec est ei negandus somnus omnino: nec omnino est concedendus. oportet primo multum vigilare et postea dormire.

C Nota tamen quod si in isto morbo accidat profunditas somni sicut iam vidi quod accidit in quibusdam et sit cum debilitate pulsus tunc est signum malum. quia significat debilitatem virtutis non potentis incitare sensus exteriores. et hoc est quod Avicenna dicit in 4. Et profunditas somni cum debilitate pulsus est mala et est propter debilitatem virtutis et non propter debilitatem cerebri. Et quando sic est profunditas somni in hoc morbo tunc dicitur excitari et non permitti dormire et vigilare ipsum. Tunc sequitur illa pars.

C Althoim vero ipsum et quod currit cursu eius de eis que noiata sunt curent in principio cum eis que constringunt et ifrigidant cum spogia infusa in aqua et aceto aut in oleo rosa. aut oleo de pomis et arbore mastice: aut oleo de myrto. ista sunt in principio.

C In qua parte ponit curam localem althoim. et duo facit. primo ponit curam localem althoim. 2. ponit curam localem per quosdam illos apostematum que althoim simulantur sicut carmata et sephyros. 2. ibi (Dixerunt carmata.) Prius

in duas. pmo ponit curā althoym in pncipio qñ nō tendit in viā maturatiōis & exiture. 2° ponit curā ipsius qñ tēdit in viā exiture & maturatiōis. 2ª ibi (Et in illo qd̄ h3 subaz exiture.) pma in duas. pmo ponit curā althoym in pñ: 2° in statu. scda ibi (In statu vō.) dicit. & p3 pmo.

Sed est dubius q. Aui. ponit q̄ in isto morbo in pñ: debemus curare cū eis que ifridāt & repectiūt. Sed istud videt̄ falsuz p̄ textum Rasis q̄ dicit sic. Et nō liniatur ex epithimatib⁹ fridis: i mo cū videris q̄ iā accidit ab epithimate: vt qz hoc sit factū p̄ errozē. vel dato q̄ solū sunt posita in circuitu & accidat. s. pulsus cordis ita itelligit Rasis. Et aqua frida pulsus cordis additus. tūc icipe & embroca ipz cū aq̄ cala & calesfac ipm & pone sup locū cū ifirmus ē sedēs in domo & in circuitu ei⁹ est nix qd̄ phibeat frigus puenire ad locuz. ¶ Rūdeo q̄ sine dubio nō debēt poni repectiua sup locū cū vbi est althoym. qz cū mā est venenosa nō o3 repecti ppter timozē reuerfionis ad iterioza. & spāliter etiā qñ mā de se respirat & penetrat ad cor. & iō nō debēt poni illa sup locū q̄ phibeāt eam venire ad exteriora & cōstringant eā iteriozibus sicut sunt frigida repectiua. & in isto morbo itelligit Rasis q̄ nō liniatur epithimate frido. Auicē. vero itelligit q̄ althoym curetur in pncipio cū eis q̄ ifrigidant & repectiunt. s. nō ponendo sup locū talia: s3 debēt poni in circuitu: vt dictuz est. & hoc ne illa mā pambulet & occupet loca sana & corūpat ptes circūstātes. sup locū vō o3 poni maturatiū & apitiū vt dicef. Tūc seq̄ illa ps.

In statu vero curetur cū scalpellatiōe si possibile est. & fiat vt currat qd̄ est in ipso & non dimittat vt brunū fiat: qm̄ addit venenositas ei⁹ & si idiget ventosis sugētib⁹ cū subtilitate fiat.

In qua parte ponit curā althoym qñ est in statu. & B itelligendū est q̄ nō solū debem⁹ facere in statu scalpellatiōne: s3 etiā qñ est in augmento vel circa pncipiū. & hoc dico factis vlibus. qz q̄to citius trahit̄ sanguis venenosus tanto est melius: & tāto plus securatur eger a morte & a malis accitibus. & qñ facimus scarificatiōē debemus abluere sanguinē cū aqua calida q̄ egredit̄. Et si post scarificatiōē idiget ventosis fiat cū lenitate vt sugant sanguinē qui egredit̄ malus p̄ scarificatiōez. & hoc est qd̄ dicit Rasis. Locū aut̄ scalpella & abluere sanguinē cū aq̄ cala ne cōgeletur & ne. s. currat ad cor per vias arteriaz & sugat suctione leui vt egrediat̄ paulatim. Postea quādo locus est scarificatus debemus ponere emplm̄ quod maturet & attrahat & faciat cadere escaram sicut est emplm̄ de fermēto & butiro & sale vel de farina frumenti cū aqua & oleo & parū croci. vel emplm̄ de radice euisci cū fermēto & butiro. & farina fenugreci & semis lini. ¶ Et itellige q̄ tantū debeat scarificari plurib⁹ vicibus q̄ recedat tota nigredo & totus sanguis malus venenosus. Et ideo dicit Auic. & nō dimittatur vt brunū fiat qm̄ additur venenositas. hoc est itantum scarificare q̄ tota nigredo recedat. qz q̄diu ibi est nigredo tādiu est ibi venenositas. Et tu supple vltra illd̄ qd̄ dicit Auic. fm̄ q̄ specificat Rasis q̄ si cū scalpellatiōe nō curetur: imo cū hoc etiam semper ambulat & additur nigredo eius tunc cauterizetur vel cum medicina caustica vel cuz ferro ignito. & post causticatiōē apponat̄ emplm̄ mollitiū vel maturatiū vel mitigatiū doloris & faciat cadere escaraz. & detumescere faciat locuz: sicut est emplastrum de farina ordeī maluauisco malis & seminis lini & fenugreci decoctis vsqz ad spissitudinem & impinguat̄ cum butiro. postea quādo cecidit escara curetur cū vnguentis vlcereū donec sanetur. ¶ Ulterius itellige q̄ semper ad euitandū infamiā vulgi in tali morbo ponere causticum bonū est s3 auctozes vadant tantū cū scarifi-

catione. qz dicunt vulgares ip̄e interficit morbū. sed si nō poneret & accideret mors ex illo morbo ppter malitiam ipsius dicerent vulgares male curauit medicus qz non interficit morbum. Et ideo ad euitandū infamiā vulgi debemus ponere causticū super locuz. & hoc dico si morbus sit in loco vbi causticum nō possit ledere illud membruz. qz si ille morbus esset in palpebra vel ppe angulum oculi non oportet poni causticum. qz tunc posset destrui ex hoc oculus & deturpari. & ideo ibi debemus semp ad scarificatiōem pcedere si possumus. tamē si nō possumus aliud ppter malitiā morbi: vt qz nō cessaret ambulare debem⁹ ponere causticum: qz melius est vt destruat̄ illud membrum q̄ totum corpus.

Et in illo qd̄ h3 subam exiture o3 vt administret̄ apud statū eius: aut circa statū ei⁹ cū apertione. Et qñ est illic fe. tardabis cū ifrigidatiōe ne reducas cū ea mām retro. Et apertio q̄dez fit cū eis que sunt sicut embroca cum aqua camomille & aneti & reliquoz apertitiū subtiliū que dicemus in capitulo vulnerū.

Dic Aui. docet curā althoym quādo tendit in viā exiture & maturationis ppter malignitatē mae. sed aliquando potest tendere in viam maturationis exiture. vt quando mā non esset ita maligna & natura esset fortis. Dicit q̄ rē. cum apertione. i. cum medicinis maturantibus & apertentibus ipsum. Et quando illic est febris tardabis cum ifrigidatiōe. itellige nōn qz velit q̄ apponantur ibi ifrigidantia sup locum aliquo tempore: vt dcm̄ est prius. Sed quando est febris tardabis cum ifrigidatiōe. qz non ponēs nec etiā in circuitu nec super locum ppter reuerfiois timozē ad interiora: qz augetur feb. si reuerteref̄ ad interiora & alia accitū mala. Et apertio istius. s. apatis: quia substātia exiture fit rē. que dicemus in cap^o vulnez: expo ne. i. in cap^o apatum. qz ipse facit vnum caplm̄ de exituris erumpentibus exteriores exituras. dixit aut̄ vulnerū vel vlcereū. qz qñ apata fiunt exiture sunt quasi vlcera cū iterius sint rupta vel vlcera. ¶ Deide segtur illa pars.

Dixerunt Carmana aut̄ & Sefiros. Cōfert emplm̄ de capillo veneris & atriplice & volubili & radice euisci cum pauca gūmma pini & melle cū vino aut gluten cū gūmma pini & ceratū aut sordes aluearioz apum & lupini ifusi in aceto aut radix cucumeris asinini cū glutino alborim̄ aut nitrū cū ficub⁹ aut cū fermēto.

In qua parte ponit curam fm̄ quosdam q̄tum ad localia quozundā apostematū que simulantur althoym & non h3 magnam distinctionē ab ipso sicut pus dixit Auicē. vt sunt carmata & sephyros. & p3 quod dicit. ¶ Et itellige q̄ ista emplastra que ponit hic quedaz sunt maturatiua & quedaz attractiua & maturatiua & quedaz sunt erumpentia. & omnia ista competunt maxime quādo apostema aliū quod tendit in viam exiture. qz simlatur q̄si tunc carbunculo. Vel si apa sit malignū non debēt poni nisi post curā p̄dcāz. s. p^o scarificatiōez & causticatiōez. qz alr̄ n̄ sufficerēt.

De apatib⁹ exntib⁹ in glādulis. CAP. XIX.

Apostemata glādosa que nō incedunt via atangarij qñqz accidūt in loco aliquo casu in crisib⁹. & qñqz cadūt casu expulsiōis a mēbris radicalib⁹: & forasse attrahunt ea vlcera & apata alia sup extremita ad q̄ currūt materie in vjs quarū icedūt car

nes ille: quare inuolunt cū eis sicut accidit igni
ni ⁊ subascelle ex apostematione amboꝝ in eo
q̄ h̄z scabiē aut vlcera super pedes ⁊ manus. ⁊
q̄nq̄ sunt cū repletionē corporis. et q̄nq̄ nō ē
in corpore plurima repletio.

CIn isto cap. Auic. determinat de apatibus s̄m q̄ accidunt
in locis emunctorijs: eo q̄ cura apatū diuersificat̄ put ac
cidit in locis istis a cura ipsoꝝ put accidunt in alijs locis
corporis. ⁊ q̄ apata que fiunt in istis locis v̄t̄plm̄ fiunt ex
mā calida saltez illa q̄ accidunt in subascellis ⁊ inguinibus
s̄m q̄ apparet p̄ Rasis ca. de exituris. id determinat de
apatibus illoꝝ locoꝝ in tractatu apatū caloz̄ nihilomi
nus tñ bene possunt fieri apata frigida aliqñ. s̄z non pp̄ b̄
fuit necesse determinare de eis in tractatu apatū frigidō.
rū. quare eadē est quasi cura ipsoꝝ put fiunt in istis locis.
v̄t̄robiq̄ enim post eūonez corporis opz̄ apponere resolu
tiua ⁊ attractiua ⁊ nō repulsiua. s̄z magis sustineāt reso
lutiua apata frida q̄ cala. vñ non fuit necesse repetere de
eis iterum apata frigida q̄ illud quod hic sit dictum. vñ
de quāq̄ de istis determinet̄ in tractatu apatū caloz̄: tñ
illud cōe caplm̄ est de q̄buscunq̄ apatibus que accidunt
in his locis siue sint calida siue frigida. ⁊ poterit etiaz esse
alia causa quare de ipsis determinat̄ potius iter apata
cala q̄ inter apata frigida. q̄ apata calida s̄m se indigent
pura repulsiua in pñ: apata aut̄ frigida non. Immo opz̄
q̄ etiā in pñ: sint administrata cū resolutiuis ⁊ calidis vt
postea dicef̄ ⁊ dictū fuit. ⁊ ideo cura apatū caloz̄ in istis
locis plus diuersificat̄ a cura apatū calidoꝝ in locis alijs
q̄ diuersificet̄ a cura apatū fridoꝝ. q̄ quā eadē est cura
fridoꝝ in istis locis ⁊ caloz̄: q̄ v̄bicunq̄ sint apata frigida
non oꝝ ea pure repulsiua. Et id dicit Auic. de apatib⁹ isto
rū locoꝝ potius inter apata cala cuz plus diuersificet̄ cu
ra apatū calidoꝝ in istis locis q̄ in cura apatū fridoꝝ.
vt ostenderet q̄ diuersa est cura apatū in istis locis ⁊ apo
stematum s̄m se. Diuidit̄ aut̄ ps̄ ista in ptes duas. q̄ p̄ de
terminat de apatibus q̄ntum ad causas eoz̄: ⁊ q̄ntum ad cu
rā. ⁊ ponit curā apatū que fiunt in carnib⁹ glādosīs emū
ctorijs. ⁊ ibi (Cura eoz̄ est diuersa.) Dic̄ p̄. apata glando
sa. i. que fiunt in glādosīs carnibus su. emunctorijs. q̄ de ta
libus carnibus glandosis itelligit̄ h̄ eo q̄ bñ sunt alie car
nes glandose p̄ter istas s̄m q̄ apparuit cap. de althoym. ⁊
apparuit in isto. Que nō incedūt via althoym. i. apatū ve
nenosoz̄: de q̄bus dcm̄ est in p̄dicto cap. Qñq̄ aut̄ r̄c. pla
nū est. Et q̄nq̄ sunt cuz replone corpis. i. ista apata in illis
locis. Et q̄nq̄ nō est in corpore plurima replō. p̄t̄ eni eē
q̄ in corpore nō sit plurima replō: ⁊ tñ erūt superfluitates
aliq̄ in mēbris p̄ncipalib⁹ que expellēt ad illa loca ⁊ faciūt
apa. ⁊ dato q̄ in corpe nō sit multa replō. p̄t̄ ē eē q̄ apo
stemata ⁊ vlcera exñtia sup̄ extremitates p̄nt fieri apata
in istis locis dato q̄ nō sit plurima replō in toto corpe. Di
cit Auic. plurima replō vt oñdat q̄ sit aliqua replō in cor
pore. s̄z pauca. q̄ si corp⁹ oio esset mundū non expellerent̄
superfluitates a mēbris p̄ncipalib⁹ ad ista loca cū in eis nō
essent nec etiā ad ea traherent̄ māe dato q̄ aliqua apata
vel vlcera essent sup̄ extremitates cū in corpore nō essent
materie superfluitatum.

Sed est vnum dubiuz̄ circa istud caplm̄. q̄ nō
v̄t̄ q̄ spectet ad hūc libruꝝ. q̄ in
isto libro determinat de egritudinibus q̄ possunt accidere
cuilz̄ corpi. vel sunt cōes toti corpori sic apparuit p̄ Auicē.
in p̄ li: ⁊ id nō spectat in isto li: determinare de egritudi
bus appropriatis alicui mēbro. s̄z ista apata sunt approp
ta alicui mēbris sic locis emunctorijs. q̄ v̄t̄ q̄ nō spectet
ad istū libruꝝ determinare de apatib⁹ in locis istis. **C** Re
spondeo q̄ ad istū libruꝝ spectat determinare de apatibus

istoꝝ locoꝝ. q̄z carnes glandose emunctorie sunt in pluri
bus locis corporis ⁊ non solū in vno. ⁊ id Auic. nō determi
nauit de istis apatibus put determinate accidunt vni loco
emunctorio. s̄z isto mō determinat̄ Auic. in 3. lib. q̄z Auic.
in 3. lib. determinat de apostematibus que fiunt in loco
emunctorio qui est in radice auris appropriatus. sed deter
minat de ipsis h̄ put idetermine possunt accidere cui
cunq̄ loco emunctorio: eo q̄ isto mō determinatio istoꝝ spe
ctat ad q̄rtū libruꝝ: cū in isto libro determinetur de egritu
dinibus: q̄ nō accidunt vni membro appropriate. s̄z possunt
accidere toti corpori vel pluribus p̄tibus corporis sic sunt
ista apata. q̄z ista apostemata possunt accidere plurib⁹ p̄ti
b⁹ corporis cū plures sint loci emunctorij. **C** Intellige tñ
v̄terius s̄m q̄ dicit Rasis q̄ exitura vel apostema quod
accidit in subascellis est magis siccu ⁊ ledens. exitura aut̄
que accidit in inguinibus est magis quieta parumper. i. respe
ctu illius que fit in subascellis. Et rōne huius est q̄z exitu
ra q̄ fit in subascellis fit a mā magis sicca ⁊ a materia ma
gis calida: q̄z illa materia est supfluitas cordis q̄ est ma
gis membrū calm ⁊ siccu. **C** Apa autē q̄ fit in inguine
fit a mā magis quieta. q̄z fit a mā min⁹ calida ⁊ magis hu
mida: eo q̄ fit ex mā que est supfluitas epatis q̄ est mem
brū minus calm corde ⁊ magis humidū ipso. Et addit v̄
terius Rasis q̄ illa que est in inguine quādoq̄ non facit
collectionē saniei. illa aut̄ que est in subascellis fortasse nō
euacuat̄ a collectiōe saniei. Ratio autē huius est q̄z mate
ria exiture que est in inguinibus ppe vias vrine ⁊ secessus.
vnde quādoq̄ purgat̄ ⁊ deriuat̄ ad illa loca. ⁊ ē q̄z in lo
cis subascellarū p̄pter caliditatē loci ⁊ p̄pter etiaz ampli
tudinez que est in loco est apta colligi materia grossa que
difficilis est p̄pter pellis multitudinē ad resolonē. sed est
apta ad hoc vt ex ea exitura cōtingat. talis autē v̄t̄plm̄ ad
saniem conuertitur vt apparebit infra in sequenti caplo
de exituris. **C** Et intellige v̄terius q̄ Rasis nō fecit mē
tionez de apostemate q̄ fit in carnibus glandosis q̄ sunt
in collo post aures. q̄z apostema quod fit ibi est minus ca
lidum ⁊ minus ledens q̄ apostema quod fit in subascellis
⁊ inguinibus. q̄z fit ex materia que est supfluitas cerebri.
Superfluitas autē cerebri est magis frigida: eo q̄ cerebri
est membrū frigidū respectu cordis ⁊ epatis. ⁊ ideo exitu
ra que fit ibi est minus calida ⁊ minus ledens. sed est tar
dioris resolonis ⁊ tardioris maturationis: eo q̄ materia
est frigidior ⁊ grossior. materia autē frigida tardius re
soluitur ⁊ tardius maturatur q̄ calida.

C Et eoz̄ cura est diuersa a cura apatū alioꝝ in
principio cū expulsionē. Et nō administrat̄ in
eis illud: imo eō p̄ flōmiam ⁊ solonez v̄tris
est illud quod est necessarium.

CIn isto caplo Auic. ponit curā apostematū p̄dictoz̄. Et
diuiditur pars ista in partes duas. p̄mo ponit curā apo
stematū. que fiunt in glādosīs carnibus emunctorijs. sc̄do
q̄z carnes glandose sunt duplices s̄m q̄ dictū fuit p̄us. q̄z
q̄dam sunt ignobiliores sicut sunt emunctorie. q̄dam autē
sunt magis nobiles ponit conuenientē d̄riam in curatiōe
apostematū accñtium in carnibus glandosis ignobilibus
per respectum ad apostemata accñtia in carnibus glando
sis nobilibus. ⁊ ibi. (Veruz qñ apostema est in q̄ntitate.)
p̄mo ponit curā apatū accñtium in locis emunctorijs p̄ viam crisis vel expul
sionis ex p̄ncipalibus mēbris. ⁊ ponit curā ipsoꝝ accñ
tium p̄pter multitudinē replonis in toto corpore. q̄z cura
tiones istoꝝ amboꝝ quodā mō differunt vt postea vide
bitur. ⁊ ibi. (Si aut̄ affuerit.) p̄mo in duas. p̄mo ponit
curā apatū accñtium in locis emunctorijs per viam expul
sionis ex mēbris p̄ncipalibus q̄ntum ad v̄tia. ⁊ q̄ntum

ad localia. z^o ibi (Curatio vo alia.) Dicit pmo. curatio eo-
 ru^m r^e. imo eio p flomia z solone vetris est illud qd est ne-
 cessariu. s. in pn^o. s. istoz ante oem cura locale. z in hoc non
 differut ista apata ab alyz. qz et i alyz oz pmittere eione
 fm q apparuit supra. sed differt cura istoz a pdictis in lo-
 calibus fm q Aui. ponet in pte sequeti. Sz hic oz itellige
 re de flomia ex qua pte z quoz fieri. qz Aui. de hoc nihil
 dicit hic. Et ca hui⁹ fuit qz satis Auic. tractauit de hoc in
 pma fen qrti. ondit. n. ibi in gnali quoz dz fieri flomia z ex
 qua pte et: z qz de hoc dixit in lib^o. vli in libris pticularib⁹
 no repetit. Rasis tñ ca^o de exituris que fiut in inguine z
 subassellis specificat hoc. solu aut Rasis specificat de exi-
 turis q fiut in subassellis z iguinibus: no aut de illis q fiut
 in radice auris. ¶ Nota g in vli fm q possum extrahere
 ex dictis Auic. in p. z Rasis in dicto ca^o q si apa sit in car-
 nibus gladosis q sunt in collo post aures cofert ei flomia
 cephalice manus alteri⁹ aut flomia saphene pedis eiusde.
 vbi gra si apa sit in loco emunctoru colli ex latere dextro
 dz fieri flomia cephalice ex manu sinistra. z si volum⁹ fa-
 cere de pede z no de manu dz fieri flomia pedis dextri. si
 aut apa sit in iguine tuc fz q dicit Rasis cofert ei flomia
 basilice ex manu opposita. z tu supple aut cofert ei flomia
 saphene pedis oppositi aut basilice man⁹ alterius aut am-
 baru si fuerit res supflua: z hec sunt vba Rasis. Ego autē
 ipm itelligo sic qñ dicit q exiture q est in iguine cofert flo-
 mia basilice ex manu opposita itelligo hic illaz manu esse
 opposita q est pposita in recta linea vt si exitura sit in in-
 guine dextro cofert ei flomia basilice ex manu dextra. s. l^r
 qñ dicit q illi q est in subassellis cofert flomia saphene pe-
 dis oppositi itelligo pedē oppositu q est ppositus in recta
 linea vt si exitura sit in subassellis in parte dextra cofert
 fl^o saphene pedis ex pte dextra q ē directe opposita. vñ
 dicim⁹. ista dom⁹ ē opposita illi pvnā lineā. ¶ Et nota q
 ista dictio opposita in vli significat vnū. qz illa d^r ē pars
 opposita qñ facimus flomia vt deriuem⁹ a pte patiente ad
 pte lōginquā q est pars distas a pte patiente p vnā dyame-
 trū tm. qz fm q dicit Auic. in p canōe fen p^o. deriuatio ad
 lōgiqua no dz fieri ad ptez q distet p duas dyametros. qz
 si fieret flomia ex pte q sit lōginq nulla fieret deriuatio a
 pte patientis. z iō dz esse lōginquitas ad hoc vt fiat deriua-
 tio a pte patiente p vnā dyametrū. z iō illa ps d^r esse dire-
 cte opposita pti patienti q est sic distans a pte patiente q
 ad ipsam pōt fieri diuersio humoz a pte patiente. mō illa
 pars aliqñ pōt esse eiusde lateris cū pte patiente. aliquan-
 do aut est alterius lateris. sic vbi gra. si apostema est in in-
 guine dextro tunc manus opposita erit manus dextra. qz
 distat ab ea p vnā dyametrū: sicut desursuz z deorsum. sz
 pes oppositus ei esset no pes dexter. qz parū distaret a par-
 te patientis: sed pes sinister. ¶ Sz si tu oppones q ibi sint
 duo dyametri. qz est ibi dyameter desursuz z deorsum: z
 de dextra in sinistra. Auic. aut dicit q no fiat p duas dya-
 metros. ¶ Rñdeo q Aui. itelligit quādo dicit q no fiat
 per duas dyametros completas. sicut si apostema esset in
 subassellis dextris non deberet fieri flomia ex pede sini-
 stro. qz ibi sunt duo dyametri cōplete. ¶ Sz si apostema
 esset in iguine tunc oz facere ex altero pede. qz no sunt ibi
 due dyametri cōplete: sz est ibi vna completa sicut est de
 dextro in sinistrū: z altera est icompleta vt de sursum in de-
 orsum. z ppter hoc. qz no est completa dyameter ab ingui-
 ne ad pedem rōne sursum z deorsum. iō non dz fieri flobotomia
 ex pede illius partis: sed ex pede alterius partis. Et
 eodem mō esset quādo apostema esset in collo. qz non de-
 bet fieri ex manu illius partis. qz no esset pars sufficiēter
 longinqua: sz dz fieri ex altera manu. ¶ Et si tu opponas
 cōtra illa que dicta sunt. qz dices tu videtur q sicut quan-
 do apostema est in inguine dextro non facimus flomiam

ex pede dextro: sed ex sinistro. sic non debemus facere ex
 manu dextra sz ex sinistra. qz non videt esse maior distan-
 tia ab inguine ad manus qz ab inguine ad pedem. ¶ Re-
 spondeo q debet fieri: vt dcm est si apostema sit in inguine
 ex manu eadez z non ex pede eode: sed ex pede altero. qz
 difficilius mouent z attrahunt humores sursum qz deorsum.
 qz de natura sui humores sunt magis apti descende-
 re deorsum qz sursum. z ideo qz agilius est trahere humo-
 res deorsum qz sursum magis a longinquis desursum pōt
 attrahere flobotomia q fit in pede qz possit attrahere de-
 orsum flobotomia que fit in manu. z ideo qz flobotomia q
 fit in pede attrahit plus a ptibus superioribus qz sit ingui-
 ni tunc si flobotomia fieret in pede ex parte eadez illi hu-
 mores qui attraherentur per flomiaz ad partes pedis re-
 tinerent in carnibus inguinis. z p pñs auget apā. ¶ Un si
 cut dictum fuit supra qz vlcera existētia sup extremitates
 sunt causa apostematis: qz attrahunt materias que retine-
 tur in locis vacuis qui sunt in illa via recta. sic etiā flomia
 si fieret in pede eodez posset augere apostema: qz materie
 que attraherentur a partibus supioribus per flomiam re-
 tinerentur in vvis medys vacuis. sed flobotomia que fit in
 brachio non attrahit a tanta distantia hūozes ab inferiori-
 bus locis sicut attrahit flomia que fit in pede a ptibus su-
 perioribus. z iō attrahit solu a ptibus iguinū vel a ptibus
 circūstantibus. qz difficilius est attrahere hūozes sursum
 qz deorsum. z iō pōt fieri flomia de brachio eode: no autē
 de pede eode ppter rōnem dictaz que subtilis est homini
 itueti. ¶ Intellige tñ q si corpus esset multū plectoricu.
 z esset magnus fluxus humoz ad apa tuc melius esset fa-
 cere flomia p: si apa esset in iguine dextro de manu sinistra
 qz de manu dextra. qz in pn^o. ppter replonē corpis dz pri-
 mo totū corpus euari: z h faceremus p flomia alteri⁹ ma-
 nus: postea aut debem⁹ deriuare z attrahere ab apate z fa-
 cerem⁹ p pte manus eiusde. ¶ Et iō nota vnā distinctōez
 vlez z bonā circa flomia q pōt extrahi ex dcis Auic. in p. z
 a Ba. li. de lge. sani. qñ facim⁹ flomia pp aliqd apa exiis
 in istis locis z in alyz q aut hūozes sunt in fluxu aut no. si
 hūozes sunt in fluxu aut corp⁹ ē multū plectoricu aut no.
 si corp⁹ ē mltū plectoricu: tuc dico q ibi ppetit duplex flo-
 mia. vna ē q euat plectorizā. z istā oz fieri p pte magis lōgi-
 quā a pte patientis siue ista distet p duas dyametros siue
 no. Alia flomia dz fieri post pma q deriuat fluxuz mae ab
 apate ad pte longinqua. Et hec ps dz eē distas a pte patie-
 te p gntā dyametrū. z isto mō itelligit Aui. cū dic⁹ q tu no
 debes facere plōgatiōez iter duos dyametros. itelligit. n.
 ibi de flomia q fit a cā deriuationis ad pte lōginquā a pte
 patiente. qz no dz fieri deriuatio ad lōginquiorē pte qz sit p
 vnā dyametrū. Si aut corp⁹ no sit multū plectoricu tunc
 dz fieri flomia a pte q distet p vnā dyametrū tm. qz cū h
 no sit p nece euare plectorizā sic erat in pma debem⁹ face-
 re flomia in pn^o p pte q deriuat a pte apatis z euacuet ali-
 quā replonē q ē in corpe. sz hec ē ps q distat p vnā dyame-
 trū tm. z iō in tali corpe dz fieri flomia i pn^o p pte lōgiquā
 p vnā dyametrū tm. Si aut hūoz no sit in fluxu sz iaz flu-
 xerit. z sit solū eio mae collecte tuc dz scdario fieri fl^o ex
 pte eade vel ex pte ppinq. z hec flomia no dz fieri in pn^o
 qz no dz fieri nisi post pdcās flomias vt ponunt auctores.
 mō tuc Rasis itelligit qñ dicit q si apa est in iguine cofert
 ei flomia basilice man⁹ opposite exponēdo p manu oppo-
 sitā manu eandez. vt dcm ē de flomia q fit cā deriuatiōis
 fluxus hūoz ad apa. qz tuc flomia dz fieri ex manu eade.
 sz si corp⁹ est multū plectoricu bñ facerem⁹ ex alia manu:
 vt dcm est pñs. ¶ Appet g ex dictis fz mētē Rasis quō i
 apate iguinis ps opposita aliqñ est eade pars: vt si flomia
 fiat de manu: aliqñ autē altera vt si fiat de pede. Si autē
 apa sit in subassellis ex pte dextra tuc manus opposita ei

*ulcera extremitate
 sūt causa apo. s. gno
 modo.*

in flomia nota

erit manus sinistra: qz distat ab ea p vna dyametrū sic de
 dextra in sinistra. Sz pes opposit⁹ ei esset nō pes sinister:
 qz distat minus ab eo. qz distat p duos dyametros: sz esset
 pes dexter. qz distat a pte patiēte p vna dyametrus. r iō si
 apa sit in subitilicis si volumus facere flōmiam de pede
 cōfert ei flōmia de saphena pedis eiusde lateris. sz si vo-
 lumus facere flōmiam de brachio cōfert ei flōmia alte-
 rius manus. r hoc itelligit Rasis cū dicit. Illi vō q est in
 subassellis cōfert flōmia saphene pedis oppositi aut basi-
 lice alterius manus. Et addit Rasis. aut amboz si fuerit
 supflua. Et illud pōt duob⁹ modis exponi. Uno: vt itelli-
 gat aut. s. confert ei flōmia ambarū. s. venarū puta basili-
 ce r saphene si fuerit res supflua. i. si corpus fuerit multū
 plectoricū r fuerit multus fluxus humorū ad locuz. qz qñ
 corpus esset multū plectoricū r esset magnus fluxus hūo-
 rum ad apostema tunc cōfert ei flōmia illarū venarū sicut
 vt pmo fiat flōmia basilice r postea de saphena. ¶ Uel
 potest exponi. alio mō. aut. s. cōfert illi exiture q est in sub-
 assellis flōmia basilice ambarū. s. manū si fuerit res sup-
 flua. i. si fuerit magnū apostema. qz qñ eēt magnū aposte-
 ma in subitilicis cōfert ei flōmia basilice ambarum ma-
 nuū vt pmo fiat flōmia de manu altera ad deriuandū ad
 ptem longinquā. postea fiat flōmia de manu eadē. Et qñ
 humor iam fluxit vt deriuēt ad ptem ppinquā. Et sicut ē
 fm hunc modū si apostema sit in inguine r sit magnū con-
 fert ei flōmia manus eiusde. Deinde facta ista flōmia ad
 ptem lōginquā confert ei flōmia pedis eiusde vt deriuēt
 mā ad ppinquā. Et sicut fm istum modū si apostema esset
 in collo confert ei flōmia cephalice ambarū manuum vt
 pmo fieret flōmia ex māu diuersa r opposita. r postea ex
 manu eadē q est ps ppinq. r istū itellz credo q Rasis ha-
 buerit in isto loco. ¶ Ulterius itellige q qñ Rasis dicit
 q exiture q ē in subassellis cōfert flō⁹ basilice rē. qz credo
 q ita bñ r pls cōfert flōmia vene cōis: qz Auic. dicit in p. fen
 4. ca. de flōmia. q sanguis q euat p venā cephalicā ē ex
 collo r ex ptibus q sunt supra collū vel sup ipm. Basilica
 aut euat qd ē a pre suminis vētris iferi⁹. vñ euat a locis q
 sub dyaphragmate sunt. Iudiciū vō vene cōis est mediū in
 ter cephalicā r basilicā: qz euat ex ptib⁹ medys corpis p. r
 ex ptib⁹ supiorib⁹ r iferiorib⁹. scōario inq̄tū pponit ex ba-
 silica r cephalica. Et b̄ ē dicit Aly. in dispōne regali. ca. de
 flōne. dicit enī q si apa sit in ptib⁹ supiorib⁹ cōfert ei flō-
 mia cephalice. r sic in his q subsunt ptibus supiorib⁹. B. n.
 in ptib⁹ medys cōfert ei flōmia aqueale. i. cōis. r si sint in
 ptibus iferiorib⁹ cōfert ei flōmia basilice. Vñ si apa sit in
 inguine tūc directe ppetit ei flōmia vene cōis. Verū ē tñ q
 Almāfor r Albucasis videntē ponere in anatomia venaz
 q basilica euat sanguinē ex ptib⁹ q sunt sub gutture r col-
 lo r ex eo qd segtur pectus r ventrē. r sz b̄ ppeteret ei flō-
 mia basilice. ē sic ponit Rasis. vñ Almā. r Albucasis vi-
 dentē ponere q basilica r cephalica euat ex ptib⁹ determi-
 natis corpis. sic cephalica a ptib⁹ q sunt a furculis supra.
 basilica aut euat ex ptibus alyz. r videntē ponere q vena
 cōis nō euat p se. r p ab aliqb⁹ ptib⁹ corpis determinatis:
 imo ponit q euat totū corp⁹ p. r si euat ptes supiores vel
 ptes iferiores b̄ ē inq̄tū pponit ex illis duabus. ¶ Auic.
 vō r Aly. ponere videntē q basilica cephalica r cōis oēs il-
 le tres euant a ptib⁹ dterminatis corpis sic cephalica euat
 a ptib⁹ supiorib⁹. basilica a ptibus iferiorib⁹. r vena cōis
 euat. p a ptib⁹ medys. z euat ex cōiti ex ptib⁹ supioribus
 r iferiorib⁹ inq̄tū pponit ex basilica r cephalica. r b̄ ē mō
 euat a toto corpe. sz q̄ positionē oīuz illoz auctoz qñ flō-
 mam⁹ rōne plectorie. tūc debem⁹ flōmare de vena cōi: qz
 ista euat ex toto corpe: sz qñ flōmam⁹ rōne deriuādi flux⁹
 ab apate tūc si apa sit in collo oēs rōrdāt q d̄z p fieri ex
 cephalica si iuenitur. r si nō iuenit d̄z fieri ex cōi: qz euat a

*Intentio in flebotomia peris com-
 nis est media in
 ter cephalicā r
 basilicā euat
 a ptibus primo
 a medijs secūdo a
 supioribus r in
 iferioribus par-
 tibus. r inguine
 ponitur ex cep-
 r basilica.*

ptib⁹ supiorib⁹ inq̄tū pponit ex cephalica. Si autē apa sit
 in inguine sicut oēs rōrdāt q d̄z fieri ex basilica p: r si nō i-
 uenit tūc fiat ex cōi: qz euat a ptib⁹ iferiorib⁹ inq̄tū ppo-
 nit ex basilica. Si autē apa sit in subassellis tūc vt sz posi-
 tionē Almāforis r Albucasis q p d̄z fieri flōmia ex basili-
 ca si iuenit: sz fm positionē Aly. r Auicē. vt qz debeat fieri
 r pmo ppetat de cōi cū p euacuet ex ptib⁹ medys corpis.
 Si autē ea q dicta sunt vis meli⁹ itelligere r scire legas in
 libris pticularib⁹ q tractāt de anatomia venaz. Nō autē
 videat tibi pmo iste que dixi pp lōgitudinē eius tediosus:
 qz iste pmo ē de mā q occurrit quottidie: vñ nō posset fie-
 ri in tali mā inquisitio nimis longa: imo ea que dixi q̄bre-
 uis potui dixi. r si hec que dicta sūt bñ respicias sunt via
 in multas difficultates sciendas in tali mā sic pōt appare-
 re hōi subtili ituenti. Tūc segtur illa pars.

¶ Curatio vero alia plongeēt in eis si possibile
 est donec declareēt dispō. Nā si fuerit fm semi-
 tam crisis aut fm semitā expulsiōnis ex mem-
 bro pncipali: tunc nō ōz vt pbibeat oīno: im-
 mo trabatur ad membruz quacūqz attractio-
 ne est possibile r etiam cū ventosis.

¶ In qua pre ponit curā apatum p̄dictoz q̄tum ad loca-
 lia. Dicit q. Curatio vero alia. s. q̄tum ad localia donec de-
 claraēt dispō. s. apatis. s. vtrū tale apa in locis emunctorijs
 sit p viā crisis r expulsiōnis a mēbris pncipalibus. vel sit
 ppter magnitudinē replōnis corpōis. qz quodāmō diuer-
 sificat cura fm ambas istas dispōnes vt postea videbit.
 Et hoc est quod subdit Auic. cum dicit. Nam si fuerit fm
 viam crisis rē. Deinde cum dicit.

¶ Si at fuerit ppter multitudines replōnis: tūc
 eūo ē radix r mioratio cibi r subtiliatio.

¶ In qua pre ponit curā apatū accūtiū in istis locis ppter
 multitudinē replōnis in corpe. Dic Auic. duo fac. p ponit
 curā q̄tū ad vliā. z q̄tū ad localia. z ibi (Tūc nō admi-
 nistres.) Dicit q. Si aut fuerit rē. tūc eūo est radix. i. ē pnci-
 piū istī cure. r itellige eūoni. s. p flōmiā r solonē vētris.

¶ Et itellige b̄ ē vñ vñ qd pōt h̄ri ex dcis supra qz qñ
 illa apata accidūt pp multitudinē replōnis toti⁹ tūc d̄z fie-
 ri flōmia q euacuet plectorā ex pte lōgingori q̄z pole ē ex
 vena cōi. qz ista vena euat ex toto corpe. r p istā flōmiā d̄z
 fieri flō⁹ q deriuat fluxū hūoz ab apate q sit lōgic p vna
 dyametrus. r d̄z fieri talis flōmia ex vena ppria q euat ex
 ptib⁹ dterminatis sz qd dcñ fuit pus: sz qñ illa apata acci-
 dūt p viā expulsiōis ex mēbris pncipalibus: vt dcñ est in
 p̄zi pte. r nō est magna replō in corpe tūc d̄z fieri flōmia
 in p̄zi soluz q deriuat ad pte lōginquā r d̄z fieri ex vena q
 euat ex dterminatis ptib⁹ p pte q distet p vna dyametrū
 solū fm modū que ponit Rasis r fm modū q declarat⁹ ē
 in p̄zi pte. r mioratio cibi r subtiliatio. Et addit Rasis
 huic dicto q nō ōz vt appozimet h̄ns exiturā in subassel-
 lis vinū oīo qñ timēt sup ipz ex eo accūtia mala. r b̄ ē pp
 ppigatē illi⁹ exiture ad cor. Vñ nō d̄z exhiberi tūc vinū
 timēdo de nimia supcalesfactione cordis. sz debēt exhibe-
 ri in frigidantia que sunt confortatiua cordis in sua frigi-
 ditate. Deinde cum dicit.

¶ Et non administres expulsiua: imo mollifi-
 catiua. ita tamen vt non administres mollifi-
 catiua iterū absq̄ eūone. fortasse enī eueniet il-
 lud super membrū cū attractione materiei plu-
 rime: imo qñ admistras mollificatiua euacua-
 cum hoc r trabe materiā ad diuersum. timor
 enim in expulsiuis est reditus materiei ad visce

ra et ad membra principalia. et timor in molli-
ficatiuis est attractio materiei plurime. et eua-
cuatio et declinatio materiei securant ex nocu-
mento mollificantium. et quando dolor fit ve-
hemens: tunc necessarium est vt sedes ipsa cum
eis que sunt sicut lana infusa in oleo calido: de-
inde adde in eo sal in fine eius donec sedet dolor
stati et in primis fortasse addit in dolore.

Auic. hic ponit curam apatum predictorum que sunt ex multitudine
repletionis quantum ad localia. Et diuidit per ista in partes duas.
primo ponit que localia et quod debet administrari. et specificat
de aliquibus medicinis localibus specialibus. et ibi. (Et quando corpus est
mundum etc.) Dicit per. Si autem fuerit per multitudinem reple-
tionis. scilicet apata in istis locis tunc etiam etc. planum est quod dicit. Et quando
fit dolor vehemens etc. Dicit Auic. docet sedare dolorem que pos-
set contingere in istis locis ratione apatis. et maxime contingit do-
lor vehemens quando apata est in subtilioribus. que vt deum fuit. et di-
cit Rasis. Exitura que est in subassellis est magis sicca et magis
ledens. et hoc est ratione materiei magis acute: vt deum fuit supra.
Dicit ergo Auic. Et quando dolor fit vehemens etc. planum est quod dicit.
Deinde adde in eo in fine eius. scilicet apatis sale. et hoc est vt
desiccet residuum. vnde tunc bonum est admiscere sale cum illis in
fine apatis. Et in primis. id est in principio apatis fortasse addit in
dolore. scilicet sal. que in principio ratione sedandi dolorem competunt
mollitina et resolutiua leuia. que talia sunt que sedant dolorem
in principio. sal autem est minus desiccatiuus et resolutiuus in
principio. et ideo si in principio apatis admiscerent illis fortasse adde-
ret in dolore. sed in fine competit vt exiccet et resoluat resu-
duum. Deinde cum dicit.

Et quando corpus est mundum aut mundificasti ipsum
tunc resolue et non cures. et quandoque valet in resol-
uendo illud quod est sicut farina tritici et saluius illa
est farina ordei. et fortasse magnificat per resolutionem
forte apata: que non admistret nisi quando est necessaria repul-
sio ex membris principalibus et attractio materiei ab
eis ad apata timendo super illa principalia. Et mul-
toties quidem sanat ea in principio oleum calefa-
ctum quod effunditur solum.

In parte ista specificat Auic. de aliquibus medicinis localibus
que administrant post mundificationem corporis. Dicit ergo. Et quando
corpus est mundum etc. tunc resolue et non cures. id est per resolutionem
si augetur aliquotulum apata. Et quandoque valet in resoluendo illud
quod est sicut farina tritici. scilicet cocta cum aqua et oleo. et saluius illa est
farina ordei. scilicet cocta cum aqua et oleo. La autem que dicit Auic. dicit sal-
uius est que non est ita forte resolutiuum emplastrum quod fit ex fari-
na ordei sicut illud quod fit ex farina tritici. et ideo emplastrum quod fit
ex farina ordei non est causa sic augendi apata sicut emplastrum de fari-
na tritici. que emplastrum de farina tritici est resolutiuum forte ma-
gis. per resolutionem autem nimis forte magnificat aliquando nimis apata.
Et ideo saluius emplastrum est illud quod fit ex farina ordei in apa-
tibus locorum emunctoziorum que sunt propter multitudinem reple-
tionis que sit emplastrum ex farina tritici. que est minoris resolu-
tionis et attractionis. et hoc est quod subdit Auic. reddendo cam
predicti dicti. Et fortasse magnificat per resolutionem forte apata. et
ideo supple saluioza sunt illa emplastra que non sunt sic fortiter re-
soluuiua vel que non sic fortiter resoluunt. et tunc Auic. ostendit vbi
competit fortis resolutio. Et emplastrum fortis resolutionis. et dicit que
re non administrat. scilicet fortis resolutio et emplastrum fortiter resolu-
tiuum et attractiuum nisi quando necessaria est expulsio a membris princi-
palibus et attractio materiei ab eis etc. hoc est quod non debet admini-
strari fortis resolutio nisi quando ista sunt per viam expulsionis ex me-
bris principalibus et velimus attrahere materiam ab illis timen-

do ne remaneat in ipsis et faciat apata. et hoc intendit facere.
Auic. **N**ota ergo quod ex ista littera appet quod quodammodo diuersifi-
cat cura apatum illorum locorum que sunt per viam expulsionis a me-
bris principalibus. et quando sunt per multitudinem repletionis totius
corporis. que quando sunt per viam expulsionis ex membris principalibus
tunc competit fortis resolutio et fortis attractio. que tunc non cura-
mus nisi quod materia non remaneat in membris principalibus: imo ali-
quando in tali casu attrahere cum vetosis sicut quando esset grossa et
tarde mobilis: et non esset pigra in expellendo ad exteriora.
Sed quando illa apata sunt per multitudinem repletionis totius cor-
poris. sicut quando per repletionem totius corporis possit oriri apata in alijs
locis et non sit per viam mundificationis materia a membris principa-
libus tunc non competit resolutio et attractio que posset nimium aug-
mentari apata et non indigemus per forte resolutionem attrahere a me-
bris principalibus cum membra principalia non expellant illam materiam:
nec est competit ibi repercussio propter timorem membrorum principalium
timendo ne materia attrahatur ad ipsa propter vicinitatem et propinquitatem. et
vicinitatem quam habent ista loca ad ipsa. **D**icit ergo administrari resolu-
tiuum tepidum et lenem. et vult dicere Auic. in hac parte que dicta
est. **E**t fortasse magnificat per resolutionem forte etc. Et mul-
toties quod sanat ea. scilicet apata istorum locorum quecumque modo fiat siue
fiat per viam expulsionis a membris principalibus siue per repletionem
totius corporis oleum calefactum quod effunditur solum. et hoc est quod Sal-
dicit li. de iige. sani. Si in molli carne tumor accidat oleum ca-
lidum sufficit. et intellige maxime si apata est paruum et materia est non est
multa. Et ideo Auic. dicit multoties. que aliquando hoc conuenit
et non semper. Tunc sequitur illa pars.

Verum quando apata est in quantitate et substantia sua
molle in membro nobili sicut mamilla et testicu-
lo et non timeat ex prohibitione eius nocumentum
tunc prohibe et repelle.

In qua parte sicut prius dicebatur. que carnes gladosae sunt dupli-
ces: quaedam sunt ignobiles sicut emunctozie. quaedam autem sunt magis
nobiles sicut gladosa caro mamille et testiculorum et siliu. et ideo h
Auic. que non est eadem cura omnium apatum exnitiu in quibuscumque carni-
bus gladosis ponit duas et uenientiam in curatioue apatum accu-
tiu in carnibus gladosis nobilibus et non emunctozis per respectum
ad apata accutia in carnibus gladosis ignobilibus et emuncto-
rys. et hoc facit solum vt ostendat quod in isto casu locum est de cura apa-
tum accutiu in carnibus gladosis et emunctozis. et in ista parte
Auic. duo facit. primo ponit duas. et ponit uenientiam et ibi. (Sed quando
sentis declinationes ad duritiam.) Dicit ergo per. Verum quando apata est in
quantitate et substantia sua molle. id est gladosum. que illud apata deum esse mol-
le apata quod accidit in carne gladosa in membro nobili su. glado-
so sicut mamilla et testiculo su. et silibus carnibus gladosis. et non ti-
meat ex prohibitione eius. id est ex repercussione eius nocumentum. scilicet quod so-
let euenire ratione repercussiois in alijs locis et eo quod multe sunt
conditiones prohibentes fieri repercussionem propter que loca emunctozia
sed quod visum fuit per. modo si non timerent illa nocumenta ex rep-
cussioe quando apata est in mamilla vel testiculo. tunc prohibe et repelle
id est tunc repcutere. Vult ergo dicere Auic. que non est vetada repercussio
in apate exniti in quocumque carne gladosa: sed solum est vetada rep-
cussio in apate exniti in carne gladosa emunctozia: non autem in
apate exniti in carne non emunctozia: imo illa apata que sunt in car-
ne gladosa non emunctozia sunt curada sicut et reliqua apata exniti-
tia in alijs locis. et ideo sicut repcutim in alijs locis nisi adsint
conditiones dicte prius ita est repcutim nisi adsint conditiones
que prohibent repercussionem in quocumque loco. et vult dicere Auic.
cum dicit. Non timeat ex prohibitione eius nocumentum etc. Non autem que-
re non possum repcutere in carnibus gladosis emunctozis.
possum autem repcutere in alijs carnibus gladosis est in promptu:
que carnes gladosae emunctozie sunt deputate a natura ad hunc finem
solum vt eis expurgentur supfluitates. scilicet membrorum principa-
lium. Alie autem carnes gladosae non sunt deputate ad hanc naturam: imo
sunt deputate ad operationes que sunt necesse corpori sicut mamilla

deputat a nā ad gnāndū lac: et testiculi ad gnāndū spma. et iō in carnib⁹ glādosīs emūctorijs nō possum⁹ repercutere pp timorē mēbroz pncipaliū. vñ nō curam⁹ si eis apā au- geat. in alyz aut repercutere debem⁹ vt nō augeat apā qd destruat opationē illi⁹ mēbz. et cuz nō sit ibi timor de mē bzis pncipalibus sicut non est timor in alyz emūctorijs locis. Deinde cum dicit.

Sed quando sentis declinationes ad duritiē tunc lini vbi cunq; sit.

Ponit Auic. uenientia pdcōz. et dicit q. Qñ sentis declia- tionē. s. apatis ad duritiē tūc line. i. tūc mollis cū emplis mollitiuis q̄ dicent⁹ i cap⁹ sclerosi vbi cūq; sit. i. in q̄cunq; carne sit glādosa siue nō glādosa siue sit emūctoria siue nō. Nota. q̄ h⁹ cura apatū locoz emūctorioz nō dēt a cura apatū alioz locoz nisi in repcussioe. differunt. n. in repcussioe pp mēbra pncipalia quoz sunt emūctoria. In alyz at curis nō ē timor de mēbzis pncipalib⁹. et iō nō dif- ferūt in alyz curis. et iō si ista uertant⁹ ad duritiē tūc eo- dē mō curant⁹ vt alia. s. cū mollitiuis et lenitiuis. Sicut si cō uertant⁹ ad maturationē eodē mō curant⁹ sic alia exītia i alyz locis. Et iō Auic. nō posuit in pñti ca⁹ curas istoz apā- tū q̄tū ad alia. qz cure alie sūt eedē cū curis alioz apatū. et iō hñtur cure ille ex seq̄ntib⁹ caplis vbi deteriat de exi- turis in qb⁹ docet curare apā cū puenit ad maturationē: vt postea videbit⁹. et in sequēti tractatu determinat de scler- osi vbi docet curare apā sclerotici siue fiat incipiēdo si- ue fiat pmutando ex alio apostemate.

De exituris calidis. CAP. XX.

Exitura ē de sūma dubellet q̄ collectio- nē facit ex apatib⁹ calis q̄si nomē al- dubellatī cadat sup oē apā vlceraatū in- teriore cui⁹ loc⁹ est ad quē effunditur mā aliq̄ et remanet in eo q̄cūq; materia sit. Et exitura quando est ex hac sua dispositione cali- da tunc aggregatur materia.

Supius Auic. deteriat de apatib⁹ et curis ipsoz. In pte ista determinat de exituris et curis ipsoz. Et diuidit ps ista in ptes tres. p⁹ deteriat de ipis. ostēdo qd sūt et q̄ sunt cāe ei⁹ et q̄ spēs ipsi⁹. 2⁹ deteriat de ipis q̄tū ad sig⁹. 3⁹ de ipis q̄tū ad curā. 2⁹ ibi (Lū videris pulsationēz plimā. 3⁹ ibi (Curatiōes qdē et ea cū qbus curant⁹). P⁹ia ps diuidit in ptes q̄ttuoz. p⁹ dicit qd ē exitura. 2⁹ dētermiat de exituris cō- paratiue. 3⁹ ponit cās ipsi⁹. et 4⁹ cōnūerat q̄sdā spēs ipsi⁹ q̄ b⁹ sūt noia iposta. 2⁹ ibi (Et q̄to plis ē mā. 3⁹ ibi (Et cāe ei⁹ sūt. 4⁹ ibi (Et de exituris qdē est spēs.) p⁹ ps et diui- dit i q̄ttuoz. qz p⁹ ostēdit qd ē exitura. 2⁹ ostēdit qz exitura p̄t fieri duob⁹ modis. 3⁹ excusat se a determinādo de dubellet fridus. et cū h⁹ ē pōit ibi oppositiōne quozūdā et suā itentio- nē. 4⁹ qz exitura pōt fieri duob⁹ modis et nō declarauerat modū gnātiōis exiture q̄ sit icipiēdo declarat modū gnā- tiōis illi⁹ et ponit ēt modū pcessus illi⁹. 2⁹ ibi. (Et qñq; in- cipit. 3⁹ ibi (Et nos in posteriorib⁹). 4⁹ ibi (Dec. n. si ici- pit.) **Diē p. S3 anq̄ expōat lra Auic. oz notare ad itel- ligēdū meli⁹ ea q̄ determinata sūt p̄us et q̄ h⁹ determinant⁹ qz dñā ē quodāmō inter apā dubellet et exiturā. qz apā dñ de oī apate s3 quēcūq; modū siue sit calz siue fridū: siue ma- gnū siue parū. siue aggreget siue nō aggreget. **Dubellet at dñ de oī apate qd i se colligit vñ aggregat hūozē siue illd apā sit calz siue frz. vñ dubellet dñ apā qd h3 p̄cauitatē et sinū i pte sui iteriori ad sinū et p̄cauitatē effundit mā et colligit hūozes. Exitura at dñ apā calz qd colligit et aggregat hūozē q̄ postea uertit⁹ i sanie. et sic illa tria se hñt s3 oz dinē. qz apā dñ eē in pls q̄ dubellet. et dubellet dñ eē in pls q̄ exitura. qz dubellet nō solū pōt eē in apatib⁹ calis: s3 ēt****

in fridis: vt postea dicef. Itē dubellet nō solū dñ de apā- te qd aggregat sanie vel qd aggregat hūozē q̄ ē uersurus in sanie. s3 ēt de apate qd aggregat et colligit hūozē dato qd nō cōuertat⁹ in sanie: sic nodi dñ dubellet flegmatice: vt postea dicit Auic. raro tñ uertunt⁹ in sanie: qz apā qd cō uertit⁹ in sanie d3 esse ex hūozibus calis vel ex toto vel fm ptem aliquā q̄ moueat ad maturationē humozes fri- dos. vel oz qz si isti hūozes fridi debeāt uerti in sanie qz in eis iducat⁹ calitas accñtalr. et iō dicit Dyp. qz in gnātiō- ne sanie accidunt dolozes et febres. Et cā hui⁹ est. qz sanies gnatur de sanguie sic cinis de lignoz icēsiōe. Un⁹ diē Sal. in cōmēto illi⁹ affo. B testat⁹ sup ebullitiōne et calefactionēz hūozis qui d3 cōuertit⁹ in sanie dato qz hūoz sit essentia- liter et radicalr fridus. et iō apata q̄to sūt fridiora tāto tar- dius et magis difficulter uertunt⁹ ad maturationē: vt po- stea dicit Auic. Et p̄pterea h⁹ ēt nō determinauit Auic. in tractatu apatuz fridoz de ipis put uertunt⁹ in sanie. nec posuit in illo tractatu caplz spāle de maturationē apā- tum sicut fecit in tractatu apatum caloz de calidis. quia apata frida nō uertunt⁹ in sanie et si aliqñ uertant⁹ in sa- nie hoc nō est in q̄tū sunt ex hūozib⁹ fridis pure vt frididū sunt. qz hūoz fridus pure vt fridus nō cōuertit⁹ ad sanie: vt dcm est. s3 si cōuertit⁹ ad sanie: tunc accidit ei sup calefa- ctio et ebullitio. vñ ille hūoz efficitur calis accñtalr. et p̄ p̄is illud apā efficit⁹ quodāmō calm. et iō tunc reducit⁹ eius cu- ra ad curā exiturarū q̄ determinant⁹ h⁹. et iō nō fecit Auic. caplz de fridis apatibus put cōuertunt⁹ in sanie in tracta- tu apatū fridoz. **Apparet q̄ ex dictis qz dubellet nō so- lū pōt dici de apate qd colligit hūozē qui nō cōuertatur in sanie. s3 ēt pōt dici de apate qd colligit hūozē. et dato qd nō cōuertat⁹ in sanie sicut sunt apata frida q̄ dicunt⁹ du- bellet flatice. S3 exitura dñ apostema calm qd colligit et aggregat humozes qui cōuersuri sunt in sanie. Illud autē pōt fieri duplr. vno⁹ sic icipiēdo sicut icipiūt alia apata. sic qñ ab ipso p̄n⁹ collr mā mlta et p̄gregat⁹ i vno loco q̄ pp ml- titudinē sui sepat carnē i pte sui iteriori et fac⁹ cōcauitatē et sinū i q̄ p̄cauitate mā collr q̄ postea uertit⁹ i sanie. tūc ta- lis mā ab ipso p̄n⁹ supple fac⁹ apā qd ē ex sic postea dclarat Auic. et tale apā qd ab ipso p̄n⁹ ē exitura vtplz accidit subas- sellis et iquinib⁹ eo qz i talib⁹ locis pōt mā p̄gregari vel col- ligi pp vacuitatē carnis ipsoz. Et pp h⁹ qñ Rasis determi- nat de exituris determinat de eis et ponit curā ipsaz fm qz accidunt in subassellis et iquinib⁹. qz exitura q̄ fit icipiēdo vtplm accidit i illis locis. et apata q̄ ibi sūt vtplz sunt exi- ture. Alio modo pōt fieri non icipiēdo: s3 pmutādo: sicut illo modo. omne apostema siue sit magnum ab ipso p̄nci- pio siue paruum qñ mā ipsius cōuertitur in sanie dicit⁹ exitura. eo qz omne apostema qñ maturatur h3 in sui par- te iteriori collectionē et sinum. Auic. q̄ in hoc cap⁹ et sequen- tibus determinat de exitura vtroq; modo. s. siue fiat icipiē- do siue pmutādo. qz eadē ē cura exiture siue fiat icipien- do siue pmutādo q̄tū ad maturationē et eruptiōez. et dico q̄tū ad maturationē et eruptiōez. qz cura exiture q̄ fit ici- piēdo q̄tū ad p̄n⁹ ipsi⁹. et sic cura reliquoz apatū caloz in p̄n⁹ sic dicit Auic. postea. S3 qñ p̄transiit p̄ncipiū tunc cu- ra ipsius est p̄ maturationē et postea eruptio. et q̄tū ad tales curā eadē est cura ipsarū siue fiat icipiēdo siue pmutan- do. et iō Auic. in illo ca⁹ et i sequētib⁹ determinauit de vtro- q; mō. Ex his q̄ dicta sunt appet quō illa ps in q̄ determi- nat de exituris dñ a p̄dcā i q̄ deteriat de apatib⁹. qz i p̄di- ctis caplis Auic. dētermiat de apatib⁹ et de curis ipoz s3 qz termiant⁹ ad resolonē. h⁹ at pncipalr deteriat d ipis s3 qz i- cedūt apata via exiture. et h⁹ ē qñ colligūt hūozē q̄ uertit⁹ i sanie. vñ i hac pte Auic. dēteriat d apatib⁹ s3 qz termiant⁹ p̄ collectōz sanie. et h⁹ siue talia apata fiat i icipiēdo: siue pmutādo. **Dis vifis appet qd Auic. dicat in lra. Diē q. Exitu****

ra ē de sūma ad dubellet. ⁊ dubellet exponit: vt dicitur ē. i. apatū hūtiū sinū ⁊ p̄cauitatē i q̄ aggregat mā q̄ collectio nē faciūt. planū est qd̄ dicitur per ea q̄ dca sūt q̄cūq; mā sit. i. siue sit cala siue sit frigida. ¶ Et exitura q̄n̄ ē ex hac sua dispōne cala mā q̄ cōgregat cū p̄dicta dispōne q̄ dca ē in dubellet ē cala: tūc d̄r tale ap̄a exitura. Et sic appet h̄ per id qd̄ dicitur h̄ Aui. q̄ dubellet ē sic gen⁹ ad exiturā. nā exitura addit sup̄ d̄ditōez dubellet q̄ mā sit cala. dubellet aut̄ p̄t eē siue mā sit cala siue f̄ra. ⁊ iō qz dubellet ē sic genus exitura sic spēs. spēs at̄ diffinit̄ p̄ suū gen⁹ cū d̄ria p̄pa cōstituētē spēs illā sub illo ḡne. iō bñ diffiniuit Aui. in p̄n: d̄ cēs. Exitura ē de sūma dubellet que collectōez faciūt ex ap̄atib⁹ calidis. vt p̄ h̄ q̄ dicitur dubellet q̄ collectōez faciūt tangit gen⁹ exiture. p̄ h̄ aut̄ q̄ dicitur ex ap̄atib⁹ calis tāgit d̄rias p̄p̄riā p̄bentē illud gen⁹ ad tales spēs. Deīn cū dicitur.

¶ Et q̄n̄q; incipit ap̄a calidū sicut est cū aggregatiōe ⁊ resolutiōe cōtinuitatis intrinsece. ⁊ q̄n̄q; nō incipit ita: imo incipit in incēptiōe apostematū calidoꝝ sanoꝝ: deinde conuertit̄ esse ei⁹ apud statū vt incipiat in aggregatione.

¶ Aui. oñdit q̄ exitura p̄t fieri duob⁹ modis. vt p̄t dupl̄r ḡnari. dicitur ḡ. ⁊ q̄n̄q; incipit ⁊c. ⁊ q̄n̄q; nō incipit ita. i. exitura: vt dicitur ē. imo incipit incēptiōe ap̄atū caloz̄ sanoꝝ ⁊c. h̄ ē imo p̄ incipit ap̄a calim sanū. deinde postea apud statū conuertit̄ eē ei⁹ ad maturatōez: ⁊ tūc incipit fieri exitura incēptiōe. s̄z isto mō sit p̄mutādo: vt dicitur ē pus. Dicit aut̄ Aui. Ap̄atū calidoꝝ sanoꝝ nō q̄ ap̄ata simpl̄r sint sana. sed dicit sanoꝝ p̄p̄ respectū ad maligna q̄ nō conuertunt̄ ad maturatōez: s̄z ad putrefactōez mēbz. vñ exitura fit ex illis q̄ conuertunt̄ ad maturatōez. nō aut̄ ex illis q̄ conuertunt̄ ad putrefactōem. Et iō dicit Aui. signāter sanoꝝ. Tūc seq̄t̄ illa ps.

¶ Et nos in posteriorib⁹ differimus sermonez de dubellet frigidis que comprehendunt humores viscosos ⁊ gypseos ⁊ lapideos ⁊ arenosos ⁊ capillares ⁊ alios.

¶ In q̄ pte Aui. excusat se a d̄terminatiōe dubellet fridoꝝ. qz vt dicitur fuit supra. dubellet nō solū d̄r de calis: s̄z ēt de fridis. ¶ Et circa h̄ ponit ēt opionē q̄rūdā. deinde suā it̄tione. Dicit ḡ. Et nos in posteriorib⁹. s̄z tractatu ap̄atū fridoꝝ differem⁹ s̄monē de dubellet fridis q̄ p̄bendūt ⁊c. Et it̄telligē h̄ q̄ ex hoc q̄ dicitur h̄ Aui. bñ appet q̄ d̄terminat̄ i tractatu ap̄atū fridoꝝ de dubellet fridis. s̄z Aui. nō fac̄ aliqd̄ capl̄m sp̄ale de maturatione ap̄atū fridoꝝ p̄p̄ tam q̄ dicta fuit pus. Et iō ex hoc appet q̄ illud nomē dubellet nō solū p̄t dici de eo qd̄ aggregat mā q̄ est conuertura in saniē. sed ēt p̄t dici de eo qd̄ aggregat mā dato q̄ nō sit conuertura in saniē. sicut illa apostematata frigida q̄ dicunt̄ dubellet flegmaticē: sicut dictū est supra.

¶ Licet sint qd̄ q̄ appropriāt noie aldubellet illud in quo sūt hūiores illi⁹ generis. Vex nos loq̄mur nūc de eo qd̄ aggregat mā.

¶ Dic circa dicta ponit opionē quozūdā. qz qd̄ sunt q̄ appropriāt nomini dubellet talia ap̄ata frida q̄ cōgregat humores viscosos vel arenosos ⁊c. vex nos loq̄mur de eo qd̄ aggregat mā hoc ē dicere licz illi appropriēt nomē dubellet ad talia ap̄ata frida: tñ nos loq̄mur tātū de eo. i. de dubellet qd̄ aggregat mā. i. s̄m q̄ aggregat mā absolute et ḡnāliter siue illa mā sit cala siue frida. vñ vlt̄ dicere Aui. q̄ hic nō accipit̄ dubellet q̄n̄ dixim⁹ pus. Exitura est de sūma dubellet ⁊c. appropriatē sic illi dicūt. S̄z accipit̄ dubellet put dubellet dicit q̄ noiat ap̄a qd̄ aggregat mā siue illa sit cala siue frigida. qz h̄ mō dubellet est sic gen⁹ ⁊ exitura ē sic spēs: vt dictū fuit pus. S̄z si accipit̄ dubel-

let s̄m q̄ illi dicebāt: tūc nō fuisse bñ dictū q̄ exitura est de sūma dubellet ⁊c. imo dubellet ē sic ex opposito distincta ⁊ exiturā. ⁊ nō est sic gen⁹. It̄telligē aut̄ h̄ q̄ nō est de noib⁹ curādū dūmō it̄tentiōes h̄ntur. sic dicit Aui. in p̄mo. ⁊ Gal. in libro de igenio sanitatis eo q̄ noia sūt ad placitū significatiua sicut habent̄ ex p̄mis doctrinis. iō Aui. nō approbat nec ip̄robat illos q̄ sic appropriant nomē dubellet illis ap̄atib⁹ frigidis. sed dicit q̄ illi sic dicunt. ipse aut̄ accipit dubellet magis generaliter q̄ illi. Deinde cū dicitur.

¶ Hoc. n. si incipit exitura p̄p̄ mā q̄ expellit nā: ⁊ nō est pole vt penetret cutē: neq; ēt sup̄ficiez carnis: imo separat ei⁹ cōtinuitatē p̄ grossities suā separatiōe apparēte: tūc q̄scit in vacuitate eius qd̄ sepat̄ s̄m pl̄m: q̄re appet ei caput acutū ⁊ p̄p̄rie si fuerit materia acuta.

¶ In pte illa. qz exitura p̄t fieri vel generari duob⁹ modis. i. incipiendo ⁊ p̄mutādo. ⁊ nō cōplete declarauerat quō exitura fit incipiendo. ideo in pte illa Aui. id cōplete d̄clarat. ⁊ vlt̄ra hoc ēt ponit moduz̄ p̄cessiōis eaz̄. Dicit ergo Aui. hoc enīz. i. ap̄a qd̄ aggregat mā si incipit exitura. i. si fiat exitura incipiendo p̄pter mā q̄ expulit natura. s̄z ab it̄terioribus ad exteriora. Et nō est possibile ⁊c. hoc est quasi vult dicere Aui. q̄ tūc talis mā facit exiturā p̄ istum modū. ⁊ pro qz nō est pole q̄ talis materia vt penetret cutē neq; sup̄ficiē carnis. ⁊ hoc p̄t esse ex parte mē. qz sit grossa vel multa. vel ex pte mēbz qd̄ in se hēat vacuitatē rōne cui⁹ est maxime ibi nata exitura fieri ⁊ congregari sicut est in subassellis ⁊ in inguinib⁹: vt dictū fuit supra: imo talis materia separat ei⁹ cōtinuitatē. i. carnis p̄pter grossities suā sepatōe apparente. i. manifesta. ⁊ hoc it̄telligē in pte it̄teriori carnis. sup̄ple ⁊ tunc. i. talis materia q̄scit. i. aggregat̄ in vacuitate ei⁹ qd̄ sepat̄ h̄z plurimū. q̄re apparet eius caput acutū. i. caput eleuātuz̄. ⁊ p̄p̄rie si materia fuerit acuta. qz quāto materia est acutior tanto plus ascēdit sursum. ⁊ per cōsequēs exitura h̄z tanto magis caput acutū. vnde quelibet exitura h̄z caput eleuātuz̄ p̄pter collectionē ⁊ aggregationem materie in cōcauitate ⁊ sinu quā h̄z. sed quāto materia est acutior tāto h̄z magis caput eleuātū. sic ergo appet per ea que dicta sūt quō generat̄ exitura incipiens. qz sit p̄pter materiā quā expellit natura que nō p̄t penetrare sup̄ficiem carnis nec cutis: sed facit separationē in carne ⁊ in vacuitate in qua vacuitate materia cōgregat̄ ⁊ colligit̄ ⁊ facit eminētiā magnā. ⁊ quāto materia est acutior tanto ē eminētia maior. hoc ergo vult dicere Aui. in hac parte.

¶ Iste ergo exiture incipit ⁊ aggregat̄ sanies: deinde maturat̄ sanies. postea rumpit̄. ⁊ fortasse idiget cōfortatiōe ⁊ maturatōe ⁊ eruptiōne ⁊ fortasse non idiget.

¶ Dic ponit modum processus exiturarum: ⁊ patet. Tūc sequitur illa pars.

¶ Et quāto plus est exitura vehemētioris eleuatiōis ⁊ acutioris capitis ⁊ rubedis ē humor attract⁹ ei⁹ vehemētioris calitatis ⁊ ē velocioris maturitatis ⁊ resolutiōis ⁊ eruptiōis ⁊ p̄p̄rie eminēs p̄cedēs extra pinealis. Que aut̄ est cū diuersitate lata p̄funda pauce rubedis ē grosse materiei mala declinīs ad it̄teriora pauci doloris grauis motus.

¶ In qua parte d̄terminat̄ de exituris cōparatiue. ponit autem Aui. plures cōparatiōes exituraruz̄ eo q̄ exitur-

ture possunt pluribus modis cōparari. et h̄ hoc diuiditur pars illa in partes ḡnq̄. Quia p̄mo comparat exituras ad seinuicem penes bonitates et malitias rōne materie. Secundo cōparat eas penes bonitates et malitiā rōne corruptionis earū. Tertio cōparat exituras ad mēbra ostēdendo in quibus mēbris fiunt ut plurimū exiture: et in quibus nō fiunt. Quarto cōparat exituras adinuicē penes bonitates et malitias rōne membrorum in quibus fiunt. Quinto cōparat exituras adinuicē penes tarditatē et velocitatem in materiacione. sc̄da est ibi (Et deterior est illa cui⁹ eruptio etc.) 3^a ibi (Et nō est omne mēbrum cōueniens etc.) 4^a ibi (Et deterior exiturarum) 5^a ibi (Exiture quidē diuersificānt p̄pter spaciū materiacionis etc.) Dicit ergo de prima parte. Et q̄to plus est materia vel exitura etc. Est humor attractus ei uehemētioris caliditatis. supple et uehemētioris subtilitatis: et p̄prie eminens extra procedens pinealis: eo q̄ quāto exitura est magis eminens pinealis tantō est ex materia calidiori et subtiliori. q̄ calidi est sursum abscindere. supple exitura q̄ est ex tali hūore est salua. Que autē est de diuersitate. hoc est. sed illa exitura q̄ diuersificat a p̄dicta: ut q̄ sit lata pauce rubedinis ē grosse materie. supple et pauce caliditatis. et hoc est. q̄ contrariorū cōtrary sunt effectus. et supple talis exitura que fit ex tali humore est mala declinans ad interiora. i. p̄cedēs ex membris exteriorib⁹ ad interiora pauci doloris hoc ē ratione materie q̄ nō est ita calida sicut p̄ma exitura est. vñ in exitura q̄ est ex hūoribus calidis et subtilib⁹ est maior dolor q̄ in exitura q̄ est ex hūoribus grossis et paucis calidis. sed citius resoluit et maturat. et iō saluior est. Causa autē quare ex hūoribus calidis et subtilib⁹ ē maior dolor q̄ in illa q̄ est ex hūoribus magis grossis et frigidis est propter duo. p̄mo q̄ mala cōplexio calida maiorē inducit dolorem q̄ mala cōplexio frigida. q̄ dolor et leticia causant h̄ q̄ apparet in p̄mo. fen 2^a. ex subita mutatiōe cōuenientia ad icōuenientia q̄tū ad dolorem. et ex subita mutatiōe icōuenientia ad p̄ueniēs q̄tū ad leticiā. vñ res q̄ nō mutat subito sensus vel q̄tū ad cōueniēs vel q̄tū ad icōueniēs nō infert letitiā nec dolorem: ut ibi dicit Auicē. q̄ ergo mala cōplexio calida magis subito agit in membrum q̄ mala cōplexio frigida eo q̄ calidū est citius agēs q̄ frigidū. iō maiorē inducit dolorem exitura ex hūoribus calidis et subtilibus q̄ exitura ex hūoribus grossis et min⁹ calidis. Iterum ē p̄pter aliud. q̄ exitura ex hūoribus grossis corrūpit pl̄s sensum mēbri et carnē in q̄ est q̄ exitura ex hūoribus calidis et subtilib⁹. Et cā hui⁹ est. q̄ exitura q̄ est ex hūoribus grossis pl̄s imorat in mēbro. et ideo plus corrūpit sensus ipsius. et iō nō sentit ita mēbrū dolorem in ipsa sicut in exitura q̄ est ex hū. calidis et subtilib⁹. q̄ illa mouet de interioribus ad exteriora et de cētro ad circūferentiā. Ista vō mouetur de exteriorib⁹ ad interiora et de circūferentiā ad cētrū. et iō p̄ exitura ē salua. Ista vō ē mala cū sit declinans ad interiora et pauci doloris et h̄ry mot⁹. C Deinde cū dicit.

Et deterior illa est illa cuius corruptio est ad interiora et corrūpit illud super qd vadit. et est de ea que expellitur ad vtrūq̄ latus.

Dic Auic. cōparat exituras adinuicē penes bonitates et malitiā rōne eruptiōis eaz. et h̄z iste. s. duo dicta s̄m q̄ ponit duas cōparatiōes exiturarū penes bonitatē et malitiā rōne eruptiōis eaz. 2^a pars incipit ibi (Et laudabilior eruptio est) Dicit ḡ p̄mo. Et deterior. s. exitura ista. s. q̄ dicta ē est illa cui⁹ eruptio est ad interiora. Ista. n. est adhuc deterior p̄dicta q̄uis illa sit etiā mala. q̄ actualr penetrat ad interiora mēbra. illa vero nōdū actualr penetrabat in interiorib⁹. s̄z erat in potētia penetrandi. Pauci doloris. hoc est p̄pter duo. p̄mo. q̄ talis exitura q̄ rumpit ad interiora

est ex hūoribus grossis. q̄ hūores grossi mouent de exteriorib⁹ ad interiora: ut dictū est supra. Hūores grossi et nō multū calidi nō inducūt tantū dolorem sicut hūores calidi et subtiles. Iterum ē est pauci doloris. q̄ illa exitura corrūpit illud sup qd vadit: ut dicit Auicē. et ideo corrūpit sensus mēbri. et ideo talis exitura est pauci doloris: et intelligit hoc per respectū. s. ad exiturā p̄mā saluā q̄ dicta est que est ex hūoribus subtilib⁹ et calidis et h̄ry mot⁹ supple motui exiture p̄me q̄ est ex hūoribus subtilib⁹ et calidis. q̄ illa exitura mouet de interiorib⁹ ad exteriora. Ista vō mouetur de exteriorib⁹ ad interiora et erumpit ad interiora. C Un illd qd hic dicit h̄ry motus nō dicit respectu illi⁹ exiture que dicta est imediate. q̄ illa est eiusdē mot⁹ cū ista cui⁹ declinat ē ad interiora: licet nō sit in tanta malitia sicut illa cū non sit adhuc in actu penetrādi: sic est illa. sed dicit B per respectū ad exiturā p̄mā q̄ est salua q̄ mouet de interioribus ad exteriora: ut dcm̄ est. Et de ea q̄ expellit. i. rumpit ad vtrūq̄ latus. i. ad interiora et exteriora. et supple illa est peior oibus s̄m q̄ dicit Ypoc. in fine p̄mi p̄nosticoz. Et cā hui⁹ ponit Gal. ibi in cōmento q̄ q̄ exitura rumpit ad interiora et exteriora: tūc ut dicit Gal. nocumētū duplicatur. C Iterum etiā ut dicit tūc Gal. nō est loc⁹ a quo incipiat generare carnē sicut sunt fundamēta q̄ sunt sup terram: q̄ si velit dicere Gal. q̄ q̄ rumpit ad exteriora et interiora: tūc nā nō habet sup qd se fundet in restaurādo et generādo carnē. eo q̄ fundamēta nāe sunt spūs et mēbra: ut p̄. ii. de ingenio sanitatis. nūc autē mēbrū deperditū ē cū sit ruptura intus et extra. et ē spūs deperditū cū libere exalant. et iō quādo est ruptura int⁹ et extra nā non h̄z fundamentū sup quo se fundet sic fundamēta ponunt sup terram. et iō exitura q̄ rumpit ad vtrūq̄ lat⁹ est peior. Et h̄z verba melius declarant in cōmēto finis p̄mi p̄nosticoz vbi tangit hec mā. si ergo vis sufficiētē declarationem queras ibi eam. C Deinde cum dicit.

Et laudabilior eruptio eius est ad ventriculum p̄prium mēbro cui est via currens ad exteriora sicut exitura stomachi. ut enim erumpatur ad interiora eius et ipsius cōcavitatem melius est q̄ rumpat ad exteriora eius et ad ventriculum cōtinentem mirach.

Dic Auic. ponit aliā cōparatiōē exiturarū penes bonitates et malitiā rōne eruptiōis. Et dicit ḡ. Et laudabilior eruptio ei⁹ ad vētriculū etc. q̄ si velit dicere illa exitura ē laudabilior min⁹ mala cui⁹ eruptio ē ad vētriculū p̄prium. Et rō h̄ qd dicit Auic. ē manifesta. q̄ B ē ut possit libere mūdificari sanies et vir⁹ sic exitura stōi. C Dic exēplificat declarādo illud qd dixit. meli⁹. n. ē q̄ exitura stōi erūpat ad interiora ei⁹ et in cōcavitatē ipsi⁹ ut possit mūdificari et egredi libere sanies et vir⁹ q̄ rūpat ad exteriora ei⁹. et ad vētriculū cōtinentē mirach. i. q̄ rūpat vsus siphac. q̄ q̄ exitura stōi rūpat ad exteriora vsus siphac: tūc sanies nō iūeit libere meatū ad exteriora. et iō tūc nocet nocumēto uehēnti.

Sed forte aliq̄s dubitabit de B qd dicit Auic. et ad vētriculū cōtinentē mirach. expositū. n. ē q̄ intelligit q̄ rūpat ad vētriculū cōtinentē mirach. i. vsus siphac. C Nō dices tu. siphac nō cōtinet mirach: imo mirach cōtinet siphac: cū mirach sit p̄nicul⁹ exterior: et siphac p̄nicul⁹ interior cōtinet a mirach. quō dicit ḡ ad vētriculū cōtinentē mirach. imo dberet dicere ad vētriculū cōtinentē siphac. C Tu potes r̄ndere q̄ vey ē q̄ mirach ē p̄nicul⁹ exterior et siphac ē p̄nicul⁹ magis itus itra viscera. Et iō distinguēdū est. q̄ aut p̄cedim⁹ de mēbris exteriorib⁹ ad interiora: et sic mirach cōtinet siphac cum sit panniculus prior. Aut possumus p̄cedere de mēbris interioribus ad exteriora. Et sic siphac cōtinet mirach cum sit prior

ita forte intelligit Auicem. cum dicit ad ventriculus co-
tinentes mirach cu loquatur de eruptione exiture stoma-
ci pcedendo versus siphac z mirach.

CSicut eruptio eius q̄ in cerebro ad duos ve-
triculos anteriores landabilior est: quonia am-
bobus sunt meatus sicut nasus z nares. Et
quando rumpitur ad spacium continens ce-
rebrum aut ad ventriculum posteriorem non
inuenit meatum ad exteriora z nocet nocume-
to uehementi.

CVic Auicem. ponit illud exemplū declarando etiā illud
quod dictus est. Dicit ergo. z planū est. Sicut nasus z na-
res. si illa littera dicat sic: tūc expone sic. nasus z per idest
nares. verum est q̄ ego inueni aliud exempli quod dicit
sic. nasus z aures: tamen nō videtur mihi bona littera eo
q̄ meatus per quos emanant superfluitates. s. anterioris
partis cerebri ponuntur ab auctozibus nares z palatū nō
autem aures. vnde soluz credo q̄ littera debeat esse sicut
stat: licet videatur superfluitas in verbis. Et quandoq̄
rumpitur. s. exitura ad spacium cōtinens cerebrum. illud
potest exponi vno modo ad spacium cōtinens cerebrum.
idest quādo rumpitur ad concavitatem de subtus in qua
continetur cerebrū. tunc enim est malum cū non habeat
sanies liberum exituz sicut est de exitura stomachi quādo
rumpitur ad exteriora eius versus siphac. **C**Uel potest
exponi ad spacium cōtinens cerebruz. idest ad ventricu-
lum medium cerebri. qz peior est exitura que rumpit ad
ventriculum mediū cerebri q̄ illa que rumpit ad ventri-
culos anteriores cerebri eo q̄ sanies: ita non potest libere
egredi. z peior omnibus istis est illa que rumpit in poste-
riores cerebri. **C**Deinde cum dicit.

CEt non est omne membruz cōueniēs ad hoc
ut eneniat in ipso exitura: in iuncturis eniz mi-
noratur egressio exiture: quonia in eis sunt hu-
mores mucillaginosi: z loca eorum ampla nō
suffocantia materiam neqz retinentia egressio-
nem putridi. Qd si egrediatur illic exitura erit
propter rem maximam.

CIn parte ista Auicem. comparat exituras in respectu ad
membra in quibus: vt plurimū possunt fieri. z in quibus vt
raro. Et patet quod dicit. qz causa quare minorat exitura
in iuncturis est ex duobus. Primo ex parte humoruz. qz
humores vt plurimū currentes ad iuncturas z in eis qui
reperiuntur sunt grossi z mucillaginosi. humores autem
grossi z mucillaginosi raro conuertunt ad saniem. Et id
ex eis vt plurimuz non fit exitura. **C**Item etiā ratio est
ex parte membrorum. qz loca iuncturaruz sunt ampla. z
ideo humores in eis nō suffocantur ex qua suffocatioe ac-
cidat ei calefactio extranea mouens ipm ad sanie. **C**Itē
rum etiāz ppter amplitudinem loci non retinetur egressio
putredinis. idest caliditatis putredinalis: imo exalat
que posset mouere humorē ad sanie: z ppter causas tra-
rias istis vt plurimū exiture fiūt in ignibus subassellis
fm q̄ dicit Rasis vt dictū est pus. **C**Deide cū dicit.

CEt deterior exituraruz z malignior earū est
que egreditur super extremitates lacertozuz z
pple lacertozuz plurium neruoz.

CIn parte ista Auicem. comparat exituras ad inuicez pe-
nes bonitatem z malitiam ratione membrorū in quibus
fiūt. z patet quod dicit. qz illa est deterior exitura ceteris
paribus que egreditur super extremitates lacertozuz plu-

rium neruoz eo q̄ maior est timor ppter ipaz de spasma
ex repletione neruoz. Tunc sequit illa pars.

CEt exiture quidez diuersificant propter spa-
cium maturationis saniei sue fm humorem in
subtilitate z grossitudine sua z complexionez
in calore z frigore eius z equalitate eius z fm
tempus z etatem z substantiaz membri. z nō
contingit ne maturetur exitura z ne conuertat-
tur qd in ea est in pus. nisi ppter paruitatez ca-
lozis innati in membro aut ppter grossitudinē
substātie que est materiei.

CIn qua parte comparat exituras ad seinuicē penes tar-
ditatez z velocitate maturationis. z habz ille. s. duo dicta.
qz in pmo dicto ponit causas tarditatis z velocitatis ma-
turationis exiture. in secūdo dicto circa hoc ponit causas
quare sanies que ē exitura aliquādo nobis nō manifesta-
tur. Unde tūc tardamus in cognitiōe saniei exiture. scda
ibi. (Et quādoqz contingit ex hoc vt fiat sanies zc) Dicit
pmo. z exitura qdem zc. Planū est. Et nō cōtingit ne ma-
turetur exitura z ne cōuertatur quod in ea est in pus sup-
ple cito z velociter: sed tardat in maturatione nisi ppter
paruitatem zc. **C**Deinde cum dicit.

CEt quandoqz contingit ex hoc vt fiat sanies
in interiore parte sui z non appareat sensui p-
pter profunditatem pus z grossitudinem eius
quod est super ipsum z statur super maturita-
tem saniei velociter: z quandoqz non stat fm
substantiam suam in grossitudine: q̄ si ma-
turatur z subtiliatur lenitur substantia eius
velociter: z secūduz q̄ est de carne ista pluri-
ma z pauca.

CAuicem. ostendit causam ex dictis: quare sanies que est
in exitura aliquādo nobis non manifestatur. vnde quan-
doqz decipimur. Dicit ergo. Et quandoqz cōuenit ex Bzē.
quare statur idest differtur supple ad cognoscendum ve-
lociter super maturitatem saniei. qz propter grossitudinē
prius tardatur aliquādo in cognoscendo saniem. z credi-
mus quandoqz q̄ non sit sanies z est sanies. Et quandoqz
non statur. idest non differtur ad cognoscendum fm sub-
stantiam suam. s. puris in grossitudine. q̄ pro quia. quia si
maturatur z subtiliat. s. pus lenitur velociter. idest inue-
nitur locus lenis tactui: z tunc non tardam ad cognoscē-
dum saniem. Vult ergo dicere Auicem. q̄ aliquando tar-
damus ad cognoscendum saniem z pus in exitura ppter
grossitiem puris z profunditatem ipsius. Aliquādo autez
non tardamus: vt si ille humor grossus maturet z in ma-
turatione subtiliatur: qz tunc iuenitur locus lenis ad ta-
ctum z redundatio saniei que sunt signa saniei: vt postea
apparet. Et secūduz q̄ super eam de carne plurima z
pauca supple statur etiam ad cognoscendum saniez. quia
si super saniem sit caro multa: tunc non possumus: ita co-
gnoscere saniem sicut si super saniem sit caro pauca eo q̄
apparet ita sensui. **C**Duas ergo causas tangit Auicenna
quare sanies non apparet nobis sensui. z per consequens
possumus tardare in cognitione saniei. Unam causaz tan-
git ex parte saniei z aliā ex parte carnis que ē super ipam.
CEt has causas Ypocras optime tangit in quodaz affo-
rismo sexte particule. Quibuscunqz sanies facta in corpo-
re non manifestatur bis propter spissitudinem saniei aut
loci non manifestatur.

CEt ppter causas exiture z casus ad sanie p-

pter repletionem ⁊ multitudinem materie ⁊ corruptionem eius.

C Dic tangit Auicē. vt mibi videtur quasdam causas tarditatis maturationis exiture. Unde sermo ille nō continuatur sermōni qui dictus est modo. sed continuatur illi sermōni. Et nō contingit ne maturetur exitura rē. ibi enī posuit duas causas: quare tardat exitura in maturatiōe. Una causa est ppter paruitatem caloris membri. Alia est ppter grossitiam substantie materie. Interposuit autem postea sermōnes illuz aliu ⁊ intermediū. qz ille sermo inferebatur ex illo. Posito ergo illo sermōe intermedio qui inferebatur ex illo. Auicē. modo predictis causis tarditatis maturationis addit alias causas. Dicit ergo. Et supple ne exitura maturetur cito ⁊ cōuertatur qd in ea est in pus ppter causas exiture ⁊ casus eius. idest euetus eius ad saniam ppter repletionem ⁊ multitudinem materie ⁊ corruptionem ipsius. Unde Auicē. ppter duas causas pdictas tangit alias causas tarditatis maturationis exiture. Unaz tangit ppter causas exiture efficiētes remotas. qz si cause exiture efficiētes remote sint tales ex quibus habeant generari hūores grossi sicut est nauseatina satietas ⁊ egritudines que nō faciunt crīsim cuz euacuatione apparete. qz tales egritudines fiūt ex humorib⁹ grossis: tūc exitura que est ppter tales causas tardat plus in maturatiōe q̄ illa que est ppter causas ex quibus habēt generari humores calidi ⁊ subtiles. ⁊ ille oēs finaliter reducūtur ad causam humorales cōiunctaz quā superius tetigit Auicē. qz ppter illas causas remotas efficiētes exitura nō plus tardatur in maturatiōe nisi fm q̄ ex istis causis illi generātur hūores grossiores vel subtiliores qui actu faciūt apostema ⁊ exituram. Aliam causaz tarditatis maturationis Auicē. tangit cum dicit ppter repletionem ⁊ multitudinem materie. qz nō solum grossities humoris potest esse causa tarditatis maturationis: sed etiaz multitudo q̄ ppter suam multitudinem vinci nō potest a natura vel tarde vincitur. **C** Aliam causaz tarditatis maturationis tangit Auicē. cum dicit. Et corruptionem eius. qz nō solum grossities ⁊ multitudo humoris possunt eē causa tarditatis maturationis. sed etiaz corruptio ipsius potest eē causa tarditatis maturationis. quia ppter corruptionem ipsius a natura vinci nō potest vel tarde vincitur. **C** Sic ergo ex predictis potest apparere q̄ quatuor sunt cause imediate tarditatis maturationis exiture. Una tenet se ex parte virtutis ⁊ caloris membri: vt qz sint debiles. Alie autem tres tenent se ex parte humoris: vt qz hūor sit grossus vel multus vel corruptus. Ille autem cause que sunt cause remote reducūtur ad causaz humorales: vt dictum est p̄us. Et nō soluz quatuor dicte cause sunt cause tarditatis maturationis: immo aliquādo sunt cause q̄ nullo modo maturetur: sed membrum corrumpat fm q̄ ille cause plus intendunt vel remittuntur: vt patet homini subtiliter intuenti. Tunc sequitur illa pars.

C Et cause eius sunt nauseatina satietas ⁊ exercitia mala ⁊ egritudines que non faciūt crīsim cum euacuatione apparentie ⁊ nocumenta animalia ex angustijs ⁊ sollicitudinibus corruptibus sanguinem.

C In parte illa Auicē. ponit causas exiture. ⁊ patet quod dicit. Intellige tamē hic q̄ iste cause quas Auicē. ponit hic sunt cause vt plurimum exiture que fit incipiēdo: sed cause exiture que fit permutando ex apostemate calido sunt vel grossities humorū vel multitudo ipsius qui ppter grossities suam vel multitudinem que est in apostemate nō poterit totaliter resolui ⁊ vinci a natura, sed solum

natura vincit ipsum quodam modo. quia generat ide saniam. ⁊ tūc apostema conuertitur ad exituram. vel causa ipsius est debilitas virtutis que nō possit totaliter resoluiere materiā apostematis. sed apostema cōuertit ad exituram ⁊ collectionē. Tūc sequitur illa pars.

C Et de exituris qdem est species que nominatur turmusios: ⁊ est exitura que rumpit ⁊ qd est sub ea est simile carni bouine: deinde apparet ab ipsa sanies alia.

C In parte illa Auicē. ponit quasdam species exiturarum quibus nomina sunt imposita. Ponit ergo p̄mo vnā speciem ipsius que nominatur turmusios. ⁊ exponitur turmusios in latino. idest apostema taurinum. quia illud apostema vel exitura primo cum erumpit exit inde sanies. ⁊ postea apparet sub illa sanie. quedam caro similis carni bouine vel thaurine. ⁊ cum rumpitur illa caro exit inde sanies alia. ⁊ ideo nominatur in latino tale apostema carne ratum. quia habet plures cōcavitates ad modum camera rum in quibus est sanies. **C** Et causa talis diuersitatis in apostemate est fm diuersam dispositionem humoris per partes suas. possibile est enī q̄ vna pars humoris sit apta conuerti in sanies. Unde primo natura cōuertit illuz humorem in sanies. ⁊ vltorius possibile est q̄ alia pars hūoris sit inepta ad digestionem ⁊ cōuersionem in sanies ppter grossitiam ipsius. vnde talis pars humoris nō cōuertitur in saniam: sed cōuertitur in quādam carnem malam similem carni bouine. Et possibile est q̄ alia pars humoris sit apta cōuerti ad sanies. vnde natura cōuertit ipsam ad saniam ppter qd generatur ibi diuerse extremitates ad modum camera rum in quibus sunt sanies plures. ⁊ ideo directe vocat illud apostema ap̄a camera tum. **C** Et ex dictis apparet q̄ tale apostema: vt plurimum est ex humoribus grossis ⁊ frigidis. quorū quedā partes possunt cōuerti ad sanies. ⁊ quedā nō possunt cōuerti in saniam: sed cōuertuntur in carnem malam: imo vt plurimum in apostematibus que sunt ex humoribus frigidis ⁊ grossis. licz nō sit in eis semper talis diuersitas ad modum camera rum. tamen ego vidi quasi semper q̄ quādo sanies ē egressa per rupturas apostematis q̄ est ibi quedā caro mala mollis que est generata ex humoribus qui ppter suā grossities ⁊ viscositatem nō possunt totaliter cōuerti in saniam. sed cōuertuntur in carnem malam quantuz ad quādam partes que est magis inobediēs. ⁊ quantuz ad aliam partem que est magis obediēs cōuertitur in saniam.

C Et de exituris est species que nominatur alber ⁊ est exitura vasalis rotunda ⁊ rubea quā qui habet fm plurimū nō expoliatur a febre. ⁊ eius euentus fm plurimū est in capite: ⁊ quādoq̄ accidit in alijs locis.

C Dic Auicē. connumerat quandam aliam speciem exiture cui nomen est impositū albir. idest exitura gramatilis. aliud quod dicit planuz est.

C Significatio qd ap̄a fit exitura. CAP. XXI.

C Am videris pulsationem plurimaz aut duritiem prolongatam ⁊ caliditatem: tunc existima q̄ apostema est in via vt fiat exitura.

C Superius determinauit Auicē. de exituris ostēdendo quid sunt ⁊ quātu ad causas earū ⁊ quantuz etiā ad spēs earuz. In parte illa Auicē. determinat de exituris quātum ad signa. **C** Et diuiditur hec pars in duas. p̄mo ponit signa exiturarum extrinsecaz. secundo ponit signa

exiturarum intrinsecarum. 2^a ibi (Quando accidit apostema calidum in visceribus) Prima pars diuidit in tres In prima parte ponit signa quod apostema fiat exitura. In secunda parte ponit signa maturationis exiture. In tertia parte ponit iudicia saniei bone et male. secunda ibi (Lum videris lenitatem etc) tertia ibi (Sanies laudabilis etc) Dicit ergo primo cum videris pulsationem plurimum etc. Planum est quod dicit.

¶ Digestio maturatiois et eius signum. CAP. XXII.

Quam videris lenitatem quandam et sedationem doloris: tunc scias quod est in via maturationis.

¶ In illo capitulo ponit signa maturationis exiture. et est quod dicit. Sed dubitabit aliquis de hoc quod dicit Auicenna. Dicit enim quod cum tu videris lenitatem quam dicitur in sedatione doloris: tunc exitura est in via maturationis. Ypocras enim dicit quod circa generationes saniei accidunt dolores et febres magis quam facta sanie. ergo tunc quando exitura est in via ut maturetur: tunc debet augeri dolor. Responde per expositiones littere quod Auicenna intelligit quod dicit quod tunc exitura est in via maturationis hoc est quod exitura est totaliter matura et sanies est completa. non autem intelligit quod sit in via maturationis: ut quod incipiat maturari.

¶ Iudicia saniei. CAP. XXIII.

Sanies laudabilis est illa que est alba lenis cui non est dolor horribilis et in qua non operata est nisi caliditas inata: licet non sit excusatio a comitate extranee.

¶ In isto capitulo Auicenna ponit iudicia saniei bone et male. Diuidit autem pars hec in partes tres. Primo ponit iudicia saniei laudabilis. secundo ponit iudicia apostematis saniei illaudabilis. tertio quod sanatio et materiatio est quedam terminatio apostematis: et terminatioes materie apostematis sunt multe: quod aliquando apostema terminatur ad saniem: aliquando ad resolutionem: aliquando ad duriciem etc. Auicenna connumerat et ponit modos terminatiois illorum apostematum. secunda ibi (Et sanies mala) 3^a ibi (Et necesse est omni saniei etc) Prima in duas. primo ponit quid est sanies laudabilis. secundo reddit causam eius quod dictum est. 2^a ibi (Et non addit eius lenitas.) Dicit ergo primo. Sanies laudabilis etc. licet non sit excusatio a comitate extranee. scilicet caliditatis. Dicit autem hoc Auicenna pro tanto. quod alteratio humoris in sanie est alteratio naturalis: sed non est pura alteratio naturalis. sed est media inter pure naturalem et pure innaturalem. et propter hoc in alteratioe humoris in sanie non est excusatio ab operatioe caliditatis extranee. Nota ergo quod triplex est alteratio scilicet quod extrahitur ex dictis Galeni in commento pronosticorum. quedam est alteratio pure naturalis que fit in nutrimento. Et alia est alteratio pure inaturalis que fit a solo calore extraneo sicut est in putrefactione. Et quedam est alteratio media inter istas sicut est in sanie.

¶ Et non additur eis lenitas nisi ut scias quod ipsa est preparata pati a virtute digestiua et non diuersificatur eius preparatio in inobediente et obediente.

¶ Dicit Auicenna. probat illud quod dictum est. Et primo probat quod sanies debet esse lenis. secundo quod non debet esse multus fetida. 3° probat quod debet esse alba. 2^a ibi. (Et oportet ut non sit ei odor) 3^a ibi (Dixerunt etc) Dicit primo. Et non addit ei lenitas. id est et non debet esse sanies lenis nisi ut scias quod ipsa. scilicet materia ex qua generatur sanies etc. quasi velit dicere Auicenna. quod sanies debet esse lenis hoc est equalis. et intelligo quod sanies debet

esse laudabilis equalis quantum ad dispositiones et quantum ad partes. quantum ad dispositioes: ut quod sint eiusdem coloris et eiusdem substantie quantum ad omnes partes. quantum ad partes. quod debet esse equalis in partibus suis quantum ad superficies. quod non debet esse sanies aspera et inaequalis in superficie: ut quod una pars superemineat alteri. Et ratio quare sanies laudabilis debet esse lenis et equalis quantum ad hoc est. quod ex hoc quod sanies est lenis et equalis quantum ad dispositioes et quantum ad partes significatur super humilitatem materie que equaliter. et per totum est preparata pati et conuertere a digestiua virtute. Iterum etiam ex hoc significatur super dominium et potentiam nature et virtutis digestiue. quod quando non perfecte dominatur ipsi materie apostematis quantum ad conuersionem in saniem: et materia est etiam preparata de se et obediens digestioni: tunc natura debet equaliter operari secundum exigentiam materie et quantum ad dispositioes: et quantum ad partes. et ideo sanies bona debet esse lenis et equalis. quod si natura non totaliter et perfecte dominaretur: nec etiam materia esset equaliter disposita: tunc alia operatio ipsius esset in parte vbi dominaretur. et alia esset in parte vbi non dominaretur ratione inobedientie illius partis materie. et per consequens esset alia et alia dispositio in partibus ipsius. et per consequens sequens talis sanies non esset lenis nec equalis: nec etiam talis sanies esset laudabilis. et ideo dicit Auicenna. inferius. quod sanies aliquando egreditur diuersarum partium et in conuenientium colorum. et est de genere diuerso a bona. quod sanies laudabilis debet esse vniuersalis quantum ad partes et quantum ad colorem: et quantum etiam ad alias dispositioes. quia per hoc significatur quod virtus est potens et quod materia quantum ad omnes partes est obediens. et hoc est quod dicit Auicenna. cum dicit. Et non diuersificatur eius operatio. id est virtutis digestiue inobediente et non obediente: id est in parte materie ex qua generatur sanies obediente. et in parte non obediente: immo supple tota materia est obediens: ita quod non habet partes diuersas. quod una sit obediens virtuti digestiue alia non sit obediens. Unde sanies laudabilis debet esse lenis. quia ex hoc significatur quod materia ex qua generatur est preparata pati equaliter a digestiua virtute et non habet partes diuersas: quarum una sit obediens et alia inobediens: ita quod diuersificetur operatio virtutis in parte obediente et in parte inobediente: immo habet omnes partes obediens. et hoc intendit dicere Auicenna in hoc loco.

¶ Et oportet ne sit ei odor vehementis horribilitatis ut sit longinquior a putrefactione.

¶ Dicit ostendit Auicenna quare sanies non debet habere odorem horribilem. id est vehementem fetorem. quia vehemens fetor significat putrefactionem in qua operatur plus calor extraneus. nihilominus tamen in sanie debet esse aliquis fetor cum non sit in ea excusatio a comunitate caliditatis extranee: ut dictum est supra.

¶ Dixerunt: et requiritur ex ea alba: quoniam color membrorum radicalium est albus et non assimilatur eam nisi natura potens super eam.

¶ In parte illa Auicenna ostendit quare sanies debet esse alba. et vult dicere Auicenna. quod quando natura id est virtus digestiua est potens et habens perfectum dominium super materiam ex qua debet sanies generari: tunc assimilatur eam membrum radicalibus. quia natura quicquid agit in corpore agit ut assimilet membrum radicalibus cum sit facta ex duobus spermatis que sunt principia generationis et conseruationis vite. membra autem radicalia sunt alba. et ideo sanies laudabilis debet esse alba. et hec verba que hic dicuntur de sanie declarantur et longius a Galeni in commento primo pronosticorum circa fines. Tunc sequitur illa pars.

Et sanies mala est fetida significans putrefactionem que est contraria maturatiōi et significat dominium caliditatis extranee.

In qua parte Auicenna ponit iudicia saniei illaudabilis, et habet ille. s. duo dicta. In primo dicto ponit iudicia saniei que est pessima et simpliciter mala et totaliter contraria bone. In secundo dicto ponit iudicia saniei que non est simpliciter bona et laudabilis. nec est totaliter mala et illaudabilis. secunda ibi. (Et quonia egreditur sanies) Dicit ergo primo. Et sanies mala est etc. Et planum est quod dicit Auicenna. Et causa etiam eius quod dicit Auicenna. plana est. quia contrariorum contrarie sunt cause.

Et quando egreditur sanies diuersarum partium convenientium colorum et substantiarum est etiam de genere diuerso a bona.

Dicit Auicenna. ponit quoddam iudicium saniei que non est simpliciter mala nec simpliciter bona. et dicit. Et quando egreditur. s. de apostemate sanies diuersarum partium. quia una pars sit grossa et altera subtilis convenientium colorum et substantiarum supple diuersarum. et est etiam de genere diuerso a bona supple simpliciter. quia quacumque sanies talis sit convenientis coloris. tamen quia non habet partes uniformes: et per consequens talis sanies non est lenis nec equalis. ideo non est simpliciter bona nec simpliciter mala cum non sit omnino contraria bone: cum sit coloris convenientis. est ergo mediocris in malitia et bonitate. Tunc sequitur illa pars.

Et necesse est omni saniei ut faciat euenire in corpore putrefactionem aut maturitatem aut diminutionem aut alteram cum modo alio.

In qua parte: ut dictum fuit supra. quia sanatio et maturatio est quedam terminatio materiei apostematis. et terminationes materiei apostematis sunt multe. quia apostema aliquid quando terminatur ad resolutionem. aliquando ad saniam. aliquando ad duriciem etc. ideo hic Auicenna. connumerat modos illos terminationum materiei apostematis. Dicit ergo Auicenna. Et necesse est omni saniei. exponere. et necesse est omni saniei. id est omni materiei apostematis que est in potentia ad hoc ut fiat sanies siue bona siue mala. siue sit propinqua siue remota ut faciat euenire in corpore putrefactionem. id est aut ut terminetur ad putrefactionem. et hoc est quando natura totaliter vincitur a materia et materia est totaliter inobediens. Unde conuertitur in putrefactionem membri propter causas que dicte fuerunt prius. Aut supple ut faciat euenire maturitatem. id est aut terminetur ad maturationem. et hoc quando natura non potest totaliter vincere: ita quod eam totaliter resoluat. sed vincit eam conuertendo ipsam ad maturationem. aut diminutionem. id est aut conuertatur ad resolutionem. et hoc est quando natura totaliter resoluit materiam apostematis. aut alteretur modo alio. id est terminetur modo alio. ut. s. ad duriciem ut quando resoluitur subtile remaneat grossum induratum. Sic ergo omnis materia apostematis aut putrefit aut maturatur aut resoluitur aut induratur. Quatuor ergo sunt terminationes apostematis. due que intenduntur a natura ut terminari per resolutionem. et etiam maturationem. et magis intenditur a natura terminari per resolutionem quam per maturationem. Et alie due terminationes apostematis sunt preter intentionem nature ut quando apostema conuertitur ad putrefactionem vel ad duriciem. et etiam est magis preter naturam conuertitur ad putrefactionem quam ad duriciem. et hoc intendit dicere Auicenna. in illa parte: quacumque obscure loquitur super superficiem suorum verborum.

Significatio exiture intrinsece. CAP. XXIII.

Quando accidit apostema calidum in visceribus et accidunt horripilationes et febres et non est ei odor et sit dolor vehementior et est horripilatio in primis longioris spatij: deinde non cessat abbreviari spacium eius et additur grauitas apostematis: tunc scias quod apostema sit exitura et quod puenit ad collectionem sui.

Superius Auicenna posuit signa exiture extrinsece. Dicit ponit signa exiture intrinsece. Et circa hoc ponit tria capitula. In primo capitulo ponit signa quando apostema quod est in membris interioribus fit exitura. In secundo capitulo ponit signa quando exitura est matura. In tertio capitulo ponit signa eruptionis eius. secunda ibi. (Quando accidunt significatiōes exiture) tertia pars incipit ibi (Quando redeunt dolores et punctiōes) In primo capitulo Auicenna duo facit. In prima parte ponit signa quando apostema fit exitura sumpta a febre et a quibusdam accidentibus febrium et apostematis grauitate. In secunda parte ponit signum sumptum a pulsu. secunda ibi (Et scias quod duricies pulsus etc.) Prima in duas. primo facit quod dictum est. secundo ostendit causam: quare illa accidentia fiunt vehementiora in principio exiture quam in statu. secunda ibi. (Et non fiunt dolores isti etc.) Dicit ergo primo. Quando accidit apostema calidum in visceribus. id est in interioribus et accidit etc. planum est quod dicit. Deinde cum dicit.

Et non fiunt dolores isti in principio vehementiores: et quanto plus appropinquat status minorantur nisi quando eruptio fit in principio: et solutio continuitatis et dolor prouenit ex ea: et quando colligitur et quando fit materia sanies quiescit etiam calefactio fortis et inflatio: quare quiescit febris eueniens per communitatem cordis.

In parte ista Auicenna ostendit: quare ista accidentia fiunt vehementiora in principio exiture quam in statu. et ponit causam. et patet.

Sed aliquis dubitabit et dicet. quomodo sunt dolores in principio vehementiores quam in statu: cum Ippocritus dicat in aphorismo quod circa status fiunt omnia fortiora. circa vero principia et fines omnia imbecilliora sunt. Dicendum est quod status est multiplex. quidam est status quo ad accidentia. alius est status quo ad digestionem materie. alius est status quo ad utrumque. Non quoniam Auicenna dicit hic quod in principio sunt accidentia vehementiora quam in statu intelligo de statu. et est principio quo ad digestionem materiae. quia vehementiora fiunt accidentia in principio exiture quam in statu ipsi quoniam est materia per causas quas Auicenna ponit propter ut intelligit de statu accituum. Unde quantum ad hoc exitura in principio ratione digestionis materiae est in statu ratione accituum. Deinde cum dicit.

Et scias quod duricies pulsus est testimonium magnum.

In parte illa Auicenna. ponit quoddam signum exiture intrinsece sumptum a pulsu. et duo facit. Primo facit hoc. secundo per illud signum magis significat super exituram interiorem. secunda ibi (Et quando apparet etc.) Dicit ergo primo. Et scias quod duricies pulsus est testimonium magnum. ad significandum quod exitura sit in membris interioribus. Intellige autem hic sicut ponit Auicenna. in primo capitulo de pulsu apostematum quod omne apostema calidum existens

in membris interioribus quod est de se pulsus mutat in toto corpore quod pulsus ferrinus quod est pulsus durus. unde pulsus durus non solum consequitur apostema quando fit exitura. sed etiam consequitur apostema in principio sui dato quod non fit adhuc exitura. sed quando fit exitura: tunc augmentatur durities pulsus: sicut augmentantur alia accidentia quando apostema fit exitura. Et intellige etiam sicut ibi Avicenna ponit quod durities pulsus sequitur exituram in principio sui ante maturationem completam. Sed quando exitura peruenit ad maturationem completam: tunc diminuitur durities pulsus et fit pulsus mollis undosus. et hoc est propter humiditatem et lenitatem que consequitur exituram que est matura. Et intellige etiam: ut dicit Avicenna. quod apostema calidum quod est de se mutat pulsus ad pulsus ferrinum nisi sit ei contraria causa humectans. quod potest esse contraria causa ei humiditas ex parte membri. ut si illud apostema vel exitura sit in membro molli sicut in pulmone: tunc fit pulsus undosus ratione membri in quo est. et ideo quod durities pulsus consequitur ut plurimum apostema calidum vel exituram in membris interioribus existentem: nihilominus tamen impediri potest a mollicie membri. et sicut impeditur a mollicie membri. ita etiam potest augeri a duricie membri. quod si sit in membro nervoso et duro: tunc augetur durities pulsus sicut ibi ponit Avicenna. Deinde cum dicit.

Et quando apparet signum exiture ad ubellati in visceribus et non indurat pulsus non iudices penitus quod fit exitura interiorum. In huiusmodi enim fortasse non erit in visceribus: imo in siphac quod pertinet visceribus. Et tu quod est iam sentis latus in quo est exitura per gravitatem que preedit ex eo et per dolorem.

Dicit Avicenna. confirmat illud quod dictum est. scilicet quod durities pulsus sit in testimonium magnum. vult dicere Avicenna. quod si appareat aliquod signum dubellati vel exiture in visceribus et in membris interioribus: et tamen non induret pulsus: tunc dato quod appareat illud signum quod videatur significare exituram in visceribus: tamen si non apparet pulsus durus: tunc non iudices quod illa exitura sit in interioribus. quod fortasse huius materie exitura non erit interiorum: sed erit in siphac. id est in paniculo quod pertinet visceribus. id est membra interiora. Unde per siphac non intelligit hic solum paniculum continentem intestina. sed intelligit omnem paniculum qui continet membra interiora siue contineat intestina siue alia. Et per viscera non intelligit hic Avicenna. solum intestina. sed intelligit omnia interiora. Dixit autem forte vel fortasse. quod ut dictum est supra. aliquando bene potest esse exitura in membris interioribus. et tamen non erit pulsus durus sicut si exitura sit in membro molli. vel sit alia causa humectans fortis ratione cuius impeditur durities pulsus: ut ponit Avicenna. in primo: sed ut plurimum quando non est pulsus durus exitura non est interiorum: sed forte est in paniculo quod continet membra interiora: ut ponit Avicenna.

Significatio maturatiois intrinsece. CAP. XXV.

Quando accidit significatioes exiture intrinsece: deinde gescit accntia que sunt ex febre et horripillatioe doloris sedatioe completa et remanet gravitas: tunc scias quod sanies iam confirmata est et maturatio adest.

In illo capitulo Avicenna. ponit signa quando exitura intrinseca est matura. et patet quod dicit.

Signa propinquitatis eruptionis intrinsece. CAP. XXVI.

Quando rededit dolores et sunt prictiones et mordicatio et gravitas fit vebe

mentior et simulantur febris. tunc eruptio iam appropinquat. Cum ergo accidit rigor subito et sedantur gravitas et dolor: tunc iam eruptio facta est: et proprie quam apparet sanies effusa modicam illud quod pertransit. et est necessarium ut sit arefactio virtutis et debilitas arefactis. Et quando exiture intrinsece fit eruptio subita et egreditur res plima: tunc fortasse accidit pulsus cordis et sinu copis mala. et fortasse accidit mors propter resolutionem virtutis. et fortasse accidit vomitus et ventris solutio. et fortasse accidit sputum saniei plurime subito quando exitura est in pectore. et fortasse accidit prefocatio quando erumpit ad pectus res plurima subito.

In isto capitulo Avicenna ponit signa eruptionis exiture que est in membris interioribus. Et habet illud capitulum tres partes. In prima parte Avicenna. ponit signa quando appropinquat eruptio exiture intrinsece. In secunda ponit signa quando facta est eruptio. In tertia parte ponit quedam accidentia que aliquando consequuntur ad eruptionem subitam exiture intrinsece. secunda ibi (Cum accidit rigor subito) tertia ibi (Et quando exiture intrinsece fit eruptio subito etc.) partes ille per se patent. et plenum est quod in eis dicitur.

Sed circa ista capitula est quoddam dubium. quia diceret aliquis: ad quod Avicenna determinat hic de exituris intrinsecis. quia videtur quod determinatio ipsarum spectet ad tertium librum. sicut enim in tertio libro determinat Avicenna. de apostematibus contingentibus in membris interioribus: et non spectat determinatio ipsorum ad illum librum: ita etiam videtur quod ad illum librum non spectet determinare de exituris intrinsecis. sed solum spectet ad ipsum determinare de exituris extrinsecis. Tu potes respondere quod ad illum librum spectat quodam modo determinare de exituris intrinsecis. Primo. quia cum aliquando exitura extrinseca procedat et rumpatur ad membra interiora: sicut dictum fuit in primo capitulo de exituris. ideo Avicenna. voluit predicere in illo libro signa intrinsece exiture. Item etiam alio modo hic determinat de exituris intrinsecis. Et alio modo in tertio libro. quia in illo libro determinat de ipsis generaliter eo quod sunt quedam signa generalia omni apostemati interiori quando fit exitura. sed in tertio libro determinatur de exituris specialiter put fiunt in tali membro et tali. et ideo bene spectat ad istum librum determinare quodam modo de exituris intrinsecis. scilicet generaliter ponendo signa generalia omni apostemati quando fit exitura. et ponendo regimen generale ipsarum: ut postea ponet Avicenna. Verum est tamen quod sine dubio credo quod principalior intentio Avicenna. sit determinare de exituris extrinsecis. Sed hic tetigit aliquid de intrinsecis propter causas que dicte sunt.

Curationes exiturarum apparentium. CAP. XXVII.

Quatuordecim quod est et ea quod medicatur aperta in principijs suis nisi timeatur reditus materie ad membra nobile sic declaramus: et in hoc errant stolidi: sunt res in quibus coicant exitura calida et aperta calida que non sunt exiture.

CSuperius Auic. determinauit de exituris mō theozico tam de exituris extrinsecis q̄ intrinsecis. hic determinat de eis mō pratico. s. ponēdo curā ipsarū. Et diuidit hec pars in ptes duas. pmo d̄termiat de cura exiturarū extrinsecarū. 2° ponit quoddā regimen v̄le de exituris intrinsecis. 2^a ibi (Ad dubelē qd̄ intrinsece rē) Prima p̄s̄te diuidit in duas. in p̄ma pte Auic. ponit regimē r curā exiturarū apparentiū in v̄li. 2° q̄ v̄n^o modus regimīs ipsarū est per murationē ipse dem̄rat q̄ sunt nāe medicinarū q̄ hoc efficiunt r q̄ ipsarū d̄z esse p̄clo. vel alr. 2° ponit regimen ipsarū magis. 2^a ibi (Medicinarū maturantiū caliditas rē) In illo ḡ caplo Auicē. ponit curā r regimen exiturarū extrinsecarū in v̄li. Et circa hoc Auic. duo facit. pmo ponit curā ipsarū q̄tū ad p̄ncipiū q̄ est cura cōis exiturarū r alioz apatū calidoz. 2° ponit curā ipsarū post p̄ncipiū q̄ est p̄p̄ia cura ipsarū exiturarū inquantū exiture sunt. 2^a ibi (Illud v̄o qd̄ appropriat de regimie rē) Dicit ḡ pmo. Euacuatiōes q̄dez r ea q̄bus curantur apata in p̄ncipys suis. s. cū purgatiōe r rep̄cussioe nisi timeat̄ reditus māei ad mēbrū nobile sicut est in locis emūctorijs vbi nō ponimus rep̄cussiuā pp̄ illaz cām sicut declarauī. s. in li^o p̄. fen 4°. ca. de cura apatū in generali. Et sicut errāt in hoc stolidi. q̄ stolidi medici nō excipiūt illa loca a rep̄cussioe sūt res in q̄bus cōicant exitura cala r apata calida q̄ nō sunt exitura. hoc est dicere q̄ exiture calide cōicant q̄tum ad curationē in suis p̄ncipys cū apatibus calidis q̄ nō sunt exiture. v̄n sicut in illis cōpetūt rep̄cussiuā in p̄ncipio nisi in locis emūctorijs. ita ē in istis p̄petūt rep̄cussiuā in p̄ncipio nisi in locis emūctorijs. r iō quantū ad p̄ncipiū curatiōis ipsarū cōicant cū curationibus alioz apatū calidoz. r iō pro cura ipsarū q̄tum ad p̄ncipiū recurras ad ea q̄ dicta sunt p̄us. Intelligē tamē hic q̄ loquit̄ de cura exiturarū q̄tum ad p̄ncipiū q̄ hic loquit̄ de exituris q̄ fiunt maxime incipiendo sicut incipiunt apata calida q̄ nō sunt exiture. q̄ de istis h̄z veritatē q̄ in p̄ncipio ipsarū d̄z fieri repercussio sicut in p̄ncipys alioz apostematū calidoz. nō aut̄ est verū de exituris q̄ fiunt p̄mutādo ex alys apostematibus calidis. q̄ in talibus nō cōpetit rep̄cussio cuz rep̄cussio sit facta in apate. imo q̄ vidimus apostema incedere itinere exiture: tūc debem^o statiz incedere in viā eius qd̄ maturat r aperit sicut dixit. s. Auic. r ideo illud qd̄ dicit h̄ q̄tum ad istam p̄te cōuenit exituris que fiunt incipiendo. Sed alia q̄ dicit post q̄ appropriant̄ exiture inquantū exitura est cōueniūt v̄triq̄ exiture siue fiat incipiendo siue p̄mutādo. q̄ illud regimen qd̄ dicit̄ conuenit exiture inquantū exitura. r iō appropriat̄ v̄triq̄ exiture. sed istud regimen qd̄ hic ponit est cōe oib^o apatib^o calis r exituris. iō nō cōuenit nisi exituris q̄ fiūt incipiendo ad modū alioz apostematū calidoz. Tunc sequit̄ illa pars.

CIllud vero qd̄ ei appropriat̄ de regimie ē resolutio eius qd̄ aggregatū est in ea.

CIn q̄ pte Auicē. ponit regimē r curā exiturarū q̄ appropriant̄ exituris inquantū exiture sunt. r in exituris q̄ fiūt incipiendo d̄z fieri illud post p̄ncipiū. Sed in exituris q̄ fiunt in p̄mutādo d̄z fieri in p̄ncipio ipsarū. s. q̄ videm^o apostema incedere itinere exiture. q̄ tūc statim debem^o administrare curā r regimen qd̄ hic ponit. Diuidit aut̄ pars illa in partes duas. q̄ pmo ponit istud regimen qd̄ cōpetit exituris inquantū exiture sunt in v̄li. in sc̄da parte quia illud p̄t fieri plurib^o modis Auicē. ponit illos modos. 2^a ibi (Et illud est sc̄d̄z duos modos) Dicit pmo. illud vero qd̄ appropriat̄ ei. i. exiture de regimie. i. de curatiōe est resolutio. i. extractio eius qd̄ aggregatū est in ea. i. exitura. Vult dicere ergo Auic. q̄ regimen p̄p̄ius exiture inquantū exitura est ē resolutio humoris aggregati in exitura.

CIntellige aut̄ q̄ dicit Auicē. est resolutio: nō resolutionem q̄ fit cuz medicinis per poros. q̄ illa resolutio cōpetit ēt apostematib^o que nō sunt exiture q̄ apostemata sunt in statu. Sed itelligit hic Auic. per resolutionē extractionē māe cōgregate in exitura p̄ rupturā exiture r nōg poros sicut statiz post videbit̄. **C**Deide cū dicit.

CEt illud est fm̄ duos modos regimīs. Quorum vnus est regimen currens fm̄ rectitudinem cū egritudo nō egredit̄ ab eo qd̄ cōsuetū ē plm. r est vt igeniet̄ in maturatiōe materiei vt fiat sanies in eruptiōe ei^o post illud vt tu obserues virtutes r cōserues eā ne p̄sternat̄ eā dolor r eruptio subito. plures. n. hoium mortui sunt sincopizādo ex arefactiōe virtutis. Immo ōz vt obseruet eā medic^o ql̄iter cōfortet virtutem r cōseruet eā cuz eo qd̄ scis: q̄re ōz vt cibe^o paties dubellari cibis bonis nisi sit exitura i v̄isce ribus: q̄m tūc ōz necio vt subtiliet̄ cibis.

CAuic. specificat modos fm̄ quos fit p̄dictuz regimen. s. resolutio r extractio māe cōgregate in exitura. Et q̄ duo sunt modi fm̄ quos fiet extractio r resolutio māe cōgregate in exitura eius qd̄ cōgregatū est in exitura. Un^o modus est fm̄ regimen rectū simplr. Alius modus fit fm̄ regimen nō rectū simplr. sed est rectū fm̄ quid. q̄ est p̄pter necessitatē vt postea videbit̄. iō Auicē. ponit illos duos modos. Et pmo ponit modū qui est regimen rectū simplr. 2° ponit regimen nō rectū simplr. 2^a ibi (Et 2^m est regimen egrediens a rectitudine) Dicit ergo pmo. Et illud. s. resolutio. i. extractio eius qd̄ in exitura est. i. fit fm̄ duos modos regimīs: quoz vnū est regimen currens fm̄ rectitudinē. i. est regimen rectū simplr. Cuz egritudo nō egreditur ab eo qd̄ cōsuetuz est plmū. s. in magnitudine. i. cū exitura nō est nimis magna v̄tra cōsuetudinē. q̄ q̄ exitura nō egredit̄ in magnitudine v̄tra illud cōsuetū qd̄ cōsuetū est plurimū: tunc p̄t in ea fieri extractio humoris cōgregati fm̄ modū recti regimīs. Qd̄ aut̄ sit illud regimen rectū Auic. ponit cum dicit. Et est vt igenietur rē. q̄ pmo medic^o d̄z ingeniare in maturatiōe māe. r postea in eruptione exiture per quā extrahit̄ r resoluit̄ illud qd̄ est aggregatū i exitura. fit ergo resolutio r extractio illi^o qd̄ est aggregatū in exitura fm̄ regimen rectū. vt pmo maturemus exiturā r post erumpam^o: r nō debz p̄us rumpi ante q̄ maturet̄. Et obserues tunc. s. q̄ igeniamur in muratione māe r in eruptiōe exiture virtutes r cōserues eam ne p̄sternet eaz dolor. s. quādo maturamus. q̄ quādo exitura maturat̄ r materia fit sanies: tūc accidunt maximi dolores r febres iuxta illud qd̄ dictū est p̄ Ypoc. circa generationē saniei rē. Et eruptio subita. i. r cōserues ē virtutē ne p̄sternet etiā eam eruptio subita. plures enim hoies mortui sunt sincopizādo ex arefactiōe virtutis. i. ex debilitate r defectu virtutis: qui qd̄ defectus accideret ex magno dolore eo q̄ dolor nimis^o dissoluit virtutē r adducit ad raritatē pulsus r perditionē fm̄ q̄ ponit Auic. in pmo caplo de pulsu doloris. r p̄t etiā accidere ex eruptione subita exiture. q̄ in eruptiōe subita exiture resolutur calor inatus r spūs. r spāliter si exitura sit aliquantum magna ad quā resolutionē caloris innati sequitur defectus virtutis ad quē defectū aliquādo sequit̄ mors. r p̄pter hoc quādo rumpit̄ exitura: r spāliter si sit aliquantum magna nō d̄z in vna vice dimitti egredi totuz qd̄ est in exitura p̄pter resolutionē spiritū r caloris innati imo opz rē. cum eo qd̄ scis. s. cum cibis r potibus r alys q̄ cōfortant r restaurant virtutes. r hoc est quod subinfert

Qui. quare o3 vt cibeſ paties rē. nisi sit exitura in visceribus. i. in interioribus. Quā oportet necessario vt subtiliet cibus. qz aliud est de exituris exteriorib⁹ ⁊ aliud est de interioribus: qz exiture interiores sunt egritudines magis actue. ⁊ ideo cibus in eis debz subtiliari: sicut subtiliat in alijs egritudinib⁹ acutis. Et ideo bene dicit Aui. in pmo. fen q̄rta. caplo de curatōe apostematū: qm loq̄tur de apostematibus occultis. q̄ habenti ea non dandus est cibus: nisi propter multam debilitatē fiat. Et dicit vltorius. Cui autem sint hōma supuenerit ppter collectionē apostematis interioris cum casu virtutis in dolore mortis existit. qm v̄tus non sustentat nisi nutrimentō: ⁊ nutrimentū est magis res timorosa. s. apostematib⁹ occultis. Tūc sequitur illa pars.

C Et secundus est regimē egrediēs a rectitudine. ppter necessitatē dispositionis: ⁊ est quoniam qm egritudo est magna ⁊ exitura ptransiens in magnitudine sua illud qd̄ s̄uētum est ⁊ timet festinatio rei in expectatione maturationis i ea et scitur q̄ virtus non sufficit in maturatione illius totius: ⁊ si admistrant maturatione pducent illud ad vestigium immaturationis: tūc necessaria est pforatio cum cautela ne ferrū tāgat illud qd̄ sequitur exiturā de mēbris nobilib⁹ in tactu quoꝝ a ferro est timor.

C In parte illa Aui. ponit scdm̄ modū s̄m quem fit extractio ⁊ resolutio eius qd̄ est aggregatū in exitura qui est regimen non rectū simplr. secūdo incidentalr ponit quandam curationē de pforatione ⁊ sectione que cōmunis est ⁊ debet obseruari vtroq̄ modo regiminis. tertio docet sic currere euidā accidenti: qd̄ sequitur aliqui illud regimē non rectū simplr. quarto ostendit quare illud regimen non est rectū simplr: ⁊ est rectum s̄m qd̄. quinto ostēdit: vbi maxime illud regimen debet euitari. secūda ibi. (Et oportet vt pforatio ⁊ sectio). 3° ibi. (Qz si apostemata fiant vebementiora). quarta ibi. (Et scias q̄ hec pforatio). qnta ibi. (Et loca conuenientiora ad expectandū) In pma parte Aui. ponit istum modū regiminis quod est regimen non rectum simplr: sed est rectū s̄m qd̄. ppter necessitatez. Et diuidit pars illa in partes tres. In pma pte ponit istū modū regiminis. in secūda parte ostēdit q̄ in exituris in qb⁹ administratur istud regimen: ppter necessitatez medicine maturatione non pdesent. sed nocerēt. tertio concludit in talib⁹ exituris debere fieri istud regimen non rectum simplr. s̄ s̄m quid. 2° ibi. (Et si fiducia habeat). 3° ibi. (In h⁹ ergo necessaria est rē). In parte pma Aui. dicit: quia ples sūt cause necessitatis ad illud regimē. ideo ponit illas causas ppter quas necesse est opari s̄z istud regimē. Diuidit hec ps in ples ptes s̄z q̄ ples ponit causas. secūda ibi. (Et istū est q̄ senseris q̄ mā talis est grossitiei). 3° ibi. (Aut timueris q̄ ipsa ppter suam abbreviationē). 4° ibi. (Aut exitura est ppe iuncturas). Dicit ergo pmo. 2^m. s. regimen per qd̄ fit extractio eius qd̄ est aggregatū in exitura est regimen egrediens a rectitudine ppter necessitatē dispōnis. **C** In hoc ergo intellige q̄ illud regimen non est rectū simplr: s̄ est rectū s̄m qd̄. qz ppter necessitatē cogentem. ⁊ tūc ponit vnā cām quare illud regimē est necessariū cum dic. Et est supple istud regimē necessariū: qm qm egritudo. s. exitura est magna ptransiens in magnitudine illud qd̄ s̄uētū est. i. sit maxima valde. Et timetur festinatio rei. i. putrefactionis in expectatione maturitatis in ea. quia propter magnitudinem eius scit q̄ virtus non potest sufficere in maturatione illius totius exiture. Et si admistrant maturatione illud pducent ad vestigium immaturationis. i. pducent ad pu-

trifactionem. qz qm exitura est magna ⁊ virtus debilis nō potens sufficere in maturatione illius materiei totius. tūc illa maturatione appositā citius inducūt putrefactionem. vt postea dicit Aui. pmo qz cum maturatione sint iniscātia ⁊ opilātia. phibēt exalare ⁊ respirare fumos putridos: qui qdē ibi retēti cum v̄tus est debilis citius putrefaciūt. Itēz etiā cū maturatione moueāt calitatē membri ad maturandū mām ⁊ calitas sit debilis non potēs sufficere citius calor ille mor⁹ a medicis maturationis vincit. ⁊ per p̄ns inducit ibi citius putrefactio. Et ideo bene dicit Aui. q̄ si admistrant tūc maturatione pducent ad vestigium immaturationis: hoc est ad putrefactionē. tūc. s. qm ita est q̄ egritudo est magna ⁊ v̄tus debilis non potens sufficere in maturatione illius totius necessaria est pforatio. s. ante maturationem cum cautela ne ferrum tangat illud: qd̄ sequitur exiturā de mēbris nobilib⁹. in tactu quoꝝ a ferro est timor. hoc est dicere: q̄ tūc est facienda pforatio ante maturationem cauēdo ne ferrū tangat aliquod mēbroꝝ nobiliū cuius exitura est ppe illa mēbra sicut ne icidat neruus vel artaria vel iestina vel stomachus si exitura est ppe illa mēbra. **C** Sic ergo tūc ex dictis Aui. habet q̄ qm egritudo est magna valde ⁊ virt⁹ est debilis non potēs sufficere in maturatione illius. q̄ debet fieri pforatio exiture ante maturationem. Et illud regimē non est rectū simplr. qz regimen rectū simplr est illud qd̄ est dictū p̄s. s. pmo vt materia maturet ante q̄ exitura erumpat. est tū illud regimē rectū s̄m qd̄. qz ppter necessitatē cogentē ⁊ vna causa necessitās. ad hoc. s. quare exitura o3 rūpi ante maturationē est quam non ponit Aui. **C** Deinde cum dicit.

C Et illud est cum senseris q̄ materia talis est grossitiei q̄ non maturabit: ⁊ q̄ calor inatus i mēbro tāte est puritatis q̄ non maturabit.

C Aui. ponit aliā causam: quare exitura o3 rūpi aī maturationem. Dicit ergo Aui. Et illud est. i. alia causa est q̄re. s. exitura o3 rūpi ante maturationē. q̄ pro qz. qz cū senseris q̄ mā est talis grossitiei q̄ nō maturabit. ⁊ q̄ calor in mēbro est tante puritatis q̄ non maturabit. i. q̄ non poterit digerere illā mām: tūc supple o3 fieri eruptio ante maturationē. **C** Deinde cum dicit.

C Aut timueris q̄ ipsa propter suam abbreviationem est talis q̄ alterabitur alteratione non maturationis vere.

C Ponit aliā cām quare exitura o3 rūpi aī maturatione. Dicit ergo. cōstrue sic. aut timueris q̄ ipsa. s. materia est talis q̄ alterabitur alteratione maturationis nō vere. hoc est alterabitur alteratione putrefactōis ppter abbreviationem suam. i. ppter abbreviationē caloris nālis. tūc supple si ita est icidēda est exitura aī cōpletā maturationē q̄si velit dicere Aui. q̄ si mā sit talis: vt qz sit male q̄litas ⁊ corrupte: ⁊ calor inat⁹ sit paucus non potēs rectificare: tūc icidēda ē exitura ante maturationē ppter timorē ne alteret ista exitura ad putrefactionē ⁊ corruptionē mēbri: ⁊ rōne sue male qualitatis. Et differt hec causa a p̄dicta: qz p̄dicta causa quare debeat icidi ante maturationem exitura est: qz erat sicut mā grossa ⁊ calor itus paucus nō potēs ipsam digere. Sed ista causa q̄re exitura o3 icidi aī maturationē est vt qz calor inat⁹ sit paucus ⁊ mā male q̄litas ⁊ corrupte. qz qm calor nālis ante maturationē est: vt qz calor innatus sit paucus ⁊ materia male qualitatis ⁊ corrupte. qz qm calor naturalis est pauc⁹ materia male qualitatis ⁊ corrupte: timēdum est ne materia alteretur ad putrefactionem mēbri. **C** Deinde cum dicit.

C Aut exitura est ppe iuncturas ⁊ mēbra p̄cipalia quare timet q̄ ipsa corrupat ea.

CIn pre illa Aui. ponit aliam causam que necesse est aliquam incidere exituram ante maturationem. et est hec causa ex parte membrorum. Dicit ergo Aui. aut. scilicet. facienda est perforatio ante maturationem si exitura est prope iuncturas et principalia membra quare timeat quod ipsa corrumpat ea. scilicet. ante maturationem completam. **C** Deinde cum dicit.

CEt si fiducia habetur in medicinis facientibus inuiscationem et maturantibus non elongabis quin inuiscantia prohibeant penetrare inspirationem in spatium: et maturatiua moueat caliditatem debilem: et totum illud iuuat ad putrefactionem membri.

CIn parte ista Aui. ostendit quod in predictis exituris medicine maturatiue obsunt et non iuuant. Dicit ergo Aui. Et si fiducia habeat in medicinis facientibus et non elongat quoniam inuiscantia prohibeant penetrare inspirationem in spatium. quasi vult dicere quod maturatiua in predictis casibus nocet: ex hoc quod sunt inuiscantia et opilantia. quod ex hoc quod sunt inuiscantia et opilantia: prohibet respirare fumos putridos ex apostemate quod ibi retenti citius corrumpunt membra. et hoc vult dicere Aui. cum dicit prohibet penetrare inspirationem in spatium et. Item nocet maturatiua ex hoc quod mouet cutem debilem que est debilis respectu digestionis illius materie que quod mota a medicinis cum non possit digerere citius adiuvat ad putrefactionem. **C** Deinde cum dicit.

CIn huiusmodi ergo est necessaria incisio profunda et perforatio disrumpens: deinde sequatur illud medicine que sunt in ultimo resolutionis et exiccationis.

CConcludit ex dictis quod in predictis casibus debet fieri illud regimen quod non est rectum simpliciter: sed est rectum secundum quod. Dicit ergo in hoc libro. scilicet. exituris que sunt ex talibus conditionibus necessaria est incisio profunda et perforatio disrumpens: supple ante maturationem completam propter causas necessitates predictas. Deinde sequitur illud. id est. illam incisionem medicine que sunt in ultimo resolutionis et exiccationis. quod cum illa perforatio ante maturationem sit generatiua virus et fistularum. ut dicit postea Aui. et virus et fistule indigent exiccatiuis: ideo post illam perforationem debent administrari medicine resolutiue: et fortiter exiccatiue. Et idem quod dictum est hic dicit Aui. in primo libro. causa de curatio apertum in illo. scilicet. quod aut maturationem efficit cum aliquo: quod si hoc maturatiuum attendere debet quod si viderit calorem inatum debilem: et quod iam membrorum declinet ad hoc quod corrumpat remoueat ab eo glutinosam opilatiuam. Appet ex dictis quod plures sunt cause. que apostema debet erumpi ante expectationem maturationis complete. vna est si exitura est magna valde: ita quod virtus non possit sufficere in maturatio illius totius materie: sed prius corrumpat membra. **C**Alia causa est. si materia sit grossa: et quod sit difficilis maturationis et calor inatum sit debilis in membro non potes illam materiam grossam digerere. **C**Tertia causa est: si sit male qualitatis et corrupte et calor naturalis sit paucus non potes rectificare et digerere. sed prius illa materia alterat ad putrefactionem. **C**Quarta causam ponit Aui. si exitura sit prope iuncturas et principalia membra. tunc enim debet corrumpi ante maturationem completam: ne materia et sanies ibi existentes corrumpat illa membra. Tunc sequitur illa pars.

CEt oportet ut sint perforatio et sectio incedentes in longitudine villosorum nervorum membri nisi sit voluntas ut destruat operatio illius membri timendo casum spasmi: tunc enim incide illos in latitudine et sanabis ab eo quod timebas. Et plerimum quod longitudinis villosorum est cum longitudine corporis nisi in membris appropriatis: et si inue-

nis plurimum longitudinis villosorum cum plerimum ligature et rugarum nisi in membris appropriatis sicut in fronte.

CIn qua parte Aui. ponit quandam canonem de perforatione et sectione. Et diuidit illa pars in partes duas: secundum quod duos ponit canones. et ibi. (Et non oportet ut approximes perforationi aquam) Dicit ergo primo. Et oportet ut sit perforatio et non nisi sit voluntas. id est. nisi sit necesse ut destruat operatio illius membri. scilicet. sensus vel motus. Et plerimum quod longitudinis villosorum et. Dicit ergo Aui. dixerat quod perforatio et sectio debet precedere secundum longitudinem villosorum: ostendit quomodo villi procedunt secundum longitudinem. Dicit ergo Aui. Et plerimum quod longitudinis villosorum est cum longitudine corporis. id est. ut plerimum longitudine villosorum est secundum longitudinem corporis et membris in quo sunt villi nisi in membris appropriatis. quod in aliquibus membris appropriatis villi non sunt secundum longitudinem corporis: imo procedunt per transversum corporis sicut est in costis: vbi procedunt per transversum et in inguine: vbi villi non procedunt totaliter secundum longitudinem corporis: sed procedunt secundum rugas que quodammodo procedunt secundum latitudinem corporis: et in alijs membris appropriatis in quibus sectio non fit secundum longum: sicut apparebit in illo capitulo. Cum inuenis exituram cutis: et in alijs membris appropriatis vbi transversant villi secundum longitudinem eorum. sed ut plerimum longitudine eorum villosorum est secundum longitudinem corporis. Et si inuenis plurimum longitudinis villosorum cum plerimum ligature. id est. plicature et rugarum. id est. ut plerimum longitudine villosorum procedit secundum modum rugarum. et hoc intelligit in membro habente rugas nisi in membris appropriatis: sicut in fronte. quod in fronte villi non procedunt: ad modum rugarum. quod ruga procedunt per transversum: et villi per longum. Et ex hoc quod dicit hic Aui. habet quod cum sectio debeat precedere secundum longitudinem villosorum et longitudine villosorum procedat secundum longitudinem corporis quod perforatio debeat esse secundum longitudinem corporis: nec in membris appropriatis nisi longitudine villosorum non procedat secundum longitudinem corporis. Sed in talibus membris perforatio debet fieri secundum diuersitatem situs villosorum. et ideo secundum diuersitatem membrorum fit perforatio diuersa. ut postea docebit Aui. in illo capitulo. Cum inuenis exituram grosse cutis et. vbi docet qualiter debet fieri perforatio spaliter in membris diuersis. Item etiam ex dictis Aui. habet quod sectio debeat precedere secundum longitudinem villosorum: et longitudine villosorum ut plerimum est secundum rugas: quod sectio et perforatio debent esse in membro habente rugas secundum rugarum collectionem que sunt in membro: vbi excessus rugarum diuersificat a situ villosorum: quod in tali membro debet fieri sectio secundum excessum villosorum: et non secundum excessum rugarum: sicut in fronte. et hec verba declarant melius in illo capitulo. Cum inuenis exituram grosse cutis et. **C** Deinde cum dicit.

CEt oportet ut non approximet perforatio neque sectio aqua neque oleum neque aliquid in quo sit pigre. Et si non est excusatio quoniam lauet: tunc fiat cum aqua et melle: aut aqua cum vino: aut cum aceto. **C**Quod si vehemetiora fuerint apostemata et inflatio post perforationem vaporum cum lentibus. et si non fuerit illud necessarium administrabis icarnatiua etiam emplastra.

CAui. ponit duos canones de eruptione exiture: et hoc quod exitura est perforata et erupta. et patet. **C**Quod si aperta fuerit vehemetiora et. In qua parte Aui. docet succurrere cuidam accidenti. quod sequitur aliquam ad dictum regimen. scilicet. quod perforatio fit ante maturationem. Dicit ergo Aui. causa: quod si apostemata fuerint vehemetiora: et ut quod eiciunt virus fiant virulenta: et quasi fistule et inflatio: supple fiat vehemetior post perforationem supple que fit ante maturationem vaporum cum lentibus. hoc

est dicere emplastre cum lentibus. dictus enim fuit supra in illa parte. In huiusmodi necessaria est icisio: quod post tale icisionem vel pforationem: que fit ante maturationem debet sequi emplastra que sunt in ultimo resolutionis et desiccationis. et hoc etiam dicit Aui. in primo: ut dictum fuit supra. et ideo cum lentes sint desiccative et resolutive. ideo Aui. dicit quod si apostemata illa post pforationem tale fiant vehementiora quod emplastre cum lentibus: eo quod lentes resoluunt: et desiccant virus: et quodammodo et alterant inflammationem. et specialiter si admisceantur cum alijs in frigidatis desiccatiuis. Et intellige hic quod quando Aui. dicat quod post pforationem talem debet sequi emplastra desiccatiua et resolutiua: nihilominus credo quod cum talibus emplastris desiccatiuis bonum est miscere ea que materiam digerant. quia cum illa pforatio fiat ante maturationem relinquitur materia cruda in vlcere et induratur labia vlceris ratione indigestionis materie. unde ratione virtutis que generat ibi competunt exiccatiua. ratione vero materie que indigesta est competunt ibi digestiua ut digerant materiam: et labia vulneris indigesta. et propter hoc quando administrantur talia digestiua in apostemate illo non debet coqui in aqua que humectat et putrefaciunt vlcera virulenta. sed debet coqui cum lixivio quod desiccet. et est bonum vlceribus vel in aqua mellita. Et si non fuerit necessarium. scilicet administrare ista emplastra exiccatiua. et hoc quia apostemata non fiunt vehementiora post talem pforationem administrabis icarnatiua et emplastra. id est administrabis unguenta carnis generatiua donec solidetur vulnus et sanetur locus. Tunc sequitur illa pars.

Et scias quod hec perforatio est generatiua virus et sordidici et fistularum: verum cum non inuenis excusationem: tunc non est ingenium aliud.

In parte illa Aui. ostendit ut prius dicebat causam: quare predictum regimen. scilicet pforare ante maturationem non est rectum simpliciter: sed est rectum secundum quod. Dicit ergo. Et scias quod hec perforatio. scilicet ante maturationem etc. vix cum non inuenis excusationem. scilicet ab ista pforatione propter causas predictas: tunc non est ingenium aliud. scilicet quod ista perforatio: eo quod per ipsam euitatur maius malum. Vel potest exponi alio modo. Verum cum non inuenis excusationem. scilicet ab illa pforatione que est generatiua sordidici et virus et fistularum: tunc non est ingenium aliud. scilicet quod administrare post istam pforationem emplastra ex lentibus vel ex silibus exiccatiuis. Tunc sequitur illa pars.

Et loca conuenientiora ad expectandum ut in eis maturetur sunt loca carnosia paucorum nervorum et venarum.

In qua parte Auicenna ostendit ubi maxime oportet euitare istud regimen: quod dicitur est. scilicet pforare ante maturationem. et primo ostendit hoc in apostematibus a parte locorum in quibus fiunt. secundo ostendit absolute de pforatione ubi debet euitari. et hoc a parte apostematum secundum se. et ibi. (Et scias quod pineales) Dicit ergo primo. Et loca conuenientiora ad expectandum ut in eis maturetur etc. In istis ergo locis debet euitari: ne exitura pforetur ante maturationem. Sed intellige: ut dicit hic Albucasis: et bene quod ex locis carnosis excipitur exitura ani: cuius perforatio non est expectanda vsquequo materia digeratur: imo debet: ut dicit Albucasis cruda existente materia pforari: ne profunditas eius elongetur ad interiora ani et fiat fistula. Sed Aui. hic de hoc non fecit mentionem: eo quod de hoc fecit mentionem in tertio libro: ubi determinauit de apostematibus ani. Deinde cum dicit.

Et scias quod pineales eleuate acutoz capitum parum indigent perforatione neque ante maturationem neque post ipsam.

In parte ista Aui. ostendit absolute in quibus exituris debet vi-

tari pforatio ante maturationem: et post maturationem. et patet quod dicit. quia tales exiture pineales propter caliditatem et subtilitatem materie ipsarum rumpuntur per se. et ideo in talibus non est pforatio facienda. imo si rumpantur cum ferro fiunt apostemata ista vehementiora. et plus inflammantur ratione caliditatis et subtilitatis materie istarum exiturarum. unde melius est quod dimittantur per se rumpi.

Regimen maturationis et ingenium ad faciendum pus in exituris apparentibus. CAP. XXVIII.

Medicinarum maturatiuarum caliditas oportet ut sit prima caliditati corporis et sit eius inniscatio quedam.

Supius Auicenna posuit regimen et curam exiturarum extrinsecarum in vniuersali. In parte illa Aui. ponit regimen ipsarum in speciali. Diuiditur autem hec pars in partes duas. In prima parte ponit regimen ipsarum in speciali quantum ad maturationem in speciali ponendo emplastra medicinas in speciali que habent maturare apostemata. In secunda parte ponit regimen ipsarum in speciali quantum ad eruptionem ipsarum. secunda ibi. (Cum inuenis exituram grosse cutis etc.). Primum capitulum diuiditur in duas partes. Primo ostendit generaliter qualis complexionis debet esse medicina maturatiua. secundo ponit in speciali medicinas maturatiuas. et ibi. (Et de illis que sunt in primis gradibus etc.) Dicit ergo primo medicinarum maturatiuarum caliditas oportet ut sit prima. id est similis caliditati corporis: supple in quo debet sanies generari. quia ut dicit Galienus in libro secundo de simplicibus medicinis: medicina autem qualitas siue complexio que adiunat ad generandum sanie debet esse temperata similis nature corporis in quo administratur. Nam cum natura corporis sit calida et humida. oportet etiam hanc medicinam caliditatem et humiditatem habere. ita quod etiam debet habere caliditatem actualem: et non solum potentialiter: quod potest extrahi ex textu Gal. cum dicit quod male digerentes applicabant sibi ad stomachum infantes ut ab eorum actuali calore inuarentur digestiua. Sic etiam cum in conuersione ad sanie sit digestio: eo quod est operatio virtutis naturalis digestiue: quia eadem virtus digestiua operatur in inuatiuo et nocituo: secundum quod ponit Aui. in primo. ideo medicina que debet inuare virtutem naturalem digestiuam ad maturandum debet habere caliditatem actualem preter potentialem. Et hoc etiam dicit Serapio in libro de simplicibus capitulo de medicina maturatiua. Et ipsa. scilicet medicina maturatiua non habet facere istam operationem cum qualitate sui caloris. scilicet solus. sed potius cum quantitate eius ita quod si posse est: quod manet non separetur ab applicatione continua membri in quo necessaria est generatio sanie. vel aliquid aliud membrum applicatur ei. citius generaretur sanies in eo quam in alio modo. Et ideo concludit ipse Galienus. talis medicina erit in ultimo assimilationis complexionis corporis illius. scilicet in quo est necessaria generatio sanie: cito ergo debet esse medicina maturatiua caliditatis et humiditatis equalis caliditati et humiditati corporis in quo debet fieri generatio sanie. et quia corpora humana sunt diuersarum complexionum. ideo etiam medicina maturatiua in diuersis corporibus debet esse diuerse complexionis. non tamen quod hec medicina quantum est ratione sue complexionis non solum debet habere respectum ad complexionem corporis: sed etiam ad naturam apostematis: quia in apostematibus frigidis competunt medicinie maturatiue magis acute quam in calis: sicut extrahitur ex dictis Serapio in predicto capitulo. et ideo Aui. et alij auctores ponunt diuersa emplastra maturatiua non solum habendo respectum ad diuersas complexiones corporum. sed etiam ad diuersas qualitates apostematum. Unde quando dicit Aui. quod caliditas medicine maturatiue debet esse prima caliditati corporis: debet intelligi. id est caliditati membri ut in ipso est

apostema: nunc autem si est in eo apostema frigidum cum calor membri sit infundatus a materia existente ibi frida oportet fortius esse calidus maturatiuum in ipso quod in apostemate calido in quo calor membri supercalefit et inflamatur. et sit in eis. scilicet medicis imaturatiuis iuiscatio quedam. hoc est. et debent etiam medicis maturatiue propter hoc quod sunt calide humide esse glutinose cum quadam opilatione et iuiscatione. Et causa huius est duplex. Una est quam ponit Serapio in predicto capitulo assignato. Oportet enim ut sit viscosa ut faciat additionem substantie caloris inani claudendo poros corporis et in claudendo vapores iterius. et hoc est necessarium in generatione sanie. quod dicit ipse conuersio que fit ad sanie est una ex operatiombus naturalibus que est conuersio et alteratio cum qua est etiam partus digonis. Et necesse est quando volumus ut aliquid digeratur quod custodiamus iterius multitudinem spirituum. Et ideo medicis maturatiue debent esse cum quadam iuiscatione et opilatione. Alia causa est quam ponit Aui. in secundo capitulo de operationibus medicinarum singularium. Dicit. n. quod in medicina maturatiua debet esse virtus contractiua. id est virtus iuiscans et opilans retinens humorum quousque digeratur: et non resoluat laboriose et sepe humidus ab ipso sicco. id est et separet subtile a grosso terrestri et est adustio. id est sic facit adustio. Causa igitur propter quam medicina maturatiua est viscosa est duplex. Una est ut conseruet calor et spiritus digerens et non exalet. Alia est ut non fiat resolutio laboriosa et separet subtile a grosso quod est postea difficilis resolutionis.

¶ Alterius notandum est quod facta est mentio quod generatio sanie est operatio naturalis virtutis digestiue: quod spiritus eius quod in corpore alteratur sunt tres sicut posuit Gal. de simplici medicina in sermone de medicina maturatiua. vna. n. est alteratio que fit secundum cursum nature et a solo naturali calore: sicut digestio cibi in stomacho et chylus in epate et sanguis in omnibus membris etc. Altera vero est alteratio non secundum cursum nature. imo ab extraneo et actuali fit calore sicut accidit in omnibus rebus que putrescunt. et ille spiritus sunt contrarie. Spiritus autem tertia est permixta ex istis iter utraque media et accidit hoc apud sanie firmitatem: quoniam fit partim a calore naturali et partim ab accituali. et ideo naturalis calitas non vincit materiam vere. et illud est etiam: quoniam est alteratio accitua in materia non bona bonitate pura. Et intellige hic quod dictum est in sanie laudabili: sicut dicitur est supra. quod in sanie illa laudabili est plus alteratio partium ad putrefactionem quam ad digonem. ¶ Deinde cum dicit Aui.

¶ De illis sunt in primis gradibus embroca cum aqua tepida et emplastratio cum farina tritici aut ordei: et triticum masticatum est melius in hoc: et panis cum pice aut cera: et crocus: et puluis olivani: et pice cum oleo rosato: aut adeps porci: aut emplastrum de maluanisco et semine lini: et iterum emplastrum de ficibus siccis dulcibus grossis pinguibus solis: aut cum farina ordei: iterum et proprie si ponatur in ea isopus et origanum siluestre: aut aggreget cum aqua in qua decoquantur cum paucis sale non superfluo et quando ponitur in eo adeps: aut oleum: aut fortius illo due partes glutinis albotim: et medicine compositae ex visis passis et storace et galbano et myrrha et laudano et resina et butyro et mastice et isopo humida et radice cucumeris asii. et radice sanguinis dragagan. et emplastrum Gal. cum oleo de kerua absque cera et proprie quando soluitur hoc emplastrum in oleo.

et similiter emplastrum didimos et emplastra basilicon: et de bonis in hoc est medicamen de lapide marchasite cum ammoniaco quod desuper ponatur donec cadat per se.

¶ Ponit in spali medicinas maturatiuas. et ponit Auenenna plures medicinas et plura emplastra maturatiua: quorum quedam conueniunt plus in maturatiue exiturarum caliditate que sunt ex humoribus subtilibus: quedam conueniunt plus exituris que sunt ex humoribus grossis et viscosis: quod emplastra que sunt magis calida: et plus incisiva et magis sicca competunt exituris calis. Et ideo bene dicit Aui. Et de illis sunt in primis gradibus. embroca est cum aqua tepida. et hoc est dicere de maturatiuis que sunt in primo gradu calitatis. quod quasi sunt temperate calida sicut embroca cum aqua tepida. et si ponitur ibi oleum: tunc erit melius et fiat viscosa et conglutiativa. et ideo tale maturatiuum et simile huic competit plus apostematibus calidis. ¶ Et emplastratio cum farina tritici: supple cocta in aqua et oleo. et oportet quod istud emplastrum si debeat administrari in apostematibus calis coquantur decoctione temperata. ut dicit Serapio. quod si coqueretur multum: tunc est sicca: et tunc est plus conueniens apostematibus frigidis: quorum maturatio est difficilis. Unde emplastrum quod conuenit apostematibus calidis. ut dicit Serapio debet esse decoctum decoctione pauca. Et istud quod conuenit frigidis debet esse decoctum decoctione pauca intelligo quod emplastrum bulierit solum. Iterum etiam si istud emplastrum debet conuenire apostematibus calis oportet ut ibi ponatur parum de oleo. Nam emplastrum in quo est de oleo satis. ut dicit Serapio conuenit apostematibus frigidis: quorum maturatio est difficilis. Et in quo est oleum parum conuenit apostematibus ebullientibus. aut ordei. id est aut emplastrum ex farina ordei cocta cum aqua et oleo. et istud emplastrum plus conuenit apostematibus calis. quod farina ordei est minus calida quam farina tritici. Et triticum masticatum est melius in hoc. scilicet ad maturandum et spaliter furunculorum. et est melius. scilicet farina tritici. quod ut dicit Aui. in primo libro. Res que masticatur recipit aliquam conuersionem a sua complexionem versus naturam: et similitudinem ipsorum membrorum. et ideo dicitur ibi quod triticum masticatum operatiue inumeratione furunculorum et exiture istud quod non operatur triticum cum aqua neque istud quod cogitur cum aqua. quod triticum masticatum ratione caloris quem accipit ex masticatione plus conuenit ad generandum sanie quam farina tritici cocta cum aqua. Et panis cum pice: aut cera illud emplastrum plus conuenit apostematibus que sunt tarde maturatiue. Nam cum dicit Serapio emplastrum quod sumitur ex pane conuenit apostematibus que non maturant nisi in longo tempore. quod in pane est sal fermentum: et emplastrum quod accipitur ex farina conuenit calidioribus apostematibus: eo quod non est ita calidus et desiccatiuum. Et sic dicitur de istis emplastris spali: ita est secundum istum modum respicias in alijs emplastris: quod Aui. ponit. quod quedam competunt apostematibus magis calis. quedam autem apostematibus minus frigidis secundum quod illa emplastra ingrediuntur medicis magis cale et minus cale. nam vltima medicina maturatiua debet accipi per respectum ad duo. scilicet per respectum ad naturam corporis ut si est complexionis temperate vel distemperate. et per respectum ad apostemata si est ex humoribus frigidis et grossis vel ex humoribus calidis et subtilibus. quod alteri complexionis debet esse medicina maturatiua in vno quod in alio: ut dicitur est. et ad illa duo respiciendo consideranda emplastra. quod postea ponit Aui. et secundum illas duas conditiones ea admittes in apostematibus calidis et frigidis.

¶ Regime exiturarum cum mature sunt. CAP. XXXIX. ¶ Am inuenis exituram grosse cutis cum maturatiue eius non spat ipsius eruptio: et sunt illic vene et chorde et nerui: tunc oportet ut proferas: quoniam si dimiseris

sanem corumpetur et corumpet et corrodet
venas et villos nervorum: et illud quod vehementius
erit cum fuerit prope iuncturas.

Supius Aui. posuit regimen exiturarum in speciali quan-
tum ad maturationem. In parte illa Aui. ponit in speciali
quantum ad eruptionem cum ferro. Et dividit illa pars in tres
partes. In prima parte Aui. ponit regimen ipsarum in speciali quan-
tum ad eruptionem cum ferro. In 2^a ca. Aui. ponit regimen
ipsarum quantum ad eruptionem cum medicinis. 2^a ibi. (Exitu-
ras quidem salvas in quibus etc.). Prima pars dividit in tres
partes. Primo tradit istud regimen perforationis apostema-
tum cum ferro. Secundo ostendit in quibus partibus illud regi-
men maxime convenit. 2^a ibi. (Dico ergo illud est regimen
quod non invenimus excusationem etc.). Iterum prima pars divi-
dit in tres partes. quia primo facit quod dictum est. secundo ponit
quosdam canones qui sunt observandi in perforatione. 2^a ibi.
(Ingr et considera situm carnis et villos). Prima pars divi-
ditur in partes duas. In prima parte ponit regimen exiturarum
quantum ad perforationem in universali magis. secundo specificat
illud regimen particulariter secundum diversitatem membrorum. 2^a ibi.
(Ingr antilus si exitura fuerit in capite). Prima pars divi-
ditur in tres partes. Primo ponit illud regimen velle exitu-
rarum quantum ad perforationem. 2^a ponit quoddam regimen uni-
versale exiturarum post perforationem. 2^a ibi. (Et cum tu perfora-
veris exituram). Item prima pars dividit in tres partes. In pri-
ma parte ponit necessitatem perforationis. in 2^a parte ponit condi-
tiones que debent observari in perforatione. 2^a ibi. (Et tu quod
querere etc.). Dicit ergo ponens causam necessitatis perforatio-
nis. cum invenis exituram grosse cutis cum maturatione cui non
sperat eruptio hoc est cuius non sperat eruptio post matu-
rationem per se: nec cum medicinis quas postea ponet Aui.
ratione grossitie cutis que est super exituram. et sunt illic vene et
nervi etc. in hoc dat aliam causam necessitatis perforationis.
unde una causa necessitatis perforationis est grossities cutis.
alia est ubi exitura sit prope nervos et chordas: et maxime est
prope iuncturas in quibus locis oportet festinare perforationem. Tunc
oportet perforare. Deinde cum dicit.

Et tu quidem quere cum tua perforatione lo-
cum saniei.

Dicit Aui. posita causa necessitatis perforationis ponit regi-
men quod debet observari quando fit perforatio. Et dividit pars ista
in tres partes secundum quod ponit tria velle observanda que spectant
ad regimen perforationis velle. 2^a ibi. (Et tu sis sollicitus: ut non
cadat porta etc.). 3^a ibi. (Oportet ergo ut in sectione consequaris
etc.). Dicit ergo. et tu quod queres cum tua perforatione lo-
cum saniei. hoc est tu perforabis ubi invenieris locus saniei.
Quod autem declarat locus saniei Aui. dicit statim post.

Et sis sollicitus ut cadat porta perforationis
inferius nisi ubi non est possibile. et si illud quod
est super exituram fuerit grossum et secueris:
tunc seca portam tantum: quoniam adhaerebit grossus
cum eo quod est post ipsum: et si fuerit extenua-
tum: tunc seca totum eius in longum: et scias quod
locus in quo est sanies declaratur per tactum:
et quando tangit cum digito proprie: et tu obser-
va cum digitis alijs saltem alterius manus: an
expellatur aliquid ex cisti: et locus quod saniei
apparet ex declinatione coloris ad albedinem:
et dum non est matura est declinans ad rubedi-
nem: et quando est locus saniei declinans ad ru-
bedinem et citrinitatem cum sanies non est bona.

Dicit autem Aui. ponit aliud quod debet observari in perforatione
Dicit ergo. Et tu sis sollicitus ut cadat porta foraminis inferius: hoc
est ut facias perforationem in inferiori loco et magis depresso. quia
per illud sanies est magis apta curari: et est superfluitates que
aggregantur post in ulcere: nisi ubi non est posse: sicut propter
nervos et chordas et artaria vel propter aliam causam. Et si
illud quod est super exituram fuerit grossum. id est carnosum et secue-
ris. id est debes secare: tunc seca portam tantum. hoc est tunc facias por-
tam solum ad modum foraminis: ut inde exeat sanies: et non debet
secari totum quod est super exituram ab una parte ad aliam. quia quoniam illud
quod est super exituram est carnosum: tunc adhaeret illud carnosum
cum alia carne solum ligando et comprimendo cum vita. hoc est quod
dicit Aui. quoniam adhaerebit grossus etc. Et si fuerit extenuatum:
hoc est si illud fuerit quod est super exituram erit subtiliatum et non
grossum carnosum: tunc debet exitura secari per totum in longum
eo quod istud subtile et extenuatum non adhaeret: imo si cutis que
est super exituram sit subtiliata: et est sicut panis: et est quasi mor-
tificata. tunc dicit Albumasis necesse est eam concavari et to-
tam incidere. unde non solum: tunc oportet eam incidere per longum: sed oportet
eam ex toto velle incidere. Et scias quod locus ubi est sanies.
In parte ista Aui. dicit. quia una conditio: quam oportet observari in
perforatione est perforare: ubi est locus saniei: et non declara-
verat quod declarat locus saniei. Dicit determinat quod de-
claratur locus saniei. et habet ille. s. tria dicta. In primo do-
cet cognoscere locum saniei per sensum tactus. in secundo dicto
docet cognoscere ipsum per sensum visus. in tertio dicto para-
rat cognoscere tactus ad cognoscere sensum visus. 2^a ibi. (Et locus quod sa-
niei appet. 3^a ibi. (Et sustenta te tactu absque visu etc.). Dicit ergo
Et scias quod locus ubi est sanies etc. an expellatur aliquid ex cisti.
id est ex loco in quo moratur sanies. Et locus quod saniei. Dicit
docet cognoscere locum saniei per sensum visus. et planum est.
Et quoniam est locus saniei. id est locus in quo est sanies iam completa etc.
Et sanies non est bona sana. quia sanies bona et laudabilis est
alba lenis et equalis: ut dictum est supra: et causa huius dicta
fuit ibi. Deinde cum dicit.

Et sustenta te in tactu absque visu: veritamen
visus est adiuvens.

Aui. comparat cognitionem sensus tactus ad cognitionem sen-
sus visus. Et dicit sustenta te in tactu absque visu. Nec est co-
gnitio firma et certa saniei que fit per tactum et non per vi-
sum. veritamen visus est adiuvens: id est ad illam cog-
nitionem. Tunc sequitur illa pars.

Oportet ergo ut in sectione consequaris line-
as naturales ligature: nisi que sunt apud sument
vel apud necessitatem et in membris diversifi-
cantibus situm villosorum in longitudine sua lo-
co ligature. Nam si tu secutus fueris illud in
perforatione exiture que est super frontem. id est
ligaturam cadet cutis frontis super faciem: im-
mo oportet ut tu diversifices ligaturas. In eis
vero que sunt sicut inguina oportet ut vadat cum
ligatura in latitudine cutis.

In ista parte Aui. ponit aliam conditionem quam oportet observare
universalem in perforatione. Dicit ergo. Oportet ut in sectione se-
quaris lineas naturales ligature. id est plicature que est sicut
rugarum quasi velit dicere Aui. quod sectio et perforatio debent
precedere secundum modum incessus rugarum. Unde si ruge vadunt
secundum longum debet fieri sectio secundum longum. et si vadunt per
transversum vel per latum debet fieri sectio eodem modo: nisi
que sunt apud summum: alia dicit nisi que sunt apud summum.
Et credo quod utraque littera possit sustineri. quia eadem est causa
utriusque. Nam si dicat nisi que sunt apud summum: tunc per
summum intelligit partem ventris que est sub umbilico vel cir-

ca vmblicū. modo ibi nō segmur rugas. qz ruge vadūt per
vētrē p trāsuerſum z vili per lōgū. z fit ſectio ibi ſm lōgūz
z non ſm trāsuerſum: ppterea: qz ibi nō segmur rugas. Si
autē dicat niſi que ſunt apud ſummū: tūc per ſummū itelli
git frontē. z tūc ē lra eſt vera. Nam non debemus ſeg in
iſiſione rugas q̄ ſunt apud ſummū. i. apud frontē: qz frons
eſt in ſummo corpis. z q̄ non debeamus ſeg rugas fron
tis in iſiſione. declarat Aui. poſtea cū dicit. Nā ſi tu ſecu
tus fueris illud. ſ. ligaturā. i. rugas in pforatione exiture q̄
eſt ſup frontē cadet cutis frontis: z hoc eſt: qz iciderē mu
ſculus frontis: vt poſtea diceſ. ſic ḡ nō debemus inſiſione
ſeg rugas. ¶ Et niſi apud neceſſitatē. Dic ponit aliā iſtan
tiā p̄tra p̄dictā regulā. qz apud neceſſitatē nō segmur iſeſ
ſum rugarū. ſicut q̄n eſt neceſſariū ſcindere exiturā in cru
ce: ppter rotunditatē eius: ne fiat fiſtula z ſinus in ea. tūc
non curamus de iſeſſu rugarū. ſi l̄r ē ſi ruge in mēbro va
dunt ſz longū. Aliq̄n t̄n ppter neceſſitatē findimus exitu
ram non ſm longū ſolū vt vadunt ruge. ſed accipimus de
latitudine timendo ne exitura fiat ſinus z fiſtula. ¶ Et in
mēbris diuerſificātib⁹ ſitū villoz zc. Dic Aui. ponit aliāz
iſtātiā p̄dictā regulā. Nā in mēbris in q̄bus non vadūt
ruge ſm iſeſſum villoz: tūc ſectio non debet fieri ſm ru
gas: ſed ſm iſeſſum villoz. z hoc vult dicere Aui. cum diē.
Et in mēbris diuerſificantib⁹ ſitum villoz in longitudine
ſua zc. ſupple a rugis ſuis: hoc eſt dicere q̄ in mēbris in q̄
bus iſeſſus villoz diuerſificat ab iſeſſu rugarū dant. ſ. me
dici in pforādo locū ligature: hoc eſt non vadūt in pforan
do ligaturā. i. ſm ſitū rugarū: ſed ſm ſitū villoz. Nā ſi tu
ſecutus fueris illud. ſ. ligaturam hoc eſt iſeſſum rugarū in
pforatōe exiture que eſt ſup frontē cadet cutis frōtis ſup
faciē. z hoc eſt. qz in fronte villi vadūt ſm aliū modum q̄
ruge. nā ruge vadūt per trāsuerſuz z villi ſm lōgū. z ideo
ſi tu in fronte pforabis ſm ſitū rugarū: tūc incidentē villi z
muſculus frontis z cutis frontis cadit ſup faciē. et ideo in
fronte non o3 ſeg in pforādo rugas. imo op3 vt tu diuerſi
fices ligaturā. ſ. in pforādo. hoc eſt dicere q̄ non o3 in pfo
rando exiturā frontis. ſed ligaturā. i. ſz rugas: ſed ſm ſitū
villoz. In eis vō que ſunt ſicut inguina o3 vt tu vadas. ſ. i
pforādo ſm ligaturā. i. ſm iſeſſum rugarū in latitudine cu
tis. Et cauſa huius eſt. qz ibi villi vadūt ita ſicut vadūt ru
ge in latitudine cutis. z ideo in ignib⁹ debemus pforare
ſm ſitū rugarū: in fronte autem non. per hoc ergo vult di
cere Aui. q̄ in pforādo debemus incidere ſm ſitū rugarū
q̄n ruge vadūt vt villi: q̄n autē ruge nō vadūt vt villi: tūc
debemus ſeg ſituz villoz. ¶ Sed intellige vt ſupra dixit
Aui. in illo ca? Curatōes q̄dē z ea cum q̄b⁹ curant zc. q̄ vt
plimū ſitus villoz z longitudo eoz eſt ſm ſitū rugarum
niſi in mēbris appropriatis: ſicut in fronte: z etiā in palma
manus: vbi villi vadūt ſm longū: z ruge vadūt per tranſ
uerſum: z in alijs mēbris appropriatis: z ideo vt plim ſectio
z pforatio debēt ire ſm modū rugaruz: niſi ppter p̄dictas
cauſas quas poſuit Aui. ¶ Et intellige vltērius q̄ Aui. vi
detur ponere tria ppter que nō debemus ſeg rugas in pfo
ratione. Unū eſt ſi exitura ſit in ſumen vel in fronte. aliud
eſt ppter neceſſitatē. tertiu eſt ſi exitura ſit in mēbro i quo
diuerſificat ſitus villoz a ſitu rugarum. Sed t̄n intellige
q̄ ille tres cauſe quas ponit Aui. reducūt ad duas cauſas
vniuerſalr. Nam p̄ma cauſa comp̄bendit ſub tertia ſicut
ſp̄ale ſub generali: qz cauſa quare in ſummē vel in fronte
non debemus ſeg modū rugarū eſt: qz iſeſſus villoz di
uerſificat ab iſeſſu rugaruz in illis mēbris. Et ideo ſolum
due ſunt cauſe vniuerſalr: quare non debemus ſeg in pfo
ratione modū rugarū. Una eſt ppter neceſſitatē. Alia eſt
ſitus rugarū q̄ diuerſificat a ſitu villoz. ¶ Intellige etiā
vltērius q̄ ex dictis apparet q̄ tria ſunt illa que vltēri de
bent obſeruari in pforatione. Unū eſt q̄ ſectio fiat in loco

ſaniei. Scōz eſt q̄ fiat in loco magis inferiori z magis ma
turo z longinquo a nervis et artarijs: ſm q̄ poſtea magis
ſpecificabit Aui. Tertiu eſt q̄ ſectio fiat ſm modū iſeſſus
rugarū: niſi ppter neceſſitatē in mēbris: vbi iſeſſus diuer
ſificat ab iſeſſu villoz z rugarū. Tūc ſegtur illa pars.

¶ Et cum tu perforaueris exituram z extraxeris
quod in ea eſt: tūc neceſſarium eſt vt tu ſuc
curras ad conglutinandum cutem cum carne:
vt non rumpatur z indureſcat: z fiat taliter q̄
non conglutinetur: quare fiat ſinus qui non ceſ
ſet impleri et redeat ſimilis exiture p̄ime: z quo
tiens mundificaueris non moret: iterum quin
impleat: et fiat in veritate de genere fiſtularuz
z ante q̄ facias ipſam conglutinari in hora op3
vt mundes eam: z ſi tibi neceſſarium fuerit vt
in ipſa intromittas radium ſuper cuius caput
ſit p̄anus aſper cum quo mundifices ipſam et
frices: deinde fac ipſam adberere et conſerues
eam cum ligatura ſm q̄ dicemus de ligaturis
cauernarum et vlcērum profundorum erit cō
nueniens valde.

¶ In pte illa Aui. ppoſito regimine vniuerſali: q̄tū ad pfo
rationē exituraz. modo Aui. ponit quoddā regimen vni
uerſale ipaz poſt pforationē. z duo facit. p̄mo facit hoc
ſecūdo Aui. repetit p̄dictuz regimen de pforatione ad im
gēdo quoddā ei q̄d non ſpecificauerat p̄us. ſecūda ibi. (Et
o3 vt obſerues de pforatione). Dicit ergo p̄mo. Et cum tu
pforaueris exiturā z extraxeris q̄d in ea eſt. ſ. ſanie: tūc eſt
neceſſariū vt tu ſuccurras ad conglutinandā cutēz cū car
ne hoc eſt ad incarnandū z conſolidandū cutem cuius carne
que eſt poſt ipſam vt non rumpat. ſ. exitura hoc eſt vt non
fiat in ea diſruptio z ſinus in interiori pte ſui. z indureſcat
ſ. exitura hoc eſt vt non fiant labia eius dura: ita q̄ poſtea
non poſſit incarnari z conſolidari cum carne. et hoc eſt q̄
ſubdit. Et fiat taliter q̄ non conglutinet. quare fiat ſinus
ſ. in exitura ppter diſruptionē talem in interiorib⁹ partib⁹
ſui qui non ceſſet impleri. ſ. ſordicie z virulētia: z alijs ſup
fluatibus z redeat ſilis exiture p̄me ppter talē cōcauita
tem quā habet: in qua aggregant humores z ſupfluitates:
ſicut ſit in exitura. Et quoties mūdificaueris nō moret q̄
impleat: z fiat in veritate de genere fiſtularuz: q̄ ſi vult dice
re Aui. q̄ dato q̄ tu mūdifices talē exiturā in q̄ fact⁹ eſt ſi
nus. cōcauitas t̄n ſtatī poſt repleat et talis ſinus ſordicie
ſupfluitatib⁹: z ſit in vitate q̄ ſi de ḡne fiſtularuz. Dicit. n. Al
bucasis q̄ oē vuln⁹ aut apā q̄n veteraſcit z anti quaē: z ſi
vlcus z nō ſolidat z emittit pus ſemp z nō abſcindit: tūc
noiat in quocūq̄ mēbro fuerit fiſtula z nos noiamus ipm
zukemē zc. Sic ḡ vult q̄ q̄n tu pforaſti exiturā z extraxeris
ſanie de ipa neceſſe eſt vt cito ſuccurras ad conglutinandū
cutēz cū carne ppter cās p̄dictas. ¶ Intellige autē hic
q̄n Aui. diē q̄n pforaſti exiturā zc. q̄ itelligit q̄ ſtatī pfo
rata exitura ſuccurras ad conglutinandā cutēz cū carne: imo
p̄us o3 q̄n pforata eſt exitura ſanguis p̄ reſtrigi cum albu
oui: eo q̄ hec eſt p̄ma itētio. ſ. reſtringere ſanguinē. z tūc fa
cto hoc. qz hoc p̄ſupponit Aui. neceſſariū eſt vt ſuccurras
cito ad cōglutinandā cutēz cū carne. ſed qz hoc etiā dcm eſt
o3 ſane itelligi. ideo addit hoc ſupra dicēs. Et ante q̄ tu fa
cias ipm cōglutinari in hora. i. cito. o3 vt tu mūdēs eā. ſ. cū
vnguētis abſterſiuis z mūdificatiuis. qz ait Gal. in lib⁹ de
ige. ſa. Mūdificare putredinē eſt cā ſine qua non naſcit
ro bona in vlcērib⁹. Et ſi tibi neceſſe fuerit. ſ. cā mūdādū
abſtergēdi eā a putredine vt i ipſam intromittas radium.

geffi super eius caput. i. per ipsius orificium sit p̄anus asp̄ cum quo mūdifices ipsam ⁊ frices. s. mediāte geffi: quasi vult dicere. Aui. q̄ si op̄ te abstergere et mūdare exiturā a putredine collecta in ea cū geffi: tūc debes eā mundare cum p̄ano aspo mediāte geffi: ⁊ hoc vt bene mūdet a putredine ⁊ nihil ibi remaneat. deide. i. post p̄fectā mūdificationē: ⁊ cum vnguētis: ⁊ cū radio fac ipsam adberere. i. fac eam aglutinare ⁊ cōserues eam cū ligatura: s̄m q̄ dicem⁹ de ligaturis cauernarū ⁊ vlceꝝ p̄fundoz in tractatu de vlceribus: in ca. p̄prio. Et erit p̄ueniēs valde vt cōseruet cū ligatura quēadmodū hic dicit. ¶ Intellige aut̄ q̄ illd̄ qd̄ hic dicit de regimie exituraz q̄ sunt p̄forate est incidē: talr̄ dcm̄: eo q̄ cura exituraz q̄ sunt p̄forate non spectat amplius ad istū tractatū: sed spectat ad tractatū vlcerū vlcerā generant̄ a vulneribus ⁊ ab exituris ruptis ⁊ a pustulis ⁊c. ⁊ ideo recurrendū est tūc pro cura ipsaz ad tractatum vlceꝝ. ⁊ ideo Aui. non ponit hic aliq̄s medicinas sp̄ales cōpetētes exiture q̄ erupta est. quia hoc posuit in illo tractatu. ⁊ ideo quod dicit hic Aui. incidētaliter dicit: ⁊ generalr̄ valde ⁊ incōpletē dicit. Unde ad istum tractatum spectat determinare de cura apostematū vsq̄ ad p̄forationem: sed quādo sunt p̄forata: tūc pro cura ipsoꝝ sufficienti debemus recurrere ad tractatū vlceꝝ: cum tūc facta sint vlcera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et oportet vt tu obserues in p̄foratione illud quod diximus de cōditionibus: deinde p̄fora i loco maturiore: ⁊ parte longiore a venis arterijs ⁊ chordis.

¶ In parte ista Aui. repetit p̄dictū regimen generale de p̄foratione exiture adiungēdo quoddā qd̄ non specificauerat. Dicit ergo. Et obserues in p̄foratione id quod dixim⁹ de conditionib⁹. s. p̄us. ⁊ in hoc tangit regimen dictum. deinde p̄fora in loco maturiori ⁊ longiori a venis. parte ⁊c. in hoc tangit illud quod addit p̄dicto regimini. Tunc sequitur illa pars.

¶ Inquit antilus. Si exitura fuerit i capite: tūc sectio eius sit sectio equalis: ⁊ sit cū radice natiuitatis piloz ne sit trāuersa in ea vt cooperiat eaz pili ⁊ non ostēdat cum sanabit. Dicit. Et q̄n̄ ē locus eius oculus: tūc eius p̄foratio sit lata: ⁊ si acciderit in naso p̄forabimus eam equalē cum quātitate longitudis nasi. Et si fuerit p̄pe oculum p̄forabimus eam p̄foratione simili capiti lūne noue ⁊ faciemus tortuositatē inferius. Si aut̄ acciderit in mādibulis secabimus eā equali sectione: q̄m̄ cōpositio huius loci est equalis ⁊ scit̄ illud ex corporibus senum. Post aures so p̄foramus illud equalr̄. Brachia aut̄ ⁊ cubitos ⁊ manus ⁊ digitos ⁊ inguina oia p̄foramus in longitudine. Inqt. Et si fuerit p̄pe coras p̄forabimus eam p̄foratione rotūda. ⁊ p̄foratio qd̄ rotūda est: que apprehēdit cuz apprehensione sua in longitudine corporis aliqd̄ de latitudine eius. Inqt. Qm̄ cum locus iste non p̄forat rotūde possibile est vt aggregent̄ in eis materie ⁊ fiant fistule. Et similiter etiam p̄foratur qd̄ est p̄pe anum p̄pter locum humiditatis que aggregant̄ in eo. Et i latere et costis p̄foratur aperiēdo. In testiculis so et virga eq̄

liter. Inqt. Et simus p̄mpti vt semp̄ consectio sit sequēs figuraz loci quāto plus ponerimus sup̄ ipm̄. Core aut̄ et adiutoria secant̄ in longitudine: et p̄serua vt non ledas nervos.

¶ In qua pre Aui. postq̄ posuit regimen v̄le quantū ad p̄forationē specificat hic p̄dictū regimen particulr̄ s̄m diuersitatem membrorū in q̄bus pōt fieri exitura que debet incidi. ⁊ diuidit̄ pars illa in p̄tes duas. qz p̄mo ponit istud regimen p̄forationis distinctū ⁊ p̄ticulatū s̄m diuersitatem membrorū per v̄ba anthilis. secūdo epilogat illud regimen in breui s̄m verba sua. ⁊c. ibi. (Et scias q̄ p̄foratio diuersificatur s̄m loca ⁊c). Dicit ergo p̄mo. Inqt anthilus si exitura fuerit in capite ⁊c. sit equalis. i. s̄m longitudinē: ⁊ sit cū radice natiuitatis piloz. i. fiat talis sectio s̄m q̄ incedūt radices capilloꝝ in longū ne sit. s. sectio trāuersa in ea. i. in radice capilloꝝ ⁊ non ostēdat cum sanabit. i. si exitura sanetur ⁊ consolidet̄ cooperiat eam capilli si fiat sectio p̄ trāuersum. debet ergo in ea fieri sectio s̄m longū vt p̄cedunt radices capilloꝝ. Dixit ⁊ q̄n̄ est loc⁹ oculus: tūc eius p̄foratio sit lata. i. per trāuersum rugarū: eo q̄ talis est sit⁹ laceratoꝝ mouentiū oculū. ⁊ intelligit hic per oculū partē superioris palpebre oculi. Et si accidit in naso p̄forabimus eā eq̄lem. i. s̄m longū. ⁊ si fuerit p̄pe oculū ⁊c. intelligit hic Aui. q̄ parte inferioris palpebre oculi. Si autem accidit in mādibula secabimus eaz sectione equali. i. sectione s̄m longū. Qm̄ cōpositio huius loci est equalis. i. s̄m longitudinē. nā ruge ⁊ villi vadūt in ea s̄m longū. Et scit̄ illud ex corporibus senū. qz in senibus: hoc maxime apparet: eo q̄ ruge discernunt̄ plus in senibus q̄ in alijs. quia cutis in eis est magis crispā. Post aures p̄forabimus istud equalr̄. sed nos itelligamus carnē emūctoriam que est in collo post aures tūc exponemus p̄forabimus equalr̄. i. s̄m longitudinē. qz situs illius loci est s̄m longū. Si tu aut̄ intelligas post aures carnē que est imediate post aures que non est emūctoria. tunc expone p̄forabimus equalr̄. i. s̄m longitudinē auris: modo situs auris non est oio s̄m longū: sed est s̄m longitudinem aliqd̄ accipiēs de latitudine. ⁊ similr̄ sectio tūc fiet eodē modo. brachia aut̄ ⁊ cubitos ⁊ digitos ⁊ manus ⁊ inguina ⁊ oia p̄forabimus in longitudine. ¶ Sed intellige q̄ in brachijs ⁊ cubitis ⁊ manibus ⁊ digitis bene debz fieri sectio oio s̄m longum. sed in inguinibus non debet fieri sectio s̄m longitudinē omnino. imo debet fieri s̄m longitudinem accipientē de latitudine: sicut dictū fuit supra. Et ideo. Aui. qz illud dictum erat aliter intelligendū de inguine ⁊ aliter in brachijs ⁊c. eo q̄ in inguine non debet fieri sectio oio s̄m longum. sed in illis alijs sic. Ideo Aui. subdit. Inquit ⁊ si fuerit p̄pe coras p̄forabimus eam p̄foratione rotūda. Et in latere ⁊ costis p̄foratur aperiēdo. supple sicut tendūt coste per trāuersum. Ideo sectio debet ibi accipere de latitudine. vt etiam sit trāuersa. In testiculis so ⁊ in virga equalr̄. i. s̄m longū. Et simus p̄mpti semp̄ vt consectio idest p̄foratio sit sequēs figuram loci: idest situm loci. ⁊ in hoc vniuersalizat de oibus alijs locis appropriatis. de quibus non fecit mentionem qualiter in eis p̄foratio fiat quanto poterimus ipsum plus. dicit autem quanto poterimus plus: quia nō possumus imitari figuram loci: eo q̄ aliquādo situs ⁊ figura loci est s̄m trāuersum ⁊ nerui p̄cedunt s̄m longum sicut est in fronte: et ideo in talibus non segmur figuraz loci ⁊ situm: sed sequimur villos ⁊ musculos. ⁊ ideo dicit quāto plus poterim⁹. Tunc sequitur illa pars.

¶ Et scias q̄ p̄foratio diuersificatur s̄m loca quoniam quādo est apud oculum: tūc p̄foratio eius est lata similis situi oculi et in naso est

cum longitudine nasi: et in mandibula est cum longitudine mandibule: et prope aure secantur equaliter: quoniam compositio huius loci est equalis: et cognoscitur illud ex corporibus serenum. Post aures vero perforatur equaliter: et in brachijs et cruribus et cora et virga totum equaliter fit in longitudine. Et similiter in lacertis ventris et in dorso et inguinibus et subascellis ponens eam perforationem accipietem ex latitudine etiam ne fiat in ea sinus qui fiat fistula: et similiter in ea que est prope anum: accipe de latitudine etiam ne proueniat sinus et fiat fistula. Et testiculi et virga equaliter in longitudine. Et in latere et costis accipe in latitudine etiam ut sit transversa: quoniam situs costarum est similis et caro que est super eas.

In qua parte reepilogat predictus regimen particulare de perforatione secundum verba propria. et exponit cum hoc magis ea que dicta sunt. et patet: quod dicit per ea que dicta sunt. Tunc sequitur illa pars.

Inquit. Considera semper situm carnis et villos lacertorum: quoniam non sumus prompti: nisi ad hoc ut perforemus cum imitatione loci ut non proueniat incisio: et sit locus incarnationis bonus non grossus.

In qua parte Auicena posito regimine perforationis tam vniuersali quam particulari ponit quosdam canones qui obseruari sunt in perforatione. et inter istos canones reperit quosdam prius positos. Et diuidit pars illa in partes quatuor secundum quod ponit quatuor canones qui obseruari sunt in perforatione. secunda ibi. (Et sit in omni dispositione studium tuum). tertia ibi. (Et perforatio sit secundum magnitudinem exiture etc.). quarta ibi. (Et vbi sit exitura iuncta talis etc.).

Dicit primo. Inquit anthilus considera situm carnis et villosorum etc. cum mutatione loci ut non pueniat incisio. scilicet nervorum et lacertorum etc. et sit locus incarnationis bonus non grossus. hoc est talis fiat incisio quod locus qui remanet post incarnationem. scilicet cicatricis sit bonus et non grossus id est durus. et hoc est ut non sit fedus et turpis. quia non debet esse locus cicatricis qui incarnat asper et durus: imo equalis et lenis. Deinde cum dicit.

Et sit in omni dispositione studium tuum ne incidat arteriam neque venam magnam: aut nervum: aut villos lacerti: et perforatio sit secundum magnitudinem exiture: sed si fuerit parua: et currit quod est in ea ex loco vno: tunc secunda eam in loco vno: et si fuerit magna: tunc perfora eam ex principio: deinde intramitte digitum tuum indice sinistram in eo et perfora eam vbi puenit caput eius: deinde intramitte etiam in foramine secundo: et secundum hoc donec venias super eam: et si exiture fuerit locus sufficiens ex quo sit possibile exire quod est in ea perforabimus ipsam in illo loco: et si fuerit rotunda: aut fuerit ei figuram

ra ne egrediatur quod est in ea ex perforatione vna perforabimus eam in interiore parte sui in duobus locis: aut tribus secundum quantitatem quam scias quod omne quod aggregatur in ea currit in hora. Inquit: nisi sit exitura coniuncturalis aut membrum mobile: aut membrum propinquum ossi: aut panniculo festinabimus in perforatione eius antequam confirmetur eius maturatione pus corrumpat aliquid de his membris.

Ponit alium canonem qui debet obseruari in perforatione. Et patet etiam totum quod dicit usque ad illam partem. Dico ergo istud est regimen etc. Tunc sequitur illa pars.

Dico ergo istud est regimen: quando non inuenimus excusationem de perforatione. Si autem speramus quod rumpatur per se non perforabimus: et similiter si speramus quod ipsa erumpatur per medicinas facientes eruptionem. Fortasse enim inuenimus in medicinis facientes eruptionem quod stat loco perforationis. et multotiens perforatur cutis perforatione aliqua: aut accipiatur de ea aliquid. Postea ponitur super eam eruptionem faciens ut sit ei profundatio.

In qua parte Auicena posito regimine perforationis exiturarum cum ferro ostendit vbi maxime competit illud regimen. Dico ergo. istud est regimen scilicet perforationis cum ferro quando non inuenimus excusationem perforandi. supple cum ferro. Si autem speratur quod rumpatur scilicet exitura per se non perforabimus supple cum ferro. Et similiter si speramus quod ipsa rumpatur per medicinas facientes eruptionem: supple non perforabimus cum ferro. quia medicine inducunt minorem dolorem quam ferrum. quia fortasse inuenimus in medicinis facientibus eruptionem scilicet que dicuntur in sequenti capitulo quod stat loco perforationis. Dicit autem fortasse: quia aliquando perforant ille medicine exituras: aliquando autem non. vbi non perforant oportet perforare cum ferro. Et addit Auicena. ultra ea que dicta sunt quiddam dicens. Et multotiens perforatur cutis perforatione aliqua: id est pauca: aut accipitur aliquid de ea. postea ponitur super ea: supple medicina eruptionem faciens ut sit ei profundatio id est ut magis profundetur virtus illius: et magis possit erumpere quia magis potest medicina imprimere in carnem quando cutis est perforata quam quando non est perforata: sicut apparet manifeste ad sensum cum cutis sit dura et spissa. Et addit hoc Auicena: ut ostendat quod debemus vitare perforationem cum ferro quantum possumus. ita quod si cutis sit grossa quam non possit erumpere per se medicina: tunc debemus aliquid erumpere de ipsa: et postea ponere medicinam ut melius possit operari. et si ita rumpitur exitura perfecte: tunc sufficit. Si autem cum hoc toto non erumpere perfecte: tunc non possumus vitare perforationem cum ferro.

Sed hic est dubium de dicto Aui. dicit enim Aui. quod si speramus quod exitura rumpatur cum medicinis facientibus eruptionem quod non debemus perforare ipsam cum ferro. Sed per hoc dictum videtur quod nunquam exitura sit perforanda cum ferro. quod

omnem exituram possumus perforare et erumpere cum medicinis facientibus eruptionem: quia quocumque modo sit exitura sine grosse cutis siue subtilis erumpet cum medicina caustica que fit ex calce et sapone confectis cum forti capitulo. videtur ergo per dictum Auicenne quod nunquam debemus perforare exituram cum ferro. **R**espondeo quod medicine facientes eruptionem sunt duplices. quedam sunt leues non causticantes nec facientes escaram sicut ignis. sed sunt erumpentes propter earum caliditatem: et quia corium est subtile. Sed alie sunt medicine erumpentes exituras fortes et acute ut sunt cauterizantes et facientes escaram sicut est predicta medicina que cauterizat et erumpit cutem qualitercumque sit siue grossa siue subtilis. modo quando Auicenna dicit quod si speratur quod exitura rumpatur cum medicinis facientibus eruptionem non debet erumpi cum ferro intelligit de medicinis leuibus facientibus eruptionem. tales autem medicine non semper erumpunt exituram si exitura sit grosse cutis. Et ideo tunc oportet perforare cum ferro non autem intelligit de medicinis erumpentibus acutis et cauterizantibus.

Sed tunc dubitabit aliquis ulterius quod est melius an perforare exituram cum ferro an cum talibus medicinis acutis et cauterizantibus ubi non possumus erumpere cum medicinis erumpentibus leuibus.

Dicendum est ad hoc quod si apostema sit ex humoribus frigidis et humidis et sit rotunde figure et magne concavitatis. tunc est melior eruptio que fit cum medicina caustica: quia medicina caustica desiccatur et erumpit. Unde facit ibi duo bona. Sed si apostema sit ex humoribus calidis et sit longe figure ubi non oportet nisi perforare in longum. tunc est ibi melior perforatio que fit cum ferro quam cum medicina caustica propter eius acuitatem et caliditatem ipsius induceret ibi nimiam supercalescentiam: immo ut dicit Albucasis. Aliquando medicina caustica facit accidere in membro egritudinez difficilis sanationis et elongatur ipsius actio et nocumtum ad membra vicina. unde non competit nisi in predicto casu. Iterum sunt quidam homines valde abhorrentes incisionem: et in talibus etiam plus competit medicina caustica.

De eruptionibus exituralibus. CAP. XXX.

Exituras quidem saluas in quibus non est magna malicia aperit aqua calida et rumpit eas. putrefacte autem leduntur ex hoc vehementer propter illud quod attrahitur eis ex materia. et cum vides exituram quam aqua calida rectificat. tunc confide de bonitate eius.

Superius Auicenna posuit regimen in speciali ipsarum exiturarum quantum ad perforationem cum ferro. In ista parte Auicenna ponit regimen speciale ipsarum quantum ad perforationem cum medicinis. et ponit Auicenna in capitulo plures medicinas speciales erumpentes exituras. Dicit ergo Auicenna. Exituras quidem saluas. Que autem sint exiture salue et que maligne. et etiam putrefacte que in predicto capitulo exiturarum. putrefacte autem leduntur ex hoc: id est ex aqua calida vehementer propter illud quod attrahitur ex materia. id est ex humoribus ad exituram. et etiam quia aqua calida addit in putrefactionem earum: eo quod aqua est calida et humida. talia autem sunt putrefactiva exiturarum in quibus est putrefactio. et ideo in talibus non competit aqua calida.

De cura. CAPITVLVM XXXI.

Et scias quod emplastratio cum radice narcisci rumpit omne prauum et proprie cum aqua et melle bulliat totum illud cum oleo de lilio: aut irino: aut radice canne recens cum melle: aut pice sicca cum sorditie alueariorum apum aut emplastrum arbofilos: aut sumatur cere et resine et butyri omnium ana. lib. i. et picis sicce et melis amboz ana. lib. s. et floris eris. s. iij. et olei quantum sufficit. et medicamen de alleis est bonum valde: aut sumantur ammoniaci. vi. cere. iij. glutinis alborin. iij. sulfuris citrini. iij. niteri. iij. et fiat ex eis emplastrum. et de illis que nos experti sumus est ut sumantur medulla granorum cotti et nux rancida et fermentum et caules decocti et cepe decocte et sinapis et finus columbinus et fiet ex eis emplastrum. rumpit enim velociter. et iterum diaquilon solutum in mucilage sinapis et sapone associatum cum ficibus. et de medicinis erumpentibus flegmatibus loco perforationis est ut administratur emplastrum factum ex melle anacardos et pice humida que duo aggregentur cum igne equaliter: deinde ponantur super exituras per diem medium: quoniam rumpet eas. et de eis iterum que sunt fortia est ut sumantur alkali et calx non extincta et ponantur in submersione sui et media aque: deinde coletur postquam bullierunt et sint in illa aqua alkali et calx: deinde sumantur et ponantur in caldarium de ere et ponantur super prunas et congelentur in salem. et sumatur de hoc sale aliquid et quantum est quarta eius de sale ammoniaco et ponatur in mucilage nasturtij in qua sit aliquid de melle anacardi et administratur. Aut sumantur cantarides et terantur et ponantur super oleum vetus et ponantur super ignem leuem scilicet ignem prune donec totum coaguletur: deinde teratur sicut teritur emplastrum et ponatur super ipsum mel anacardi et proprie si ponatur in eo stercus accipitris: aut stercus passerum: aut stercus anatis. Et quidam iam dixerunt alkebikez. Et de medicinis resolutiuis est omne calidum resolutiuum iterum super membrum cum rarificatione membri et raritate eius cum vaporatiuis facientibus illud de illis in quibus est humiditas calida: et quanto plus resoluitur emplastrum multoties locus et embrocetur: et oportet ne vacuum sit regimen a medicinis lenientibus donec leniantur durities ipsi: quod necius est ut admittantur lenientia sola. Et iste medicinie resolutiuis sanie sunt d. summa albaurach et

sinapis et stercus aurum et arsenicum et calx et eordumeni et misceantur cum eis que sunt sicut thibus et glutinum alborin et mastix et aldibic et aggregentur cum aceto et oleo antiquo: et medicamen factum cum alleis aut ex alacoben aut ex plretro et staphisagria et baurach cum melle. Et ante omnia ista mudeat locus cum aqua calida. et medicamen de marchasite: cuius descriptio. Re. lapidis marchasite. 3. rj. ammoniaci tantumde farine fabar. 3. vi. misceat cum resina humida et liniat super cutem et ponat super saniem donec cadat per se. et opus ut admistret statim: quoniam exicat velociter. Et medicamen factum ex salis ammoniaci quantitate partis vni et ex bezabard quantitate quarte partis vnius: et ex lithargirij quantitate partis vni et tertie et ex olei antiqui quantitate partis vnius et duarum tertiarum partium: sumat ex eo linimentum. Et quoniam non conferunt medicie sicut predictimus nec in 3. pforare: aut cauterizare.

Et scias tunc quod emplastratio cum radice narcisci. i. cum radice lily et aut pice sicca. i. pice greca. et pice humida. i. pice navali. Et de medicis resolventibus est omne calidum et. Decem ista potest dupliciter exponi. Uno modo sic. Et de medicis resolventibus. i. de medicis aperientibus exituras per quam aptionem sanies resoluit et extrahit. Est omne calidum et. Alio modo potest exponi. Et de medicis resolventibus saniem. ita quod intelligat quod sanies resoluit sine aperitione per poros cum medicis sicut resoluit humor calidus per poros in apostemate et. hoc est possibile aliquando et ego ipse aliquando vidi: sed quod hoc rarissime contingit. et etiam medicie quas postea ponit videntur adaptari magis prime expositioni non credo quod prima expositio sit melior. et eodem modo exponitur sequens littera cum dicit. et ille medicie resolventes saniem et. i. ex bezabard. i. ex galbano.

Regimen exiturarum intrinsecarum. CAP. XXXII.

Andubelet quod in intrinsece opus ut regantur cum eisione et propter quoniam colera est egrediens in egestionem et vrina significat quod sanguis totus est malus. Quod non verificalur existimatio medici quod sanguis est bonus propter illum quem expellit ad exituras. et post euacuationem. tunc opus ut maturet cum medicis equalibus sicut est vinum tenue subtile cum bibit paulatim. Et illud cui innitendum est in maturacione exquisitissima eorum sunt medicie subtilissime exicative sicut myrrha et cinamomum et reliqua species et consequantur cum potu vini subtilis quod est ad albedinem declinere. et de compositis sunt tyriaca et mitridatum et homozusia.

Supius Auicenna posuit diffuse regimen exiturarum intrinsecarum. in illo capitulo Auicenna. ponit quoddam regimen vniuersale exiturarum intrinsecarum in quantum spectat ad hunc librum. Ponit autem Auicenna illud regimen valde in breui et in vniuersali: eo quod ad istum librum non spectat de hoc determinare diffuse: sed de cura exiturarum intrinsecarum in speciali. et diffuse determinauit in 3. libro. et ideo pro cura ipsorum sufficere ad illum librum recurras. et pro quod hic dicit Auicenna. nisi quod dicit. Et

illud cui innitendum est in maturacione exquisitissima exponas. i. in apostematibus vel exituris in quibus indigemus exquisitis sicut maturare propterea. s. quod fuerit de materia que difficilis curacionis existit quoniam est materia viscosa et grossa sunt medicie subtilissime et. in istis. n. propter difficultates maturacionis eorum non sufficit vini administratio.

De aldemenul. CAP. XXXIII.

Aldemenul iterum sunt de genere exiturarum. Et plerumque eorum fit ex malitia digonem et ex motibus super repletionem et que currunt cursu illo. Et deteriores aldemenul sunt que sunt profundiores.

In isto capitulo Auicenna determinat de quodam apate quod dicitur ademenul vel ademul quod expoitur esse furunculus. Determinat quod hic de furunculis inter exituras: quod furunculi vltimum vel sunt incipiendo exiture vel conuertuntur ad exituram vel raro conuertuntur ad resolutionem ut ipse met dicit Auicenna. Diuidit autem hec pars in partes duas. Determinat primo de ipso theorice. i. quantum ad causas et ostendendo quid est. 2. determinat de ipso practice. 2. ibi (Et quoniam apparet ademenul tunc eorum et.) Dicit primo ademenul iterum sunt de genere exiturarum: quod vel sunt incipiendo exiture vel conuertit esse eorum ad exituram secundum plurimum. et propter hoc sunt determinat de ipsis in capitulo exiturarum. et sunt signa eius quod hinc eminentiaz pincalere: et facit plura ozificia ex quibus egreditur quoddam trumbum saniei grossius. et quoniam est rubeum. et tunc est magis saluum. et quoniam est liuidum. et tunc est malum: quod quoniam attinet nature antracis. Et plerumque eorum et.

De cura aldemenul. CAP. XXXIII.

Quando appareret aldemenul. tunc eorum cura circiter tres dies est cura apostematum calidorum: deinde post illud opus ut sit occupatio in resoluendo et maturando. fortasse. n. resoluens et illud est secundum minus et fortasse maturans. et non opus ut negligentia in curatione aldemenul: multoties. n. conuertit ad exituram magnam: et cura eius est etiam secundum quantitatem necessitatis febrotomie et solonis ventris.

In illo capitulo Auicenna determinat de cura furunculorum. Et diuidit per ista in partes duas. primo ponit curam eius in generali quantum ad localia et quantum ad principia ipsorum et quantum ad alia tria. 2. ponit curam eius in speciali quantum ad maturacionem ponendo speciales medicinas maturatiuas. 2. ibi (Et cum fuerit cura ademenul pulsatio et basis radicis) Dicit quod primo quoniam appareret ademenul: tunc eorum cura est circiter tres dies. hoc est quantum ad principium est cura apatum calidorum. s. reperiendo et euacuando corpus. Intelligit tamen quod in malis furunculis quorum color est niger et liuidus non est tutum reperiendo propter pessimitatem materie: sicut etiam dicitur fuit de pruna in capitulo de pruna et de igne psico. Deinde post illud. i. post principium et. Et cura eius est euacuatio. s. sanguis adusti. et hoc per stomiaca: et colere: et hoc fit per resolutionem ventris. Et intelligit quod illa cura opus permitti ante omnem curam quoniam Auicenna. ponat eam post curam localem. Deinde cum dicit.

Et cum fuerit in aldemenul pulsatio et basis radicis. tunc est necessaria maturatio. ergo adiuuet ad illam. et illum quidem qui passus est multitudinem aggressionis aldemenul liberat solutio ventris et rarificatio cutis cum balneis administratis semper et exercitio.

In parte ista Aui. ponit curā carbunculi magis spāliter quātū ad maturatōez. 7 pmo ostēdit qñ est necessaria in carbunculo maturatio adiungēdo cuz hoc quandā curam quātū ad vliā que debēt fieri pmo. 2. ponit medicias maturatiuas spāles. 2. ibi (Et de maturatiuis qdem rē.) Dicit pmo. 7 cū fuerit cuz ademenul pulsatio basis radice. tūc necessaria est maturatio: qz qñ crescit pulsatio. tūc est signū generatōis saniei: eo qz in generatiōe saniei fiūt dolores 7 febres sicut dicit Ipo. Itēz etiā qñ fuerit cum eo basis radice. tūc est signū qz materia nō resoluit nec eua potat: sed vult sanies fieri. ergo tunc qñ sic est necessaria est maturatio. adiueēt ergo ad id. s. cū medicis maturatiuis que dicent: Et illū qdez q passus est rē. liberat solutio ventris supple 7 flōmia etiā 7 rarificatio cutis cū balneo administrato su. 7 exercitatio su. post pfectam euōnem coz. pozis. 7 ē debēt tūc administrari non sup repletioez: qz tūc nō liberaret: imo esset causa ipsoz: sed debēt administra ri post mundificatōez 7 ante cibū 7 potū.

Et de maturatiuis qdez ē semē almaru tritici cū lacte aut ficub⁹: aut cū ficibus 7 melle: 7 ficus cū melle ipso. 7 triticū masticatū ē bonū ad maturatōez eoz. 7 silr passe pfecte cū baurach. Aut ficus cū sinapi pmixte cum oleo de lilio 7 medicamē aldemenul cognitū: 7 medicamen de fermēto notū: 7 medicamē cui uest iste modus maturat. Re. butyri. 3. j. 7 mediā. fermēti acetosi. 3. i. 7 semis almaru tritici: 7 psilij oīuz añ. 3. i. 5. lactis fici. 3. ij. fenugreci 7 seminis lini oīum añ. 3. v. bulliat in lacte 7 admistret: ipm eni est iunatiū tēperatū. Et cū aldemenul difficulter venit ad pus 7 cū qete caliditatis grauis. tūc flebotoma venā que imbibit ipz: deinde ventosa locū 7 nō facias istud in principio: qñ egrediet sanguis virulentus 7 retinebitur grossus 7 fiet illic vlcus durū. Et qñ maturat 7 nō aperit pfoza ipm aut cū medicis aut cū ferro: aut fm q dictum est in exituris. 7 de bonis erumpentibus est istud: semen lini simus columbinus. 7 fermentum.

Dic Auicēna ponit spāles medicinas maturationis semen almarum. i. lingue bouis scilicet eius species que habet radices rubeas.

De moro. CAP. XXXV.
Moc est apā molle ex carne addita qd accidit in carne rara. Et plm eius fit in ano 7 vulua. 7 qñqz est saluum: et qñqz est malignum dolorosuz.

In illo caplo Auicēna determinat de quodā apate sanguinea qd dī mox. Dicit ergo Auicēna. hoc. s. mox est apā molle nō intelligas molle: qz fit apostema flegmaticū: qz si sic esset. tūc non determinaret de ipso inter apata cala: sed dicit esse molle: qz fit ex carne addita molli sanguinea qd accidit in carne rara. i. molli supple vt in pluribus: qz in tali loco maxime. 7 vt plurimuz generat illa caro mollis. Et qñqz est saluum vt quādo illa caro mollis sanguinea est nō habens malū colorē. Et qñqz est malignū 7 dolorosum vt qñ illa caro est dura 7 fusci coloris: qz attinet natu re cancri. 7 Aui. nō ponit curā eius: qz cura eius est solum opatio manualis. s. incisio illius carnis ex toto. Intellige

tamen qz si tale mox sit malignū dolorosum. tūc nō tangatur cū ferro cū attineat nature cancri: sed regat solum blandiēdo cū medicinis sicut regit cancer. vnde cura ei⁹ spectat ad caplm cure cancri.

Tractatus scōs de apatib⁹ fridis 7 q currūt cursu eoz. CAPITVLVM. J.

Humores frigidi 7 q currunt cursu eorum in corpore sunt flegma et melācolia et vētositas et compositum ex eis. et tu iam sciuiti species eorum.

In precedenti tractatu determinat Auicēna de apostematibus calidis 7 curis ipsoz. In illo secūdo tractatu determinat Auicē. de apostematibus frigidis 7 curis ipsoz. Et diuidit pars illa in partes duas. primo determinat de apatibus frigidis in vli. 2. determinat de ipsis in spāli. 2. ibi in sequēti caplo (Et apostema albū molle rē.) In primo aut caplo. Auicēna duo facit. primo ponit diuisionē humorū frigidoz in vli. Secūdo penes illā diuisionē ponit diuisionē apatum frigidoz in vli. 2. ibi (Et apostemata frida aut sunt flegmatica rē.) Dicit pmo qz hūozes fridi. 7 que currunt cursu eoz. hoc qd dicit humores frigidi refertur ad flegma 7 melācoliaz. hoc aut qd dicit. 7 que currūt cursu eoz: referē ad vētositatē 7 ad compositū ex eis. nā vētositas non est pprie humor frigidus: qz est improprie hūoz: sed currit cursu humorū frigidoz: eo qz vētositas pportioat hūozū. cū vētositas non sit aliud qz humor exēuatus sub forma vaporis. 7 cum hoc etiā proportionat plus hūozibus frigidis: qz quāqz vētositas nō sit a caliditate exclusa: tamē qz est in ea caliditas diminuta: eo qz vētositas generat ex hūozibus eleuatis a calore nō potēte ipsos dissoluere. iō vētositas pportioat humoribus frigidis 7 currit cursu eoz. Item etiā compositum ex eis dī currere cursu hūozū frigidoz: qz quāqz in cōposito sint aliqñ hu. calidi admixti: tñ currūt cursu hūozū frigidoz: qz plus dñant ibi hu. frididi. sicut qñ dñant plus humores cali dī currere id totū ppositū cursu hūozū caloz. vt dcm̄ fuit supra in tractatu apatū caloz. sūt flegma melācolia 7 vētositas 7 cōpositū ex eis. hoc qd dicit compositū pōt duplr̄ itelligi 7 vtroqz mō itelligit Aui. Uno cōpositū ex eis. i. ex plurib⁹ hu. fridis: qz sicut cōponunt humores calidi adiuicēz sicut colera 7 sanguis. ita ē pnt cōponi hūo. fridi adiuicē. Alio pōt itelligi cōpositū ex eis. i. ex humo. fridis 7 calidis. ita tñ qz dñent ibi hu. fridi: qz qñ cōponunt hu. calidi 7 fridi adiuicē 7 dñant ibi hūozes frigidi. tūc totū istud cōpositū dī currere cursu humorū frigidoz: qz cōpositū noiat a dñantiori sed si dñant ibi hu. calidi. tunc illud cōpositū diceret currere cursu humorū calidoz 7 nō frigidoz sicut dcm̄ est. Et tu iaz sciuiti spēs eoz. i. apatū fridoz. s. in lib. pmo. Sen 2. cap. de egritudib⁹ compositis. Deide cū dicit.

Et apata frida: aut sunt flegmatica: aut melācolica: aut vētosa: aut cōposita.

In parte illa Aui. fm pdictā diuisionē humorū fridorū accipit diuisionē apatū fridoz: eo qz apata frida fiūt ex hūozib⁹ fridis. 7 iō fm diuisionē hu. fridoz accipit diuisionē apatū fridoz. Et diuidit ps ista in ptes duas. pmo ponit istā diuisionē. 2. subdiuidit 7 declarat mēbra diuisionis illi. 2. ibi (Et apata flegmatica) Dicit g pmo.

Sed hic est dubitatio vt qz Auic. sit diminutus 7 sit supfluus. nā Auic. dicit in p. Sen 2. ca. d. apatib⁹. qz apata frida aut sūt de mā melica aut sūt de mā flegmatica aut aquosa aut vētosa. p h qd ibi dicit Aui. in pmo videret esse hic Aui. diminutus. pmo eo qz Auic.

ponit ibi aqua fridū aquosum: hic aut nō. Itē ē vidē esse
supfluus: qz ibi Auic. nō ponit aqua cōpositū. hic aut ponit.
Dōm est ad hoc z pmo ad pmū cū ita arguis ipm eē di
minutus: qz nō ponit h aqua aquosum ibi aut ponit. Dōm
est qz Auic. sub apate flegmatico cōprehēdit aqua aquosuz:
eo qz aquositas pportioatur flegmati. nā sicut flegma est
sanguis dimiute coctus ita aquositas est flegma diminu
te coctū. Ad 2^m aut ita arguis ipm de supfluo est dōm
qz ibi Auic. hoc nō expressit de cōpositis: dedit tñ ea sa
tis itelligi: qz ponēdo simplicia itelligunt cōposita z maxi
mē nō curauit ibi ponere Auic. qz supius posuerat de aqua
tibus calidis qz qdā sunt simplicia z quedā sunt cōposita.
z ideo per istud dedit silr itelligere de apatibus fridis qz
quedā sunt simplicia z quedā sunt cōposita. hic aut Auic.
qd ibi dedit itelligere expr. silr. z ideo nec est diminut^o
nec est supfluus. Deide cum dicit.

**Et apata flegmatica aut sunt simplicia z no
minant apostemata mollia. Aut aquosa sicut
accidit mēbro aliquo vt in eo aggregēt aqua si
cut hydropisis proprie. Aut dubelet in quo
sunt sicut nodi lenes. Aut dure sicut scrophu
le z nodi duri.**

In parte ista Auic. subdiuidit z declarat mēbra predice
diuisionis. z diuidit pars ista in pres quattuor. pmo sub
diuidit apata flegmatica. 2° apata melancolica. 3° apata
ventosa. 4° apata composita. 2° ibi (Et melancolica) 3° ibi
(Et ventosa) 4° ibi (Et qñqz cōponunt) Dicit g pmo. Et
apata flegmatica aut sunt simplicia. non itelligas simpli
cia: vt qz alie spēs quas postea ponit apatus flaticoz sint
cōposite: sed expone: aut sunt simplicia. i. laxa: qz fiunt ex
flegmate laxo z molli vt est vndimia. z hoc est qd subdit
Auic. Et noiant apata mollia: aut. s. sunt apata flatica aut
aquosa sicut accidit zc. aut. s. apostemata flegmatica sunt
de dubelet in qbus. s. dubelet sunt sicut nodi lenes. i. mol
les: qz isti nodi fiūt ex flegmate molli. z ideo noiantur no
di lenes. z sub isto gñe cōprehēdunt etiā glādule molles.
z differūt isti nodi lenes ab apate laxo z molli. licz vtraqz
fiant ex flegmate molli: eo qz nodi molles sunt separati a
carne z iuoluti in copertorio: sed aqua laxum est imixtum
sube membri z nō separatū. vnde flegma in nodis est col
lectū in vno loco z separatuz a suba membri: sed in apate
laxo est sparsum in membro z imixtū substātie membri:
aut. s. sunt apata flatica dura sicut sūt scroffule z nodi du
ri. Sed tu dices h vidē qz Auicēna dicat falsum. nā
ipe dicit in pmo lib^o. Sen 2°. caplo de apatibus. qz apatū
que fiunt ex materia melancolica sunt tria genera. s. duri
cies cācri z glandulaz genus ex qbus sunt scroffule z no
di. hic aut dicit qz scroffule z nodi duri sunt apata flegma
tica. Responde z pōt haberi respōsio ex quodā dicto
qd dicit Auicēna in caplo de nodis. nā nodi duri z scroffu
le sunt radicalr ex flate. z ideo qz radicaliter sunt ex fleg
mate. Auicēna hic enumerat ea iter apata flegmatica: s.
qz in illo flegmate resoluit subtile z remanet grossuz idu
ratum. z ois humor iduratus reduciē z transit in naturaz
būozis melancolici. ideo scroffule z nodi quātū ad eoz fa
ctuz esse dicunt esse apata melancolica z fiunt ex humore
melancolico: qz fiunt ex flegmate idurato qd pueruz est
in nām melancolie. z illo mō Auic. in pmo libro cōnume
rauit ea inter apata melancolica. sic g ad diuersa respexit
Auic. h. z in pmo libro. Alteri^o nota qz differūt scroffu
le z nodi duri. sicut ponit Auic. in pmo. nā licet illa vtraqz
differāt a sclirosi z cancro p hoc qz cancer z sclirosis sunt
ifixa z cōiuncta substātie mēbri. scroffule vō z nodi sunt
sepata tñ nodi sunt magis sepata a carne qz scroffule. nā

nodi sunt oino separati ab ea. s. carne in quo stant. Scrof
fule aut sunt aliquatr retente supficieie carnis z suspēse in
ipsa sicut postea ponet Auicē. Sed tu dices vlteri^o sub
qua istaz spērum reponunt glandule: cū postea in psequē
do de eis faciat mentōez z caplm spāle. z etiā Auicēna in
pmo facit de eis mentōez inter apostemata flegmatica z
etiā iter apata melancolica. Dōm est qz glandula pma
sui diuisione diuidit in duas spēs. s. in glādulam mollem
z in glādulam durā. Mollis glādula est illa que fit ex fleg
mate molli sicut fiunt nodi lenes. z ideo talis glādula cō
prehēdit sub hoc qd dicit Auicēna. Aut dubelet in qb^o
sunt sicut nodi lenes. vñ dubelet lenis est sicut genus ad
oia illa in qb^o est flegma molle z coadunatū in loco vno.
Glādula aut dura est duplex. quedā ē dura in vltimo du
riciei q est ex melancolia z flegmate idurato. z illa vocat
scroffula vel nodus durus. vñ talis glādula idē est quod
scroffula vel nodus durus. Sz alia est glādula dura q nō
habet illā duriciē vltimā sicut scroffule z nodi duri: s. hz
duriciē aliquatē. vñ hz maiorē duriciē qz nodi lenes vel
glādule molles z minorē qz scroffule z nodi duri. z illavo
catur absolute glādula sicut apparet p Auicēna in pmo
libro. z talis glādula reponit ab Auicēna in pmo iter apa
ta melancolica. Sed Auicēna reponit ipsam h inter apata
flegmatica. Nam vt dcm̄ fuit pus alio modo logtur hic z
alio mō in pmo. Et cōprehēdit h Auic. talem glādulam sub
hoc qd dicit. Aut dura in qbus sunt zc. qz p hoc qz dicit: aut
dura: Auicēna. dat itelligere oia apata flegmatica dura in
qbus est collectū flegma duruz. z ideo p hoc qd dicit aut du
ra cōprehēdit Auicē. glandulas duras z scroffulas z no
dos duos. z sicut nodi lenes z glādule molles dicunt du
belet lenes. ita ē illa oia pnt dici dubelet dure. z credo qz
Auicē. attendat hoc cū dicit. aut dura sicut scroffule. Intel
lige aut vlteri^o qz ex pdictis appet qz vlt quattuor sunt
spēs apatū flaticoz fm modū fm quē hic logtur Auicē.
nā apata flatica quedaz sunt aquosa quedā sunt mollia.
z quedā dubelet lenes z sub istis cōprehēdunt glādule z
nodi molles. z quedaz sunt dubelet dure z scroffule z no
di duri. Intellige vlteri^o fm qz ponit Auicēna in pmo. qz
diuersitas illoz apatū flegmaticoz fm duriciem z molli
ciem nō est nisi fm grossicieie flegmatis diuersitatē z mol
licie ipsi^o z ei^o subtilitatē z laxitatē ipsi^o duricieie. Et Auic.
vltra hoc addit ita vt qñqz melancolicis sint filia. z qñqz
vident vōsa zc. Deide cum dicit.

**Et melancolica aut sephiros aut cancer. z tu
scies differentiam inter vtrosqz.**

In ista pte Auic. subdiuidit. z declarat 2^m mēbrū pdicte
diuisionis. s. apata melancolica. z dicit. Et melancolica supple
sunt aut sephiros aut cācer. ita qz duo pōit genera vlt spēs
q fiunt ex mā melancolica. s. sephiros z cācer. Sz Auic. in
pmo. Sen 2°. caplo de apatib^o dicit qz illoz qdē q fiūt ex
materia melancolica tria sunt genera. s. duricies cancer z
glādulaz genus ex qbus sunt scroffule z nodi zc. Et ture
spōdeas ad hoc sicut dcm̄ fuit. Nā Auic. h. scroffulas z no
dos cōnumerat inter apata flegmatica: qz radicalr sunt
apata flegmatica. Sed Auicē. in pmo cōnumerat ea iter
melancolica: eo qz flegma illud est pueruz i nām melāco
lie ppter qd est induratus. nā alio modo logtur hic z ibi.
Et tu scias dñtiam iter vtraqz. s. inter sclirosim z cancrū
in caplo de cancro. Deide cū dicit.

**Et ventosa aut sunt eleuatio: aut inflatio. z
eleuatio qdē est quādo vōsitas pmisceet sub
stantie mēbri. z inflatio est qñ est vōsitas ag
gregata in spatio vno fixa in eo.**

In parte illa Auic. subdiuidit z declarat tertiū membrū

pdicte diuisione. s. apata ventosa. Et dicit qd apata ventosa aut sunt elenatio aut iflatio. Et videte h. vt dicit Auic. eleuatio dicit in pmo lib. cazezia. Un dicit ipse in pmo qd apata ventosa fm duas diuersificanť spēs. Una est cazezia. z altera est iflatio. Un Auic. ibi vocat cazeziam hic vocat eleuatōez. Et modo Auic. oñdit qd est eleuatio z iflatio. Et dicit qd eleuatio est qñ ventositas expāsa. s. in mēbro permisceť vaporis. s. flegmatis z pmisceť etiam. s. ventositas substātie membri. Sed iflatio est qñ ventositas est aggregata in vno spacio z fixa in eo. Et ex hoc qd h dicit Auic. habet etiā dñtia inter eleuatōez z iflatiōez. Nā vt dicit Auic. in pmo libro. Eleuatio z iflatio differūt duobus modis. essentia z cōmixtura. hoc est differūt per essentia z cōmixturam. i. fm situm. Differūt fm essentia: qz eleuatio cansat ex ventositate pmixta vaporis flegmatis. Et itelligo vaporis flegmatis. i. humiditati subtili flegmatice: sed iflatio fit ex vētositate pura. Differunt etiā secundū situm: qz ventositas in eleuatōe est pmixta z expāsa in suba membri. z ideo caceza z eleuatio non resistit tactui: imo inuenit post eā tactus mollē: sed in iflatōe vētositas est aggregata z separata a membro z fixa in vno loco. z si tangat resistit tactui resistētia multa aut pauca sic dicit Auic. in pmo lib. Deinde cū dicit.

Et qñq; componunt illa apostemata adinui cem z cum calidis ex eis.

Dic Auic. subdiuidit. z declarat quartū membrū pdicte diuisionis. s. apata cōposita z dicit. Et qñ componunt ista apata. s. frida adinui cē z cum calidis ex eis. i. z qñq; cōponunt cū calidis. quasi vult dicere Auic. qd apata cōposita frigida sunt duplicia. quedā sunt cōposita ex pluribus humoribus frigidis. vñ tūc cōponunt apata frida adinui cē. z qdam sunt cōposita: vt qz frida sint cōposita cū calidis: sed tñ pdominant ibi hūiores frigidi.

De apostemate molli flegmatico quod nominatur vndimia. CAPITVLVM. III.

St apostema albus molle in quo nō est caliditas z quāto plus materia est subtilior z magis madida est mollificatio eius vehementior z digitus facilis penetrat in eo quod comprimit cūz prohibitione eius quod est in eo quod nō est in eleuatōe: z quāto plus materia ē grossior: est ad duritiē z frigus decliue.

Supius Auic. determinauit de apatibus fridis in vli. In ista parte Auic. exequit de ipsis in spāli. z diuidit pars ista in ptes qrtuor. pmo determinat de apatib⁹ fridis flegmaticis. 2º determinat de apatib⁹ fridis melācolicis. 3º determinat de apatib⁹ fridis vētosis. z 4º determinat de apatib⁹ fridis cōpositis. 2º ibi. (Apa vuz noiatus sephyros zc.) 3º ibi. (De apatib⁹ vētosis ē zc.) 4º pōt assignari ibi. (Est vt accidat sup ptes corpis pustula qdas iflās zc.) Prima ps in qua determinat de apatibus fridis flaticis diuidit in ptes qrtuor. In pma parte determinat de apate molli. In scda pte determinat de nodis tā de nodis lenib⁹ qz de nodis duris. In tertia pte determinat de glādulis. In 4º pte determinat de scroffulis. 2º ibi. (Nodi sunt debelet) 3º ibi. (Qñq; generat in gbusdā mēbris apa glādosum) 4º ibi. (Scroffule simulant nodis) Nō aut determinat Auic. hic de apatib⁹ aquosis: eo qd apata aquosa nō generant nisi in mēbris determinat. sicut hydropisis aquosa est egritudo ppria epatis. z hernia aquosa ē egritudo ppria burse testiculor. s. qd accidit in craneo de aquositate est egritudo mēbris appropati. z iō qz talia apata aquosa sunt egritudi-

nes pticulares z determinate. z ad hūc libzū nō spectat de terminare de egritudib⁹ appropatis: s. spectat h ad tertiu libzū. iō hic Auic. nō determinat de apatib⁹ aquosis: s. in 3º lib⁹ fm qd ibi appet. (Vel posset diuidi illa ps alioº magis artificiali. ita qd diceret qd illa ps diuidit in ptes tres. In pº pte determinat de apate flegmatico molli. In secūda parte determinat de debelet lenib⁹. In 3º parte de debelet duris. 2º ibi. (Nodi sūt debelet) 3º ibi. (Scroffule simulant nodis) In pmo g cap. Auic. determinat de apate flatico molli qd dñ vndimia. Et diuidit ps hecin duas. pmo determinat de ipo theorice. zº practice. ibi zº. (Eūatio qdē cū solone zc.) Prima pars ē diuidit in qrtuor. pmo ostēdit qd est vndimia z pōit signa ipsius. 2º ponit cām ipsi⁹. 3º pōit signa p que differt ab apatibus melācolicis. 4º qz vndimia pōt accidere ex percussione z ex causa pmitiua: tamē hoc est raro. aliquñ tamē ex causa antecedēti. z hoc est vt plus: oñdit quomō aliquñ vndimia pōt accidere ex causa pmitiua z ponit signū p qd differt ab ipsa vt accidit ex causa añti. 2º ibi. (Et plm eius zc.) 3º ibi. (Et differt vndimia) 4º ibi. (Et qñq; accidit ex percussioe). Dicit g pmo. Est. s. vndimia apa albū zc. qd nō est in eleuatōe.

Et tu dices. istud nō videt vey: qz Auic. dicit in pmo. vt dcm est supra qd eleuatōez iuenit sensus mollem. ergo eleuatio etiaz cedit impressioni digiti sicut z vndimia. (Preterea Auicēna dicit statiz post: qd vndimia est de genere eleuatōis. quomodo ergo dicit h Auicēna qd nō est in eleuatōe. Tu potes respondere sic. quādo Auicēna dicit qd nō est in eleuatōe itellige tanta impressio digiti sicut est in vndimia: qz in eleuatōe est aliqua vētositas que resistit aliquo modo impressioni digiti. in vndimia aut non. Ad pmo qd qd tu arguebas: qz tu dicit. Auicēna dicit in pmo qd eleuationem iuenit sensus mollem. Dcm qd Auicēna itelligit hic per respectū ad iflatōez que iflatio resistit ita impressioni digiti qd nulla quasi in ea appet impressio: sed in eleuatōe apparet impressio digiti: sed nō ad huc est ibi terminata impressio digiti sicut est in vndimia. Ad secundū quod tu arguebas: quia dicit Auicēna dicit statim post qd vndimia est de genere eleuatōis. Dcm est qd Auicēna noluit oīno qd vndimia eēt de genere eleuationis: qz tūc vndimia esset apostema vētosuz: sed voluit per hoc qd dixit qd vndimia est d genere eleuatōis hoc est qd vndimia puenit cū eleuatōe: quia cōuenit cū ea quodāmodo iprefione digiti: qz eleuatio fit ex ventositate permixta humiditati subtili flegmatice. z iō digitus impmit in ea sic impmit i vndimia: sed differt vndimia ab ea: qz est i vndimia maior impressio: qz vndimia fit ex humiditate subtili flegmatica sine vētositate: s. eleuatio ē cūz aliq vētositate: z iō p hoc qd Auic. dicit h qd nō est i eleuatōe possumus dicere qd rāgit dñtia iter vndimia z eleuatōez. Lū aut dicit iferi⁹ z ē de genere eleuatōis: possumus dicere qd tangit pueniētia iter vndimia z eleuatōez. Sz ex pdictis ergo p qd Auic. in ista pte pōit signa ipsi⁹ vndimie. z p eadem signa oñdit dñtia ipsi⁹ ab apatibus vētosis: qz p illa signa differt vndimia ab eleuatione. z si p illa signa differt ab eleuatōe Auic. excludit iplicite qd multo forti⁹ differat p illa signa ab iflatōe cū minus cōueniat vndimia cū iflatōe qz cū eleuatōe: eo qd in iflatōe est pura vētositas. vt dcm est pus. Et quāto materia flegmatica vndimie ē plus grossior zc. Deide cū dicit.

Et plurimum eius est a vapore flegmatis z est de genere eleuationis. s. ex tenui pituita cōstitutione.

Auicēna ponit h cām ipsius vndimie qz ad cāz materiales. Dicit ergo. Et plurimū eius fit a vapore flegmatis. i. ab humiditate subtili flegmatica. vñ non intelligit hic

per vaporem ventositatem: sed intelligas hic p vaporem humiditatem subtilem flegmaticam que quidem ppter suā subtilitatem assimilatur nature vaporis. Et est de genere elevationis. expone hic fm q dcm est pus. Et itellige circa istā partes q hoc qd dicit Auicē. Et plm eius rē. pōt referri ad idem apā r ad diuersa apata. si referat ad idēz apā tunc erit sensus. r plurimū eius. i. maior pars hūozis apatis vndimie est humiditas subtilis flegmatica. Dicit aut Auicē. plurimū: qz possibile est q cū illa materia subtili multa admisceatur aliqd materie grosse r flegmatis grossi. Si aut istud referat ad diuersa apata. tūc erit sensus. r plurimū eius. i. vtplm r plurima apata vndimie fiunt ex tali vapore flegmatis. Dicit aut Auicē. plm: qz aliqūdo posse est q vndimia nō fiat ex materia flegmatica sic subtili: sed fit ex materia grossiori. licz etiā illa sit subtilis p respectū ad mām alioz apatū flegmaticoz. Et propter hoc Auicē dixit pus. r qto plus ē materia grossior est ad duriciē r frigus decliue plus rē. Deide cū dic.

Et differūt vndimia ab apostematibus melancolicis per paucitatem duritiei r paucitatem obfuscationis.

Auicē. ponit dntiam vndimie ab apatibus melancolicis. r pz. Tunc sequitur illa pars.

Et qñ accidit ex percussioe r similibus r nō occurrit materia que attrahit ad locū eius nisi flegma. tūc nō aparur pter apā flegmatis. r illud est paz r nō etiā ex dolore.

In ista parte: qz vndimia aliqñ pōt accidere ex cā pmitiua r hoc raro. r aliqñ ex causa antecedenti r hoc est vtplm rimū. ideo Auicē. oñdit quomodo aliquando vndimia pōt accidere ex causa pmitiua. r ponit signū per qd differt ab ipā vt accidit ex causa aīti. Dicit g. Et qñ accidit ex percussione rē. qñ vult dicere Auicē. qz quādo cōtingit q currat mā flegmatica ex percussioe ad locū. tūc ille locus apatur apate flegmatico. r fit ibi apā flegmaticū ex causa pmitiua Et illud est paz. hoc est: sed raro est q ex percussioe currat materia flegmatica ad locum r fiat ibi apostema flegmaticū ex percussioe. Et causa b^o est: qz raro accidit ex causa pmitiua apā flegmaticū: qz vtplurimū materia q currit ad membrū ppter cām pmitiua est sanguis r spiritus r hūiditas calidi pmo: qz humiditas calidi plus abundat in corpe qz frigidū: cū vita sit p calm r humidū. r ideo cuz plus abūdent in corpore citi^o sunt parati currere. Itēz ē qz sunt magis mobiles qz frigidū. ideo citius currūt ad locū. Itēz etiā qz instra nature cū quibus se defendit sunt sanguis r spūs. r ideo cuz ex causa pmitiua accidat dolor: tunc virtus regitiua totius sentiēs nocumentum currit il luc vt defendat cū suis armis r instris. s. cuz sanguie r spūritu. Ex hoc g habetur q vtplurimū hūiditates currētes ad locū percussiois sunt sanguis r spūs r hūozes calidi. Patet g ex istis trib^o causis. qre raro accidit apā flaticū ex cā pmitiua: imo vtplm accidit apā calm r maxime sanguis. ptingit tñ aliqñ q accidit apā flegmaticū vt si in loco illo abūdent hūozes flegmatici sicut est maxie in iūcturis in qb^o abundet flegma vel sicut in corpe multū flegmatico. tūc ppter percussioē currit materia multū flegmatica ad locū r apatur locus apate flegmatico. Et nō eūant ex dolore. Dic Auicē. ponit signū per qd differt vndimia vt accidit ex causa pmitiua ab ipā vt accidit ex causa aīti: qz in vndimia q fit ex causa aīti vel nullus vel paucus dolor ē nisi esset ibi admixtio alteri^o humozis calidi: sed in vndimia q fit a cā pmitiua est dolor rōne pusionis r pusionis que fit in carne separātis cōtinuū. r sicut differt vndimia a cā aīti. r vndimia a cā pmitiua i dolore. ita etiā differt

49 praeter h
flegma calidū
materia calidū
ant flegma
lica apostema
la.

in cura rōne doloris. vt postea videbit. r ppter hoc Auicē qz causa aīti r cā pmitiua diuersificant curā apatis flaticū facit h mentōez de cā pmitiua. r posuit signū p qd dicit vndimia vt ipā ē a cā pmitiua ab ipā vt ē a cā aīti.

Curatio apostematis mollis. CAP. III.

Euacuatio qdē que fit cum solutione ventris r abstinentia ab eo qd generat flegma est res q est necessaria: r cum factus fuerit istud opz vt sit percussio ei^o in principio cū eo qd aggregat exiccatoez r resolucionem: r opz vt fricat locus cum mandili fricatōe dura: deinde administrent sup ipsum exiccatiua. r nō opz vt ptingat ipm aqua: r de illis q bona sunt in principio est vt admistret super ipm spongia noua infusa in aceto cōmixto aut infusa in aqua baurach r cineris. In substantia. n. spongie sunt exiccatio r resolo. *de spongia*

Superius determinauit de apostemate flegmatico qd dicitur vndimia qd fit ex flegmate molli subtili theorice. in ista parte determinat de ipso practice in ponendo pmo curā ipsius quantū ad vniuersalia que respiciūt totū corpus. 2° quātū ad localia. 3° ibi (Et cū factū fuerit illud) Dicit pmo r pz. Tunc Auicēna ponit curam ipsius quantū ad localia. Et diuiditur pars ista in duas partes. pmo ponit curā ipsius quantū ad localia vt est quedā egritudo. 2° incidētaliter ponit curā ipsius quantū ad localia: vt illud apā est accūs. pns ad aliā egritudinē. secunda ibi (Et quandoqz cōfert molliciei accidētī) pmo pars diuidit in duas. pmo ponit curas vndimie vt fit a causa antecedenti. secūdo ponit curā ipsius vt fit a causa pmitiua. secūda ibi (Et quando est cuz hoc dolor rē.) pmo pars diuidit in partes duas. pmo ponit curam vndimie quātū ad localia absolute. in secūda parte ponit curam quantū ad localia per respectū ad membrū. secunda ibi (Et cū hoc apostema est in membro neruoso) pmo pars diuiditur itēz in partes tres. pmo ponit curam ipsius quantū ad pncipiū. secūdo quantū ad augmentū. tertio quantū ad statum. secūda ibi (Et quotiens additur egritudo) tertia ibi (Et apud statū perueniat) Dicit ergo pmo. Et cum factum fuerit illud. s. euacuatio r abstinentia. tunc oportet vt eius percussio in pncipio rē. hoc est tunc opz vt in pncipio administrent percussiuā admixta cum resolutiuis exiccatiuis stipticis. Juxta qd nō q in pncipio cuiuslibz apatis qntum est de se siue sit calm siue frigidū cōpetunt percussiuā fm q dicit Auicē. in pmo. r vt ē dcm fuit pus in tractatu apatum caloz. tñ in apostematibus calidis debēt poni percussiuā pura: sed in apatibus frigidis debēt misceri cū calidis stipticis. sicut ponit Auicēna in pmo. Sen 4°. in caplo de curatōe apatus in generali: eo q rōne materie frigide si percussiuā apponerētur pura in apostemate frigido iduraretur materia plus r infrigidaretur magis. r ideo debent admisceri cum calidis r stipticis. r debent esse iste medicine calide stiptice desiccatiue rōne flegmatis qd est humidū frigidū r viscosum. Et opz vt fricat locus. s. pmo anteqz ponat medicamen. r hoc fit vt aperiant pori. r per pns possit in membrū virtus medicine citius penetrare. Deinde. s. post fricationē administrent super ipm exiccatiua. i. resolutiua mixta cū aliquibus repercussiuis. Et nō opz vt ptingat ipm aqua: eo q aqua nocet ei ratiōe duplicis qualitatis quā habet. pmo: qz est nimis frigida r nimis percussiuā. Un nō solū nō competit in hoc apostemate. iō etiā vt dcm fuit pmo vitatur in apate calido sanguineo sicut in flegmone. Itēz

rum
tunc
opz
qz d
aqu
adm
cat
mo
nim
Auic
incit
in ac
med
ris r
pre c
toriē
eius
E
quo
stat
adm
ole
adm
ci r
bēd
ria
gie
cis
vic
for
cū
fur
bili
qb
ctur
ma
prio
bon
vt c
Au
dic
dicer
natu
aut h
pio
geri
i. ma
quāt
qd p
tunc
scri
poni
pozit
finis
hui
qz in
gis f
aceti
bem

num etiā rōne hūiditatis nocet ei. qz in isto apate compe-
tunt resolutiua exiccātia: aqua vero est humectatiua. r iō
opz vt non tangat illud apā aqua nec calida nec frigida.
¶ Et intellige hic qd dicit hic Auicē. de aqua simplici:
qz de aqua cōmixta non esset vtz sicut est aqua maris r
aqua cineris rē. ¶ Et de illis q sunt bona i pncipio est vt
administrent rē. qz illud medicamē rōne spōgie est exic-
catiū r resolutiū. vt dixit Auicē. rōne aceti est quodā-
modo repcussiuū: qz acetum est frigidū r siccū. licz nō sit
nimis frigidū cuz in eo sint quedā partes calide. vt ponit
Auicē. Itēz etiā acetū est bonū in hoc apostemate ratiōe
incisionis quā facit in materia flegmatica: aut p r infusa
in aqua baurach r cineris. ita q ex omnib⁹ istis fiat vnus
medicamen vt in fundat spongia in aceto r in aqua cine-
ris r baurach r administret. Et intellige q id medicamē
pre ceteris valet i materia ista flegmatica subtili vt mul-
totiēs sum expertus: imo adeo operabif q miraberis de
eius effectū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et quotiēs addif egritudo ponat acetum in
quo infundif spongia fortius parum. r apud
statum pueniat cuz ipso finis in fortitudine. r
administret solum cū spongia. r pmixtu cuz
oleis vebemētis resolonis r in illa hora iteruz
administra spongiā infusaz in aqua cineris fi-
ci r vitis r ilicis. r similibuz. r opz vt compre-
hēdat spongia omnia latera ne declinet mate-
ria ad latus aliud. r qñqz admistras loco spon-
gie cū nō inuenif pānū duplicatū in duab⁹ tun-
cis cū aqua cineris. r qñ assiduat sup ipm vna
vice post aliā fortasse sufficit. r aqua calcis ē
fortior. Et de illis q cōferit itēz est oleum ro-
cū aceto r sale r sulfure combusto. r ipm sul-
fur est bonum. r cicer cū aqua caulis est mira-
bilis iuanāti. r memitbe in pncipio solū et cū
qbusdā exiccantibus calidis est bonum. et stri-
ctura cuz ligamentis confert ei in quo non est
materia grossa. et opz in illa ligatura vt sit ince-
ptio ab inferiore ad supius. et succus myrti est
bonus in pncipio et bonitas eius post illud ē
vt cū eo conficiant medicie post.

¶ Auicē. ponit curā istius apatis quantū ad augmentū r
dicit. Et quotiēs addif. i. augmentat. s. id apostema hoc est
dicere quādo id apostema peruenit ad tēpus augmēti po-
natur acetū in quo infundat spongia fortius par. Ratio
aut huius est: qz quanto plus id apostema recedit a pnci-
pio r pcedit versus alia tempora tanto in ipso debent au-
geri calefactiua r exiccatiua. Nūc aut acetū qd est forti⁹
i. magis acre est magis calidū r magis desiccatiuum: qz
quāto acetū est magis acre tanto calidius etiā r sicci⁹ fm
qd ponit Auicē. in secūdo libro. caplo de aceto. Sic ergo
tunc quādo id apā puenit ad tempus augmēti debz pmi-
seri acetuz fortius par. (Et apud statum) In hac parte
ponit curā ipsi⁹ per medicas que competūt in alijs tem-
poribus. r dicit. Et apud statuz pueniat cum ipso. s. aceto
finis in fortitudine. hoc est q sit acetū fortissimum. Et rō-
huius est: qz in statu competūt ad huc magis desiccatiua
q in pncipio r augmēto. r ideo cū acetum quanto est ma-
gis forte tāto est magis desiccatiū. ideo in statu debz eē
acetū qd administret fortissimū. r permixtū cū oleis ve-
bementis resolonis sicut est oleū laurinuz r oleum de ru-

ta. Et de illis q conferūt vbiqz est oleū ros. rē. id medi-
camē si in eo miscerēt multū de oleo rosa. r aceto cōpete-
ret in pncipio vel in augmēto. si aut miscerēt de istis par
r multū de sale r sulfure. tūc esset bonū in statu. Et memi-
te in pncipio solū rē. Sic Auicē. cōfundit quōdam medi-
camen quod composuit in principio solum. Nam medi-
camē est mixtu ex repcussiuis r resolutiuis. Et strictura
cū ligamētis pfert ei in quo nō est materia grossa: qz quā-
do materia est multū subtilis. tūc p forte stricturā psumi-
tur r delitescit. Si aut esset materia nimis grossa nō cōsu-
mere. Et succus myrti ē bonus in pncipio. Intellige hic
mixtu cuz aliqbus calidis desiccatiuis. r bonitas eius. s.
succus myrti post id. i. post pncipiū est vt cū eo cōficiant me-
dicine post. i. medicine que conferunt post principium vt
sunt materie pdicte que administrantur in statu r in aug-
mento. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et cuz hoc apā est in mēbro neruoso spisso:
aut ligamēto: aut chorda pmisceatur in medi-
cinis qd icidat cum lenificatōe.

¶ Auicē. postqz posuit curā vndimie quantum ad localia
absolute. hic specificat predictam curam per respectū ad
membriū. Dicit g. Et cum hoc apostema rē. tūc opz vt mi-
sceatur in medicinis. s. predictis q incidat. s. acetuz est id
qd incidit cū lenificatōe. i. cum lenitate. hoc est dicere: q
quando id apostema est in membro neruoso spisso aut in
ligamēto aut chorda: tūc opz vt in medicis admisceatur
acetū lene r nō vult forte. r hoc est ratiōe membri in quo
est tūc id apā: qz acetū nocet talibus membris. r ideo opz
q tūc acetū non sit multū forte. Itēz qz si esset forte mul-
tum quādo apā esset in talibus membris cū id apā quan-
do est in istis mēbris spissis sit magis duruz r minus reso-
lubile ppter spissitudinem poroz istoz mēbroz posset
resoluere magis subtile r relinquere spissum r duruz: quia
acetuz multū forte fortiter exiccet. r ideo exiccaret subti-
le r relinqueret grossuz induratū. Sic g tunc in membro
neruoso spisso opz q acetū qd miscet cū medicinis sit le-
ne: sed in membro carnosio debet esse fortius: qz acetū nō
nocet membro carnosio sicut neruoso. Itēz etiā in mem-
bro carnosio materia magis est resolubilis cū sint pori ma-
gis apti r magis subtiles. r ideo in tali membro debz esse
medicina fortius exiccatiua: ppter qd r acetuz debz esse
in tali membro forte. cum tūc magis desiccet. vt dicit est
supra. Tunc sequit illa pars.

¶ Et qñ est cū hoc dolor ppter cām que dicta
est. tūc opz vt sedetur dolor in primis cum his
que sunt sicut ysopus humida et vinū coctuz:
et cerataria ex oleo et vt admistretur embroca
cum vino stiptico nigro.

¶ In qua parte Auicē. ponit curam quantū ad localia vn-
dimie que facta est a causa pmitiua. ¶ Juxta qd notādū
q vndimia facta a causa antecedēti nō differt in cura ab
vndimia facta a cā pmitiua nisi ratione doloris qui est in
vndimia facta a causa pmitiua. sedato aut dolore eadem
est postea cura vtriusqz. r ideo empla q ponit Auicē. por-
nit in vndimia facta a causa pmitiua sedato dolore. com-
petūt ēt in vndimia facta a cā antecedēti. Duo g facit Aui.
pmo pōit curā vndimie facte a cā pmitiua rōne doloris.
z^o ponit curā ipsi⁹ sedato dolore. z^o ibi (Et post id admī-
stret) Dicit g pmo. Et qñ cū hoc. i. cū isto apate est dolor
ppter causam que dicta est. s. ppter pcussionē vel aliam
cām pmitiua. tunc opz vt sedetur dolor in primis cū eis
que sunt sicut ysopus humida. ysopus humida est sordī-
cies r pinguedo illa que aggregat super lanā ylioz ouiu.
r apparet illa pinguedo maxime quādo lauatur lana: qz

quoniam illa lana lauat supnatat talis sordicies et illa colligit et
 reseruat. et talis est yfopus humida ad dntia yfopi sicce q
 est herba q vocat yfopus. Vocat aut talis herba yfopus
 sicca: qz est yfopis sicce. talis aut sordes et piguedo voca
 tur yfopus huida: qz est yfopis humide. et io qz yfop^o hu
 mida est yfopis calide et huide: vñ est resolutiuu lene. et
 talia sunt mitigatiua doloris q accidit ex attractoe et stu
 sione. ideo yfopus huida est bona in sedado in pn^o dolore
 vndimie que fit a causa pmitiua. Et vinuz coctum. i. sapa
 que est resolutiuu lene. et p^o vñ est mitigatiuu doloris. Et
 cerotalia ex oleo. itellige ex oleo resolutiuo leni sicut est
 oleu camomille: qz talia olea sunt q sedant dolores q acci
 dit ex causa pmitiua. et supple opz vt admistret. s. vinu co
 ctum et yfopus humida cu vino nigro stiptico: qz vinuz ni
 gru stipticuz desiccatur quodammodo et resistit fluxui humi. ad
 membru ratione sue stipticitatis. Unde bonu est miscere
 tale vinu cu yfopo humida et vino cocto que sunt calida et
 humida. Deinde cum dicit.

Et post illud administretur cum cinere et simili
 bus. et de epitbimatib⁹ bonis e vt sumat myr
 rba et liciu et cipi et aloes et crocus et acaria et
 boliarmei paz et pficiant cu aceto et aqua cau
 lis: et itez folia tamarisci et sal et oleuz et bolu
 arme. emplastrato cu aceto: et itez ei qde cui⁹
 aecessit dolor sumant sordes balnei et buliant
 cu aqua et inspisset cum calce q ponat in ea do
 nec fiat sicca massa mollis et liniat: et itez liniat
 tur loca cu oleo et ponat desup spogia: aut la
 na imbibita aceto: et liget sup ipm. et medica
 me de fermeto est iuuatiuz: et de eis que sunt
 iuuatiua e vt sumant folia lilij: et prerant bene
 et exprimant et supponant. est. n. mirabile: et
 filr alumu et liciu p^otrita cum aceto et aqua cine
 ris. et de epitbimatib⁹ fortis iuuamenti e istud:
 stercus vaccini et olibanu et storax: et ysnee et
 calamus aromaticus et spica et absinthium et
 oia iuuatiua et oes medicie predictae in areolis
 apatum rememorare in antidorario.

Auicē. ponit curā vndimie facte a causa pmitiua qñ do
 lor est sedatus. Dicit g. Et post illud. i. post sedatiōez dolo
 ris admistretur cu cinere. et silibus. i. curet cu desiccatiuis.
 et cum cinere et emplis similib⁹ resolutiuis et fortiter desic
 catiuis. et tūc Auicē. ponit illa empla desiccatiua. et patz.
 Ex dictis g appet q cura apatis flegmatici facti a cau
 sa pmitiua est pmo sedare dolore. et id fit cu resolutiuis le
 nib⁹ sicut sunt empla cala et huida tēperate. et io in pn^o ta
 lis apatis competunt resolutiua tempate qualia sunt cali
 da et huida tempate et nō cōpetunt in eo resolutiua et exic
 cantia fortia: eo q ista auerent dolore. Nā dolor q ac
 cidit ex stusione et a causa pmitiua mitigat cu resolutiuo
 leni et auget cum resolutiuo et exiccatiuo forti sicut pōt ap
 parere ex pdictis in tractatu apatum calidoz. et apparebit
 etiā p Auicē. in tractatu de attractoe et stusione. seda
 to aut dolore: tūc postea cōpetunt resolutiua et exiccatiua
 fortia qualia cōpetebant in vndimia facta a cā aīcedēti.
 Et ppter hoc Auicē. illa empla q ponit hic cōpetunt etiā et
 pferunt in vndimia facta a causa aīcedenti. Et itez ei
 cui antecessit dolor. i. apati flegmatico facta a causa pmi
 tiua sumat sordicies balnei et. et bec itellige iā sedato do
 lore. Tunc sequitur illa pars.

Et quādoqz confert mollitiei accēti in apati

bus pgnantiu vt submergat sumitas canne de
 qua fuit scope in aceto: et ponat desup. et me
 li⁹ eo est illud qd fit post p^otritōez ex chimoleda
 cu aceto et aneti: et de embrocis decoctio cau
 lisi et aneti: aut decoctio cortici citri.

In qua parte Auicē. postqz posuit curā quātuqz ad localia
 istius apatis vt est qdaz egritudo per se: in ista parte pōt
 curā quantū ad qdā localia vndimie vt est vñs aliaz egrit
 tudinē. et duo facit. pmo ponit curā ipsius vt est vñs pgnā
 tionē. et vt est vñs hydropisiz et aliaz egritudies cazesie.
 et ibi (Et mollitiei q est sequēs) Dicit pmo. et qñqz pfer
 mollitiei accēti in apatib⁹ pgnantiū. in pgnatibus ppter
 hūiditates flegmaticas corruptas exntes in corpore pro
 pter retētiōez menstruoꝝ solēt accidere et maxime in ex
 trematib⁹ lacertoꝝ vel membroꝝ sicut in pedib⁹ qdaz
 inflatōez ad modū apatis mollis flegmatici. et submerga
 tur sumitas canne et. p sumitates canne intelligit quosdā
 flores canaz partiaz. Et meli⁹ eo est id qd fit post contri
 tionē. hoc est. Et melius emplm est si isti flores non solū
 submergant in aceto: sed cōterant cum aceto et ponantur
 desuper. Deinde cum dicit.

Et mollitiei q est sequēs hydropisiz et egrit
 tudines alias qñ cura q est cause.

In parte ista ponit curā vndimie q sequit hydropisim et
 aliaz egritudies cazesie. Dicit g. Et mollitiei q est sequēs
 hydropisiz et egritudies alias. s. files vt sunt egritudies ca
 zesie querit cura q est causa. s. istaz egritudinū: qz qñ ista
 mollities est ppter istas egritudies cu p^otinue effluat ma
 teria ad illum locū q est causa talis mollitiei nō pōt cura
 ri nisi pus curet illa egritudo.

De nodis. CAP. III.

Nodi sunt duobus flegmaticis cōpre
 hendētes humores flegmaticos: aut
 generatos a flegmate q sunt sicut ca
 ro: aut sicut puls aut sicut mel: aut sicut aliud.
 et proprie qui eneniunt in curuaturis iunctura
 rum aut res dura.

Superius Auicē. determinauit de apostemate flegma
 tico qd dicit vndimia. In parte ista Auicē. determinat
 de nodis qui dicuntur duobus flegmaticis. et diuidit pars
 ista in partes duas. pmo determinat de nodis theorice.
 secūdo practice. secūda ibi (Nodoꝝ qui sunt glandosi)
 p^oima pars diuiditur in partes quattuor. In p^oma parte
 ostēdit quid sunt nodi et ex quibus generant. In secūda
 parte remouet quoddam dubiu incidēs. In tertia parte
 ponit differentiā inter nodationē nerui et nodū. In quar
 ta parte addit quiddā incidentaliter tangendo de cura.
 secūda ibi (Et nō est longinquū) tertia ibi (Et quandoqz
 accidit vt nodetur neruus) quarta ibi (Et multotiens ac
 cidit) Dicit pmo. Nodi sunt duobus. quid sit duobus du
 ctum est supra in tractatu apostematu calidoꝝ. ibi ergo
 inquire. comprehendentes humores flegmaticos q sunt
 sicut caro. et hoc est quando isti humores flegmatici sunt
 molles et subtiles. licet sint duri per respectuz ad flegma
 quod est in vndimia: aut res dura. i. aut sunt facti ab hu
 morib⁹ flegmaticis qui sunt facti sicut res dure. et hoc est
 quādo flegmata aduruntur vt qñ est subtile resolutiuuz
 et remanet spissum grossuz. Sic g ex dicto Auicē. appo
 ret q nodoꝝ quiddā sunt lenes et qdam duri.

Non est lōginquū quin necessariū faciat eius
 obuiatio eē melācolicā: vtz nos posuimus eā
 flegmaticā: quoniā radix illius duri est flegma

nota de sterore: uac
 no est n. sumia res
 in fuyitaxay. apofe
 ma. hie in dolori
 dafigne. Et talis
 vñs debet esse. mē
 mesi

dinem egritudinum eorum et propter complures eorum etiam: neque sufferunt aliud nisi perforationem.oportet ergo in istis ut perforent eorum nodi et extrahatur quod egredietur ab eis. et neque presumas de cisti: imo pone in eo omni die postquam egredietur illud quod aggregat oleum cum butyro tepidum. nam cistis putrescit et egredietur per se. De bona autem curatione mellini fauosi est ut incipiatur et euaporetur cum aliquo calido. deinde emplastretur cum passis enucleatis et melius est ut excozietur cutis: deinde ponantur super eas emplastra. et fortasse consequitur medicamen acutum in excoziatione cutis finem notum sicut calx et sapo et cinis et alia de illis que currunt cursu eorum de illis que dicta sunt in erumpentibus exituras. et iterum sumantur calcis. 3. iij. et fecis vini aduste. 3. ij. et nitri. 3. ij. magre. 3. i. ferueat in aqua cineris ebullitionibus paucis et ponatur in ampulla de plumbo et roretur semper ut non exiccetur. Et hoc medicamen est bonum iterum altheolil et gladiibus et similibus. et est ut sumatur ellebori et arsenici rubei ambozum ana partes duas et corticium eris partes quattuor. et fiat ex eis linimentum cum oleo rosa. et sumatur ex semine vrtice et corticibus eris et arsenico cum oleo rosa. Et de emplastris bonis iterum mellino et omnibus exituris calidis et in quibus est humor lenis est illud. i. Re. laudani et galbani et bdelij et sorditici vasis apis et glutinis alborin equales partes: sumatur ex istis et ex solutis sine plurima mordicatione. et sumatur baurach et medietas eius ellebori et fiat ex eo emplastrum ex cera et oleo rosa. Et iterum calcis pars. i. colcotar pars. i. arsenici pars. i.

In qua parte Auic. ponit curationem nodorum qui dicuntur mellini. Dicunt autem isti nodi mellini. quia in istis est flegma collectum ad modum mellis. quia est ex flegmate quod quasi conuersum est in putredinem: et secundum modum curationis istius nodi curantur omnes nodi in quibus aggregat flegma sicut pus aut aliud simile. Et illo. s. primo Auic. ponit quoddam ingenium quod debet attendi circa perforationem nodi mellini. Dicit ergo. Et in mellino quidem quod est de exituris. Dicit autem Auic. quod est de exituris. quia in nodo mellino flegma iam quodammodo est conuersum in quoddam putredinem ad modum saniei. et ideo nodus mellinus est de genere exiturarum. et intellige hoc sicut de cetero pus fuit in tractatu apertum calidum quod aperta flegmatica raro conuertuntur ad exituras: eo quod flegma raro conuertitur in sanie. Aliquam tamen pueniunt ad maturationem et exituram ut si cum humoribus flegmaticis sit admixtus aliquid humorum subtilium calidum qui perducatur ad digonem illos humores flegmaticos. et isto modo est in nodo mellino. nam cum illo flegmate admiscetur aliquid calidus humor ratione cuius ille nodus puenit ad quandam digonem et maturationem. et potest dici tunc de genere exiturarum. Et multi quidem de habentibus. In isto. s. Auic. ponit quoddam ingenium curationis per incisionem per respectum ad quosdam hoies qui non

tolerant excoziationem nec medicinas. et per quod dicit. Et intellige hic quod iste. s. potest adaptari pluribus speciebus nodorum sed maxime adaptatur nodo mellino de quo dictum est eo quod in isto nodo mellino maxime potest fieri perforatio sine excoziatione cum sit de genere exiturarum. et extrahitur etiam faciliter id quod est in eo sine excoziatione cum sit liquidum et mobile: ita quod non remanet ibi nisi kistis. et kistis postea cadit ponendo iterum putrefactiuum: sic dicit Auic. s. in nodis duris non potest bene extrahi quod est in eis sine excoziatione propter duritiam eorum: nec est kistis. et residuum nodi potest et eradicari sine medicinis acutis propter duritiam eorum. et ideo id quod dicit hic Auic. maxime adaptatur nodo mellino. De bona autem curatione mellini fauosi. In isto. s. Auic. positus ingenium curationis circa incisionem nodi mellini specialiter persequitur curam nodi mellini ponendo speciales medicinas: quarum quedam competunt post eruptionem ipsius cum ferro. quedam autem sunt ipsemet erumpentes stantes loco incisionis ferri. Dicit ergo primo. De bona autem curatione mellini fauosi. dicit fauosi. quia in eo aggregatur flegma ad modum faui. est ut accipiatur supple post perforationem cum ferro ut ipsemet Auic. dicit statim post. et vaporatur. i. iungatur cum aliquo oleo etc. hoc fit quia id oleum mitigat dolorem incisionis et putrefacit kistim que putrefacta egreditur postea per se sicut dicit Auic. pus. Et forte consequetur. Dicit ponit medicinas stantes loco perforationis ferri. Dicit ergo. Et forte consequetur medicamen acutum in excoziatione cutis. i. in eruptione cutis finem notum. i. in erumpendo ipsum. et tunc ponit Auic. medicinas erumpentes. et per hoc medicamen iterum est bonum. thelul. i. verrucis. Et de emplastris bonis. Item in mellino et in omnibus exituris calidis in quibus est humor lenis. dixit signanter in quibus est humor lenis. quia in quibus esset humor grauis et grossus et durus id emplastrum non esset sufficiens ad erumpendum cum non sit fortis acuitas. Et ex hoc quod dicit hic Auic. apparet quod in nodo mellino est admixtus aliquid humorum calidus ratione cuius venit ad digonem et maturationem aliquam: sicut dictum fuit prius. Et intellige quod id etiam emplastrum vel unguentum quod hic ponit Auic. non solum esset rumpitium talium exiturarum. sed etiam esset optimum attractiuum et mundificatiuum post eruptionem earum. Et ex solutiuus. i. ex rumpitiuis sine plurima mordicatione etc. Tunc sequitur illa pars.

Glandulas autem que similes sunt alfillac: et sunt species nodi si tibi est pole extrahere extrahere sic alfillac: et non fiat inde nocumentum nervo aut membro vicino fac. Et si fuerit in manu et pede et in loco coniuncto cum nervis et chordis non presumas extrahere ipsum: quoniam faciet cadere patientem in spasmus: immo contere ipsum et constringe super ipsum cum aliquo cui sit grauitas donec maturet eum. Et signum eius est quod huiusmodi comprehensio super ipsum stupefacit membrum.

In qua parte Auic. ponit curam nodorum qui dicuntur alfilla. exponitur autem alfilla. i. nodus habens humiditatem subtilem. Dicit ergo Auic. glandulas autem etc. Exponit glandulas. i. nodos. dictum enim fuit prius quod sub nodis quodammodo comprehenditur glandula. et ideo per glandulas bene possunt intelligi nodi. Et potest etiam hoc intelligere de glandulis proprie que absolute vocantur glandule. quia aliquando glandule assimilantur talibus nodis: et tunc eodem modo curantur sicut illi nodi. que similes sunt alfilla hoc est que sunt similes talibus nodis habentibus humiditatem subtilem. et inueni etiam expositum in quibus

busdam sinonimis silla. i. apostema qd qsq multu auge/ tur: in pn: sic sicut glandula sz ista expositio icluditur in pma. qz tale apostema qd augef qd est in pncipio sicut gla dula no est nisi nodus. ex hūiditate subtili flegmatica ex trabe sicut asilla rē. Et si fuerit in manu r pede r loco rē. imo contere ipm r cōstringe ipm cū re cui sit grauitas sic cum plumbo: vt dicit in sequenti caplo donec maturet. i. donec digerat euz. Et signū eius. i. signū q pfecte cōstrin/ gitur r terif nodus a tali re graui est q compressio super ipsum. i. super nodū stupefacit membrum.

Sed hic dubitatio est de eo qd dicit h Auic. donec maturet eum qz dices tu quō plumbū maturat talē nodū: imo videt q sit fridū qd deberet potius ipm idurare. Ddm est q qñ Auic. dicit. donec maturet eū nō appellat hic digerere cōuerte/ re nodū ad saniē. sz appellat hic digerere pparare talē no dum ad sparsionem. cū eniz in isto apate qui vocat nodus flegma sit collectuz coadunatu in vno loco cū plumbū sit valde ponderosum si stringat sup id apostema fortissime tunc laxabitur id r disperget id in partes minutas. r tunc qñ sic erit sparsus in pres minutas. natura citius resoluet illuz nodū sic sparsus. Et ideo itellige sicut dicit Auic. q digerit ipm. qz ipm pparat ad sparsionem cuz sit graue. r hoc maxime fit vt ponit Auic. in sequenti cap: si precesserit aliquod epithima digestiuū q mollificet illū noduz. r pos tea supponat plumbū. qz vt dicit ibi. plumbū est cā pbi bens digonē si nō pcesserit ipm aliqd epithima digestiuū r mollitiuū eo q plūbus qñ nō iuenit mollificatū nodū i durat ipm plus. Sic g apparet q nō intelligit hic quādo dicit q plumbū maturat qz cōuertat noduz in saniez. nec etiā qz molliat ipm: imo qz ad hoc est prohibens dige stionem sicut dicit iferius. sed intelligit hic q maturat qz pparat ipz ad sparsionē p quā pparationē natura facilius ipsuz resoluit. r debet administrari: vt dictum est: plumbuz post administrationē epithimatis digestiui.

De glandulis. CAP. VI.

Glandoz generat in qbusdā mēbris apā glandulosuz sicut auellana r nux r minus eis r multoriens sup volam manus r sup frontem: r est in princi plo taliter q cuz super ipsum fit compressio se/ paraf. deinde redit multotiēs r multiplicat: r fortasse nō redit. Et cura eius est de genere cu rationis nodoz. Et qñqz sufficit vt cōteratur r comprimatur. deinde super ipm stringatur plumbuz grauis stricture: qñ digerit ipsum r pprie quando linitur super plumbo epithima digestiuum de illis que sequuntur. Et opz ite/ rus vt stricture administrat post eius digonē: qñ illud est cā pbi bens reditionem.

In isto cap: determinat Auic. de apate glādofo. r nō itel ligas hic apā glādosuz qz fiat in locis glandosis. qz de tali apate determinatū est supra sz itellige apā glādosuz hoc est ipsa glādula. Un in isto cap: determinat de glādulis q qdē nō solū nascunt in carnib: glādosis: sed et possunt oziri in alijs locis. Verū est tñ vt plm nascunt in locis glādosis. r differt glādula a scroffula: eo q scroffula est ex mā magis dura r est magis nexa r min: sepata a carne qz glandula. Differt aut a nodis qz nodus vt plz fit in locis duris r i iū/ cturis r curnaturis. sz glādula vt plm fit in carnibus glan dosis sz etiā possit oziri in alijs locis. Iterū etiā glādula ē ex flegmate minus duro qz sint nodi duri. r ex fteate magi

duro qz sint nodi mellini r hū. Et in isto caplo Auicē. duo facit. pmo oñdit quid est id apostema glādosuz. Scdo ponit curā. r vt ruzqz p3 per se per ea que dicta sunt.

De pustulis glādosis. CAP. VII.

Acidunt etiam quandoqz pustule glā dose parue: r earum cura est ipsaruz contritio r expressio eius quod est in istis: r stringere plumbum super eas.

In isto caplo determinat Auic. de pustulis glādosis. r p3 nō dicit p ea que dicta sunt rē.

De fugille. CAP. VIII.

Fugille est de genere apatum glandu/ losorum r quasi hoc noie appropria/ tur illud qd fit post aure. Et nos qdē iam diximus sermonez vsem in omnibus que currunt cursu eius. Et cura eius est cura predi cta in caplo apatum glandularū r in apatibus que sunt post aurem. Et de illis que sunt ei p/ pria est cinis limaciaryz confectus cū antiquo adipe non salito. Et huic quidem medicine nō est par. Et iterum cinis mustele permixto in eo cerato cum oleo de lillo r antiquatur r ad/ ministratur r confert a scroffulis etiam.

In isto cap: determinat Auic. de quodā apostemate glā dofo vt appropriaē cuidā loco determinato. s. carni glādose q est post aure. Dicit g. fugille rē. r hoc noiatuz fugille ap/ propriaē rē. Sicut g fugille hoc noie dicit apostema glan dosuz vt fit post aure. nā fugil. i. radix. ide fugille qd idem est quod apostema existens in radice auris. Et nos quidē iam diximus sermone vsem in omnibus que currunt cur su eius cura predicta in cap: apostematum glandularum .s. in predicto tractatu in quo determinauit de apostema tibus calidis. ibi enī fecit quoddaz caplm ppiū de apati bus accidentibus in carnibus glandosis. Et in apostema tibus que sunt post aures supple in lib:3: quādo determini nauit de egritudinibus aurium facit quoddam caplm p/ priuz de apostematibus que fiunt post aures. r de eis que sunt ei ppa. i. isti apostemati quod dī fugille ē cinis lima/ tiarū. i. cinis testarū limatiarū cum adipe rē.

De scroffulis. CAP. IX.

Scroffule simulantur nodis sed diffe/ runt ab eis in hoc q non sunt separate sicut nodi: imo sunt suspense cum car ne. Et plm quidem accidunt in carne molli. r est eis iterum velamen nervosuz: r fortasse sic scroffula vebemētis magnitudinis. Et fortas se ex vna earum generantur plures et similan/ tur in hoc arbeelit: et qñqz ordinantur nodi: et fiunt sicut cingulus pendens ex collo ad vnaz prem et quasi sint racemus.

Superius Auicē. determinauit de nodis r glandulis. In isto ca: deteriat de scroffulis. r p deteriat de scroffulis theozice. z: practice. scda ibi (Radix sup quaz.) In pmo caplo Auicē. ponit plures. s. sed in pmo. s. Auicē. compa/ rat scroffulas ad nodos fm conuenientiam r differentiaz r dicit scroffule simulantur nodis itellige hoc de nodis duris: nō aut lenibus. nā scroffule similanē nodis in duo/ bus. simulantur in figura. qz in rotunditate r duritie maxi me simulantur: qz vtriqz sunt ex flegmate indurato. r tūc

nota de plumbo qz omnia q mirabili le obtinet resolu sione.

Auic. ponit differentiam inter bec. vna est a pte situatiōis qz scroffule sunt magis suspēse cū carne q̄ nodi. nā vt dicit Auic. in p̄mo. nodi z glandule sunt sepati a carne in q̄ sunt. scroffule sunt retente z suspense cū superficie carnis. Aliam d̄iam ponit Auic. a pte loci eo q̄ nodi vtrplm fiunt in immaturis canaturis z in mēbris duris. scroffule autēz vtrplm fiunt in carne molli z dicunt molles vt iquina z subassel. z caro que est post aures z est eis. s. scroffulis. Iterū velamen neruosuz. i. kistis sicut est in nodis. vnde in hoc nō differunt scroffule z nodi. s. in kisti: s. differūt in alyis. Aliā d̄iam ponit ex pte q̄titatis nam scroffula fit fortasse vebementis magnitudinis. nodus aut̄ raro excedit q̄titatē multā. Aliāz d̄iam ponit ex pte numeri. naz ex vna scroffula generantur plures z simulant̄ in hoc alteil. i. porcis z verrucis. Et q̄nq̄ ordinant̄ nodi exponē hic nodi. s. scroffule. qz de istis hic itelligit Auic. sicut apparet p̄ ordinē verborum suoz z etiā fm verū qz scroffule sunt ille que q̄nq̄ ordinant̄ z fiunt sicut cingulus zc. nodi autē vtrplm fiunt singulares. Apparet ḡ conuenientia z differentia inter nodos z scroffulas.

Et scroffule ad vltimū sūt glādule sclerotice.

In isto. s. ostendit vtr̄ quid sunt scroffule. z dicit. scroffule ad vltimū. i. vniuersaliter sunt glandule sclerotice. i. glandule idurate. z ex hoc quod hic dicit Auic. apparet qz scroffule z glandule conueniunt in omnibus proprietatibus predictis quas appropriauit scroffulis. sed glandule z scroffule differunt in duritie. quia glandula est ex flegmate minus duro q̄ scroffula. Iterum etiam differt ratione situs. quia glandula est separata ab eo in quo stat. scroffula autem est aliquo modo annexa. cum ergo glandula z scroffula non differant nisi in duritie z in situ z in omnibus alyis proprietatibus conueniant. scroffule ergo ad vltimum sunt glandule sclerotice.

Et de scroffulis quidem sunt quibus associatur dolor z est difficilis curationis: z fortasse in eius curatiōe ē neēia p̄foratio z putrefactio.

In isto. s. Auic. ponit quādas diuisiones scroffularū: z a parte accidētū: z a pte m̄ae. nam scroffularū quedā sunt cum dolore. z sunt ille in quibus cum m̄a earū est admixta m̄a calida. z iste scroffule sunt difficilioz accidētū: sed sunt leuioris curatiōis que si debēt resolui citius resoluntur ratiōe materie calide admixte. si autē nō resoluntur per se cum medicinis sed sit necessarius eis eruptio z eradicatio de suo loco etiā citius curantur. qz rōne humoris calidi sibi admixti pueniunt ad maturationē z ad digestionē. vnde faciliter erumpuntur z etiā eradicantur. Alię autem sunt scroffule que nō sunt cū dolore. z iste sunt difficilis curatiōis supple z leuiorz accidētū ppter causas cōtrarias. Et addit Auic. qz fortasse in curatione istius est necessaria perforatio. s. cuz medicinis putrefactiuis quales sunt medicie caustice: quasi velit dicere Auic. qz scroffule que sunt sine dolore nō ita resoluntur sicut ille que sunt cum dolore: imo idigent multotiens p̄foratione z putrefactione. scroffule autē que sunt cū dolore rarius idigēt. z iō sūt facilioz curōnis q̄ sunt scroffule q̄ sūt sine dolore.

Et homines vebementius expositi ad habēdas scroffulas in partibus colli z capitis sunt curta habentes colla humidarum complexionuz. z loca in quibus generantur plus scroffule sunt collum z subascelle. Et videtur qz non noientur scroffule nisi propterea qz multum accidunt porcis ppter gulositatē eoz aut ppea qz figura eaz fm plm assimilāt porcis.

In isto. s. Auic. ostēdit in gbus hominibus maxime generantur scroffule z in quibus locis. z patet quod dicit. qz quādo aliquis est humide complexiōis z maxime si hz ce rebzum humidū. z cum hoc hz colluz curtuz cito recipit z ifluitur supfluitas cerebri in collo ex qua supfluitate fit scroffula. Et videtur qz in isto. s. Auicē. ostēdit cām quare nomiant̄ scroffule. Et causa ē vt dicit Auic. qz scroffule vob plurimuz accidunt porcis ppter gulositatē eoz. qz ratione gulositatis generantur in eis isti humores grossi ex quibus generantur scroffule. z iō qz vtrplmū accidunt porcis denoiantur a porcis. scroffula enim. i. porca vel denominat̄ etiā scroffula a porcis: qz figura earū assimilāt porcis. vñ denoiantur scroffula a scroffa que porca est.

Et saluiores scroffule sunt que accidunt ifantibus z grauiores earū sunt q̄ accidunt iuuenib⁹.

In isto. s. comparat scroffulas adinuicem penes bonitatem z maliciam rōne corpoz in quibus accidunt. z dicit. Et saluiores scroffule sunt ille que accidunt ifantibus. z causa huius est. qz facilius resoluntur propter humores quos habēt resoluibiles. z hoc est ppter molliciez ipsoz humorū z ppter raritatē poroz z grauiores ipsarum que accidunt in iuuenibus. z hoc est qz sunt ex materia magis dura: qz humores sunt magis duri in iuuenibus q̄ in pueris. Intellige autē cum dicit Auic. Et grauiores earū sunt que accidunt in iuuenibus per respectuz ad eas que accidunt in pueris non autem per respectum ad eas que accidunt in senibus. qz grauiores sunt adhuc ille que accidunt in senibus eo qz virtus est in eis debilioz z cutis spissioz z humiditates etiā sicciorez. z q̄to pl̄s p̄cedit̄ versus etatē tāto scroffule q̄ accidunt̄ i illa etate sunt grauiores z difficilioz curationis.

De cura. CAP. II.
Radix super quam est fiducia in curatione habentiu scroffulas est euacuatio z subtiliatio regiminis. z de euacuatiōe laudabili est vomitus: z est necessarius solutione educere flegma grossum: z p̄prie cū pillulis nominatis algnafili: z iterum sumantur turbib⁹ z zinzī. z zuccari partes equales z bibantur vsqz ad. 3. ij. z hoc quidem est cū hoc qz soluit flegma grossum non calefaciens neqz intestinorum faciens rasuram: et flobotomia iterum est iuuatiua. et oportet proculdubio vti fiat ex cephalica.

Superius Auic. determinauit de scroffulis theorice. hic determinat de eis practice. s. q̄tum ad curam. z diuidit̄ pars ista in pres duas. p̄mo ponit curā scroffularū q̄ntū ad v̄lia. z q̄ntū ad localia. z ibi (Et omnino regimen scroffularū.) p̄ma pars diuiditur in pres quattuor. In p̄ma parte ponit Auicē. regimen vniuersale scroffularum q̄ntū ad eūonem totius corpoz. sc̄do ponit regimē ipozum quātū ad cibos z potus z alias res nō naturales. tertio ostēdit qz ventosatio que est quedam euacuatio ex loco nō est cōueniēs patiētibus scroffulas. q̄rto addit quādas quod p̄tinet potius theorice q̄ practice. sc̄da ibi (Regiminis vō subtiliatio) tertia ibi (Et ventosatio est icōueniēs.) q̄rta ibi (Et multoties gdez redeūt.) Dicit ḡ p̄mo. radix supple p̄ma. qz p̄ma radix curatiōis scroffularum z aliarum etiā egritudinū vtrplmū est regimē eūonis z cibi z potus eo qz illa sunt sic v̄lia p respectuz ad alia. v̄lia aut debēt p̄cedere oia p̄cularia. z hoc est qd dicit Galiz. de ige. Ulez aut doctrinā nō obliuiscaris vt p oia valeas

Aluic. Latine
porcum sonat,
verruca

proxi ad esero
ffulas.

Tractatus .II.

particularia opari. Radix g̃ p̃ma sup̃ quā ē fiducia in cura-
tione habētū scroffulas est euacuatio ⁊ subtiliatio regimi-
nis. ⁊ de curatione laudabili est vomitus.

Sed dubitatur de isto dicto Auic. qz scroffule
ṽplm̃ fiunt in p̃tribus colli sic
apparet ad sensus. mō videt̃ q̃ sicut appet ad sensus eua-
cuatio p̃ vomitū sit illaudabilis ⁊ nō cōpetat. qz Auic. dicit̃
in isto cap̃lo statiz post. q̃ h̃is scroffulas abhorreat oē qd̃
replet caput mā. nūc aut̃ vomitus replet caput mā. Dicit̃
enim Auic. alibi. s. in p̃ canone. fen 4. cap. ii. q̃ vomitus
in q̃tum mūdificat stōm cōfert. in q̃tum vero reducit māz
ad caput obest egritudinibus capitis. g̃ tūc cū vomitus re-
ducit mā ad caput ⁊ repleat ip̃m nō est eūo laudabilis
habētū scroffulas. Iterū etiā si cerebrū ⁊ caput sit reple-
tū materis vomit̃ mouet illas māz que sunt in cerebro
⁊ reducit ad p̃tes colli ⁊ gutturis. est g̃ maioris additionis
in scroffulis. nō est g̃ eūo laudabilis. ¶ Sal. 13. de inge.
dicit. q̃ solo ventris est inutilis iestinis tumefieri incipien-
tibus: ⁊ puocatio vrine vel mēstruoz nō competunt ma-
trici vel vulue si fuerit tumefacta. s. sicut vomitus in pas-
sione ani vel vulue māz ab eis remouet similiter solo vē-
tris mā ab oib̃ membris capitis repellit. Et reddit rō-
nem hoz in quodā verbo p̃us posito. Dicit eniz qz rō de-
monstrat mā ab eis ad remota loca remoueri debere ⁊
nō vt materia aliunde trabatur ad ea. p̃ hec g̃ verba Sal.
videt̃ q̃ vomitus d̃z administrari in passionibus inferiori-
bus: nō aut̃ in superioribus. Solo aut̃ vētris d̃z administra-
ri in passionibus superioribus. videt̃ g̃ per hec oia q̃ eua-
cuatio p̃ vomitū sit illaudabilis patientibus scroffulas.

¶ Dōm est q̃ vomitus est euacuatio laudabilis patienti-
bus scroffulas. d̃z tū fieri vomitus q̃ corpus ⁊ caput non
sunt multuz repleta humoribus ⁊ materis. qz si esset coz-
pus repletū tunc p̃pter vomitū repleret̃ plus caput. qz cū
p̃ vomitū: vapores petant caput ⁊ ip̃m repleant si coz-
pus esset nimis plectozicū repleretur caput ⁊ partes p̃pinque
capiti nimis vaporibus. Iterū etiā si caput est nimis reple-
tū tunc cū p̃ vomitū fiat cōmotio humorū qui sunt in capi-
te cōmouerent̃ illi humores sup̃ hūditates in capite ⁊ du-
cerent̃ ad p̃tes colli ⁊ gutturis. ⁊ p̃ oīs auerent̃ scroffu-
le. d̃z ergo fieri vomitus capite ⁊ corpore ex̃ite nō multū
plectozico. d̃z etiā fieri vomitus cū facilitate ⁊ non cū ni-
mia violentia. qz q̃ fit cū violentia fit nimis magna cō-
motio circa p̃tes capitis que cā est attrahendi humores ⁊
materias ad illa loca. ⁊ p̃ oīs. tunc est causa augēdi scrof-
fulas his duobus suppositis. s. q̃ vomitus fiat cū facilita-
te ⁊ etiā capite ⁊ corpore ex̃ite nō multū plectozico. Dico
q̃ vomitus est euacuatio laudabilis patientibus scroffu-
las. Et rō huius est. Dicit eni Auic. in p̃mo. fen 4. ca. ii. d̃
vomitū q̃ vomitus s̃m modū purgatiōis p̃me est purga-
tio solius stōi. s. aut̃ modū purgationis sc̃de est purgatio
capitis ⁊ totius corporis. Dicit̃ aut̃ vomitus esse p̃ma pur-
gatio ipsius stōi. qz p̃mo eradicat humores existentes in
stomaco. ⁊ maxime eradicat humores grossos ⁊ viscosos
existentes in stomaco generatos ex indigestione. talibus
eniz humoribus maxime adhibetur vomitus. Dicit̃ aut̃
esse sc̃da purgatio capitis ⁊ totius corporis: qz secundo
preseruat caput ne ledatur a vaporibus malis qui veniūt
a stomaco: ⁊ preseruat etiā caput ⁊ corpus a malis humo-
ribus qui generantur in stomaco. Lū g̃ scroffule generen-
tur ex humoribus grossis ⁊ viscosis ⁊ ex malitia digōnis
que fit in stomaco ⁊ vomitus eradicet tales humores di-
gestos in stomaco. ⁊ p̃ oīs preseruat caput ⁊ corpus a tali-
bus humoribus ex quibus fiunt scroffule. Est ergo vom-
tus euacuatio laudabilis patientibus scroffulas. ¶ Tūc
est respondendū ad rōnes que pbant h̃rium. Ad p̃mā rō-
nem cū tu dicis q̃ vomitus replet caput mā. ¶ Dōm q̃

De cura scroffularum

43

capite ⁊ corpore nō multū plectozico existente vomitus
maxime si sit facilis nō replet caput mā de qua fit curan-
dū: imo preseruat ip̃m a vaporibus ⁊ humoribus indige-
stis generatis in stomaco qui sunt causa scroffularū. vnde
⁊ dato q̃ vomitus reducat aliquos vapores ad caput ni-
hilominus maius est illud iuuamentū q̃ sit nocumentuz
qd̃ affert. ¶ Ad sc̃dm̃ argumentū p̃z responsio q̃ d̃z fieri
capite existente nō multū repleto. ¶ Ad tertiū argumen-
tū est dōm q̃ sine dubio vomitus plus cōfert egritudini-
bus inferioribus q̃ egritudinibus superioribus qz diuertit
⁊ euacuat. nihilominus tū bene confert superioribus. ⁊ hoc
quādo corpus ⁊ caput nō sunt multū repleta. ⁊ ideo d̃z fie-
ri post solonem ventris. sicut etiā aliquādo facimus eua-
cuationē ex loco quādo corpus nō est plectozicū. Galien⁹
aut̃ ibi intelligit quādo corpus est plectozicū ⁊ in p̃ncipio
egritudinis. qz tunc d̃z fieri diuersio non p̃ p̃pinquā sed p̃
longinquā. Et est nec̃ium solone educere flegma grossuz.
qz enim de tali flegmate fiunt scroffule: vt dōm̃ est supra.
⁊ p̃prie cū pillulis alquaili que sint ille pillule ego ignoro
qz nonduz eas inueni. nec Auicē. in q̃nto. de eis facit men-
tionē de isto nomine. verū est tamē q̃ in quibusdā sinon-
imis ego inueni expositū alquasilli. i. morphee alba. ¶ Un-
de tunc exponemus cum pillulis alquasilli. i. cum pillulis
morphee albe que cōpetūt ad purgandū humo. morphee
albe. nam pillule que cōpetunt morphee albe debēt pur-
gare flegma grossum: sicut apparet per Auic. in 7. fen. de
decoratione cap. de morphee. Et ideo qz pillule morphee
albe purgāt flegma grossum: ideo competunt etiā in pur-
gatione habentiū scroffulas in q̃bus idigemus euacuare
flegma grossum. Si ergo exponatur alquasilli. i. morphee
albe nihil incōueniens sequitur: imo potest verum esse. sed
vtrum ita sit ignoro. qz non inueni adhuc exposituz nisi i
q̃busdā sinonimis magistralibus. ¶ Et flobotomia ite-
ruz est iuuatiua. ¶ Sed tu dicis hic quomō flobotomia
est etiā iuuatiua cū scroffule fiāt ex humoribus flegma-
ticis grossis ⁊ ex malitia indigestionis ⁊ h̃s causis frigidis
in quibus non p̃petit flobotomia: imo d̃z euitari. ¶ Dicē-
dum est q̃ Auic. dicit. Et flobotomia iterū est iuuatiua q̃
Auic. non intelligit q̃ sit iuuatiua omnibus scroffulis ab-
solute. sed tu debes distinguere s̃m q̃ Auicē. distinguit in
predicto capitulo. ⁊ etiā distinguet in cura. qz scroffule:
vt dictū fuit quedā sunt sine dolore in quibus non est co-
adunata materia cala. ⁊ in talibus credo q̃ nō multū cō-
petit flobotomia p̃pter rōnē dictā. s. alie sunt in q̃bus est
materia calida admixta que sunt cū dolore. ⁊ in talibus
flobotomia ex cephalica est iuuatiua ⁊ etiā medicie. vt postea
dicit Auic. in talibus non debēt esse sic calide complexio-
nis sicut in alijs scroffulis. ⁊ etiā in talibus scroffulis cre-
do q̃ intelligit Auicem.

¶ Regiminis vero subtiliatio est q̃m opz deul-
tet cibos grossos ⁊ potū aq̃ sup̃ eos ⁊ nauseati-
uā satietatē ⁊ replonez ⁊ toleret famē q̃tū pōt
⁊ abhorreat oē qd̃ replet caput materia: ⁊ oz
vt custodiat p̃paratus eis caput ab eo qd̃ facit
currere ad ip̃m materias ex p̃parationibus fa-
cientib̃ currere: sicut p̃sternere se super faciē:
⁊ curuare se sup̃ genua pl̃re: ⁊ h̃e puluinar
planū: ⁊ ab operatiōib̃ q̃ trabūt māz ad caput
sicut locutio plurima ⁊ dolor capitis ⁊ rixa.

¶ In isto. s. Auic. vt p̃us dicebatur ponit regimē ṽle scrof-
fularum q̃tum ad cibos ⁊ potus ⁊ quedā alia. ⁊ p̃z q̃ dicit̃.

¶ Et ventosatio est incōueniens patiētib̃ scrof-

fulas fm plm: z illud ideo qm no est ei possibi
le vt euacuet ex ma q est in scroffulis z q cur
runt cursu eius: imo trahit ad eas z ingrossat
ipsas p id qd extrahit de sanguine subtili.

In isto. s. Auic. ondit qd vetosatio no est conueniens scrof
fulis. Et ca qua ponit Auic. est. qz no est possibile vt vento
satio euacuet ex ma scroffularu. qz vetosa: vt dicit Auic. in
pmo. fen 4. cap. de ventosis circa pncipiū. vetose extra
hunt a loco vbi apponunt sanguine subtilē plusq grossū.
Scroffule aut fiunt ex humoribus grossis z duris. g non
est possibile vt ventosa euacuet que est ex scroffulis. z que
currūt cursu ei. ergo nec est possibile vt euacuet maz reli
quoz apatū q sunt filia scroffulis sicut sunt nodi duri z se
pbyros zc. Iterū etiā ventosa cū hoc qd no euacuat ex mā
scroffularū attrahit mā ad eas. z p nīs augmentat eas.
Iterū etiā euacuat sanguine subtilē z derelinqt grossum.
z sic est cā vt magis idurent. nō est g bona ventosatio pa
tientib? scroffulas. Addit aut Auic. fm plm qz forte aliqñ
nō esset icōueniens vt in scroffulis spāliter que sunt cali
de cōplonis in gbus esset admixtus sanguis subtilis. sz qz
hoc raro cōtingit. ideo fm plm ventosatio est icōueniens
eis. Intellige tñ vltorius qd quādo Auic. dicit qd ventosa
tio est icōueniens patiētibus scroffulas. qd itelligit de vē
tosatione que fit sup locū egritudinis. nō autē itellexit de
ventosatiōe que fit ad diuertendū mā ad alia loca. vt si
aliquis habet scroffulas in pte anteriori colli tunc vento
satio q fieret in loco posteriori nō esset mala: imo esset bo
na. eo qd diuenteret māz. Et B intellige in corpore optime
exite euacuato. z p eūonem z flōmiaz. Et nō solū talis vē
tosatio est bona: imo qcūq diuersio z deriuatio est bona.
z ppter hoc in pueris patientibus scroffulas multotiens
facimus abluere caput cū lexinio forti vt frangat cutis z
trahatur materia illa ad cutim capitis. liberat enim eos
z facit delitescere scroffulas.

Et multoties qdē redeūt scroffule icipientes
extenuari z resolui ad dispōnē suā primā.

In isto. s. Auic. addit qdaz qd ptinet potius theorice z
predicto ca. qz practice. Et dicit qd multoties scroffule in
cipiētes resolui z extenuari redeunt ad suā dispōnē pmā.
quasi vult dicere Auic. qd nā scroffularuz est talis qd mul
toties extenuant z minorant z vident recedere: z postea
redeunt ad dispōnē pmā. Et hoc potest cōtingere ex duo
bus ex humo. z ex luna. ex humo. vt qz in scroffulis sit ad
mixtus aligs humor subtilis qui p se resoluit. z videt tūc
scroffula minorari z resolui. sz qz non eradicat kistis eius
nec etiaz totaliter humores eius. ideo redit post tempus.
z hoc etiā multoties vidi. potest etiā contingere ex luna
qz luna mediāte suo lumine augmentat humiditates cor
poris fm qd bz videri per Auic. in quarto tractatu de die
bus creticis. z iō fm crementū vel decrementū luminis lu
ne augmentant z minorant humiditates. Luz g scroffule
fiant ex humiditatibus fm g crementū z decrementū lu
minis lune exterminant z redeūt. z ideo multoties exter
minant vt quādo luna nō est completa. Deinde redeunt
vt quādo luna est completa. z hoc multotiens ego vidi
ad sensum. Tunc sequitur illa pars.

Et oio regimen scroffularū similat regimini
sephyros ex pte ipsius egritudinis.

In qua pte Auic. posita cura scroffularū qm ad ylia.
ponit curā scroffularū qm ad localia. Et diuidit bec ps
in partes duas. pmo ponit curā ipsarū scroffularū cū me
dicinis localibus resoluētibus ipsas nō erumpēdo cutē.
scdo ponit curā ipsarū per incisionē z ibi (Oz si neēium
fuerit in curatiōe scroffularū.) pzia pars diuidit in duas

ptes. In pma pte ponit regimē vte oium scroffularū cum
medicinis localib?. in scda pte ponit curā ipsarū cū medi
cinis fm diuersitatē eaz. scda ibi (Et cū scroffule sunt ma
gne.) Dicit g pmo. Et oio. i. vlr regimē scroffularū simila
tur regimini ipsius sephyros ex pte ipsi? egritudinis. i. ex
pate medicinarū localiu que competūt regimini. medicie
eni locales sunt que competūt ipsi regimini. Ratio autē
qre regim vtriusq silat qm ad localia ē. qz ābo pportio
nant in mā ex q fiunt. qz sephyros fit ex hūore melico du
ro. scroffule aut fiūt ex flegmate idurato qd qdē pportio
nat melie: z iam qsi trāsuiit in mā melie. Et iō dicebat
supius Auic. qd nodus durus qm ad suū esse est de nā me
lancolica. sz radix eius fuit flatica. z silr etiā scroffule qm
ad factū esse sunt quasi ex mā melica lz radix earū fuerit
flegmatica. z ideo cū scroffule qm ad earū esse pportio
nent sephyros in mā ideo pportionant regimini vtriusq
qm ad medicinas locales. Similat aut regimen earū
qm ad localia regimini sephyros in duabus itentioni
bus vlibus. s. in intēione mollificationis z resolonis. naz
sicut in sephyros competunt due reuolutiones. reuolutio
s. mollificationis z reuolutio resolonis: sic etiā in scroffu
lis competūt cū illo ordine quo competūt ibi. z hoc qz pū
mo competit mollificare. z postea resoluere. Apparz ergo
quō vlr regimē scroffularū similat regimini ipsius sephy
ros ex pte ipsius egritudinis. Deinde cū dicit.

Et cū scroffule sunt magne tūc plagarij alie
nant se a curatione earū cū ferro z medicamie
acuto: z illud est de illis que ducunt ad vlcera
tionē earū z ipsarū corruptionē: z est necessa
riū in huiusmodi vti eūone z mundificatiōe z
subtiliatiōe cibi: z administrare medicinas re
solutiuas sup eas cū facilitate. z iam inuenim?
emplm apostolicon relatum ad cbistianos in
scroffulis mortalibus ruptis sanatiōis magne
sed cum facilitate z lenitate.

In ista pte Auic. psequitur curā in spālī ipsarū scroffula
rū fm diuersitatē ipsarū. nunc aut scroffule diuersificant
cū diuidunt plarib? modis vt habitū fuit supra in pcedē
ti caplo. nā scroffule diuidunt z a pte qm tatis z a pte qm
tatis z a pte essentie earū. diuidunt a pte qm tatis: qz scrof
fule qdam sunt maxime z qdaz sunt parue. diuidunt a
pate qlitatis. qz scroffule qdam sunt in gbus est caliditas z
qdaz in gbus non est caliditas. diuidunt a pte essentie. qz
scroffule qdaz sunt que sunt cancrose: z qdaz sunt que nō
sunt cancrose. In ista g pte Auic. plura facit. pmo g ponit
qddā regimē in scroffulis maximis z ondit qd ibi dz fieri
z qd nō dz fieri. z Auic. ponit curā scroffularū in gbus nō
est aliq calitas qm ad localia. 3. tagit qdaz de regimine
scroffularū cārosarum. 4. ponit curā scroffularū in gbus
aliq caliditas. z ibi (Et de emplis calefaciētibus.) 3. ibi
(Et scias qd de scroffulis sunt in gbus est cārositas.) 4.
ibi (In scroffulis autē que sunt cale plonis.) Dic g pmo
cuz scroffule sunt magne tunc plagarij. i. cirugici alienent
se zc. Et reddit cāz huius Auic. qz bec pducit eas ad vlcera
tionē. z p nīs etiā ducit citius eas ad corruptionē earū.
qz qñ scroffule sunt magne donec fiat sicut melon aut ma
iores z capiūt caput z collū. sic dicit Rasis tunc cū sintra
dicatē in venis z neruis z in toto mēbro si vlcerentur cuz
ferro aut cū medicina cū nunq possint quasi ex toto era
dicari ppter intricatiōē earuz in mēbro citius perdu
cunt ad corruptionē z supcalesactionē z citi? etiā sunt in
via ad cancerationē. z p nīs etiaz citius corrumpunt mē
brum z citius etiā iterficiūt. Et ideo melius est vt nō tan

Ventosa ad
no in scroffulis
non admittitur.

Consilium ad
tridum auic.
puerū maxime
si in rari
qiformer salo
ant cutim
ali vltorius
mox facile
resoluitur
scandor
in pte
si minor
gr. Cutis
no r

gan
dico
cum
qz fo
confe
earu
gi b
rup
ceter
plast
apost
poni
apost
guen
diffic
dific
relat
in qu
duod
fuer
tum
E
est e
em
dir
ster
rad
que
fab
gen
bor
rū
par
ni
agg
ne
in o
ritio
ea
gen
spu
mo
dici
cu
ea
bde
po
bec
ci
cip
agg
me
aut
agg
ou
tis